

Ref KB 0c

Boverket

– uppgifter och verksamhet

Ur KB:s samlingar

Digitaliserad år 2014

SOU 1992:127

Betänkande av utredningen om Boverkets
framtida arbetsuppgifter och resursbehov

Boverket

– uppgifter och verksamhet

SOU 1992:127

Betänkande av utredningen om Boverkets
framtida arbetsuppgifter och resursbehov

Statens offentliga utredningar
1992:127
Finansdepartementet

Boverket

– uppgifter och verksamhet

Betänkande av utredningen om Boverkets framtida
arbetsuppgifter och resursbehov
Stockholm 1992

SOU och Ds kan köpas från Allmänna Förlaget som ingår i C E Fritzes AB. Allmänna Förlaget ombesörjer också, på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningskontor, remissutsändningar av SOU och Ds.

Beställningsadress: Fritzes kundtjänst
106 47 Stockholm
Fax: 08-20 50 21
Telefon: 08-690 90 90

REGERINGSKANSLIETS
OFFSETCENTRAL
Stockholm 1992

ISBN 91-38-13231-1
ISSN 0375-250X

Till statsrådet Bo Lundgren

Genom beslut den 11 juni 1992 bemyndigade regeringen statsrådet Bo Lundgren att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att utreda Boverkets framtida arbetsuppgifter och resursbehov. Med stöd av detta bemyndigande tillkallades den 18 juni landshövdingen Bengt K.Å. Johansson som särskild utredare.

Till sekreterare i utredningen förordnades den 1 augusti organisationsdirektören Erik Lindgren och till biträdande sekreterare samma dag departementssekreteraren Michael Rosendahl.

Som sakkunniga har fr.o.m. den 1 augusti deltagit Marja Lemne, Jan Oscarsson, Michaela Schulman och Keith Wijkander samt fr.o.m. den 1 september Bengt Westman.

Som experter har fr.o.m. den 1 augusti deltagit Bertil Albertsson, Hans Lindskog, Per Olof Lingwall och Rolf Westerlund.

Härmed överlämnas betänkandet Boverket — uppgifter och verksamhet. Utredningsuppdraget är slutfört.

Stockholm den 27 november 1992

Bengt K.Å. Johansson

/Erik Lindgren

/Michael Rosendahl

Sammanfattning

På i stort sett alla de områden Boverket arbetar sker nu förändringar av regelsystem m.m. Det är mycket svårt att tidsmässigt ange när dessa förändringar får genomslag i verksamheten. Vissa nya regler rörande framför allt bostadsbyggandets finansiering fr.o.m. 1993 har beslutats av riksdagen. På andra områden med bäring på Boverkets arbetsuppgifter föreligger utredningsförslag som statsmakterna ännu inte tagit ställning till. På ytterligare andra områden av intresse pågår eller har aviserats fortsatt utredningsarbete.

Föreliggande rapport har därför måst ges formen av en lägesbeskrivning och analys av utvecklingslinjer för verket.

Den korta tid utredningen haft att arbeta, i praktiken drygt tre månader, har gjort det nödvändigt att koncentrera arbetet till vissa viktigare frågor som rör Boverkets framtida arbetsuppgifter och resurser. I nuvarande läge är det viktigare att urskilja huvudtendenser och kunna anlägga ett långsiktigt perspektiv än att försöka klara ut alla delproblem och att exakt bestämma resursavvägningen i det kortare perspektivet.

Om statsmakterna ser sig tvingade att kraftigt minska resurserna vid Boverket av rent statsfinansiella skäl gäller att det i så fall måste gå ut över de resurser som står till förfogande för utrednings- och utvecklingsarbete. Till sist blir det här frågan om vilken ambitionsnivå man anger för verksamheten. Den avvägningen får göras i budgetarbetet.

Det bör uppmärksammas att möjligheterna att få till stånd besparingar i en myndighets verksamhet alltid är starkt begränsade på kort sikt. Bl.a. de avtalade trygghetsreglerna på det statliga området gör att avsedda besparingar uppkommer med betydande fördröjning.

En sak framstår som helt klar. Tyngdpunkterna i verksamheten kommer under åren framöver att skifta starkt från tid till annan. Det kommer därför att krävas en hög grad av flexibilitet vid myndigheten under kommande år. Det talar för att Boverket bör ha en flerårsbudget.

Utredningen har gått igenom vilka resurser Boverket förfogar över på de skilda verksamhetsområdena. Dessa resurser har sedan ställt mot de arbetsuppgifter verket bedöms ha på de skilda områdena under åren framöver.

På området *fysisk planering, byggd miljö och hushållning med naturresurser* görs bedömningen att löpande verksamhet och direkta regeringsuppdrag tillsammans svarar för ungefär halva verksamheten. Resten är utvecklingsarbete, inberäknat uppsiktsverksamhet. Avgörande för hur stora resurser verksamheten bör förfoga över är vilken ambitionsnivå statsmakterna anger för området.

På detta område tolkar utredningen de många utredningsuppdragen m.m. från regeringen det som att ambitionsnivån ökar. Utvecklingen pekar vidare i riktning mot en ökad internationell verksamhet, där Boverkets sakkunskap behöver tas i anspråk i inte ringa utsträckning.

Stadsmiljörådet bör skiljas ut från Boverket. Verksamheten bör bedrivas i form av stiftelse eller annat fristående organ eller knyts till forskning och utbildning på arkitekturområdet.

Boverket har centralt ansvar för *byggfrågor*, inklusive tillämpningen av byggnadslagstiftningen. Regeringen har i bl.a. utredningsdirektiv uttalat sin avsikt att kraftigt begränsa antalet detaljregler på byggområdet. Om dessa ambitioner fullföljs bör det leda till minskade arbetsuppgifter också vid Boverket.

Samtidigt vidgas Boverkets uppgifter när det gäller medverkan i det internationella samarbetet rörande kvalitetskrav på byggnader och byggprodukter. Detta arbete blir mycket omfattande i och med att EES-avtalet träder i kraft. Boverket spelar här en viktig roll.

Utredningen föreslår att Boverkets uppgifter i fråga om *typgodkännande* förs över till ett särskilt godkännandeorgan med specifika uppgifter. Staten bör medverka till att detta organ bildas. I allt väsentligt bör, i huvudsak som hittills, verksamheten vara självfinansierande genom avgifter.

Boverket är central myndighet för frågor om *bostadsmarknad och statligt stöd till bostadsförsörjning*. Boverket har här begärt en temporär förstärkning av personalresurserna.

Utredningen pekar på vikten av att kunskapsförmedlingen och informationsspridningen fungerar väl i en så intensiv förändringsfas på boendeområdet som den vi nu är inne i. Det är svårt för alla berörda på bostads- och bostadsbyggnadsområdet att både känna till och rätt kunna bedöma de förändringar av system och regler som sker. Samtidigt bör bl.a. införandet av schabloner vid beräkning av bidragsunderlag efter hand leda till minskade resursanspråk.

Utredningen bedömer att Boverkets uppgifter på detta område kan klaras med oförändrade resurser. Verket får om så anses nödvändigt

under den besvärliga omställningsfasen omprioritera resurser från andra områden. På sikt bör en väsentlig neddragning av resurserna på detta område kunna ske. Tidpunkten beror på när beslut tas och kan genomföras vad gäller framför allt bostadsanpassningsbidrag och bostadsbidrag.

Utredningen föreslår att den tjänsteexport Boverket nu bedriver stegvis ges ekonomisk självständighet och bolagiseras.

1 Inledning

1.1 Uppdraget

Vid sammanträde 1992-06-11 gav regeringen direktiv till en översyn av Boverkets arbetsuppgifter och resursbehov. 1992-06-18 kallades landshövdingen Bengt K.Å. Johansson att som särskild utredare leda översynen. Sekreterare, sakkunniga och experter tillsattes fr.o.m. 1992-08-01. Utredarens arbete skulle vara slutfört före utgången av november månad.

Den korta tid utredningen haft att arbeta, i praktiken drygt tre månader, har gjort det nödvändigt att koncentrera arbetet till vissa viktigare frågor som rör Boverkets framtida arbetsuppgifter och resurser. Detaljspörsmål har måst lämnas åt sidan.

Det behöver inte vara till nackdel. I nuvarande läge är det viktigare att urskilja huvudtendenser och kunna anlägga ett långsiktigt perspektiv än att försöka klara ut alla delproblem och att exakt bestämma resursavvägningen i det kortare perspektivet.

I själva verket är det senare en omöjlig uppgift. På i stort sett alla de områden Boverket arbetar sker nu omfattande förändringar av regelsystem m.m. Det är mycket svårt att tidsmässigt ange när dessa förändringar får genomslag i verksamheten. Riksdagen har fattat vissa beslut rörande framför allt bostadsbyggandets finansiering fr.o.m. 1993. På andra områden med bäring på Boverkets arbetsuppgifter föreligger utredningsförslag som statsmakterna ännu inte har tagit ställning till. På ytterligare andra områden av intresse har aviserats fortsatt utredningsarbete.

En viktig uppgift för utredningen har därför varit att kartlägga dessa förändringar och analysera innebörden av dem för Boverkets vidkommande. Att översätta förändringarna i resurstermer är i nuvarande läge inte möjligt på flera av områdena.

Föreliggande rapport har därför i mångt och mycket måst ges formen av lägesbeskrivning och analys av utvecklingslinjer för verket.

Regeringen har nyligen inrättat en interdepartemental delegation för bostadsfrågor m.m. Delegationen skall samordna förändringsarbetet i frågor som rör byggande, bostadsförsörjning och boendekostnader.

Utredningen föreslår att delegationen tillställs denna utredningsrapport och ges det fortsatta ansvaret för bedömningar av hur förändringarna på plan- och boendeområdet påverkar Boverkets verksamhet och resurser. Den fördjupade anslagsframställning som Boverket på utredningens begäran har reviderat tillställs också delegationen.

1.2 Utredningsarbetet

Den korta tid utredningen haft till sitt förfogande har också påverkat formerna för arbetet.

De särskilda uppdrag utredningen lagt ut på Statskontoret och utredningens experter för att bl.a. få bedömt kommunernas syn på Boverket har inte kunnat göras alltför omfattande. Dessa rapporter bör ändå vara av betydande värde. Någon motsvarande undersökning av hur andra intressenter än myndigheter uppfattar Boverket har inte gjorts.

Utredningen har i hög grad utnyttjat Boverket för att få fram sammanställningar och aktuellt material. En särskild revidering av den fördjupade anslagsframställningen för budgetåren 1992/93-1994/95 har infördrats. Materialet har inte sällan måst levereras under stor tidspress. Boverkets medverkan har varit en förutsättning för att utredningen kunnat hålla sin tidsram.

Sekreterare, sakkunniga och experter har fått ta ett stort ansvar för att ta fram material på de skilda avsnitten. För bedömningarna svarar den särskilde utredaren ensam.

2 Bakgrund

2.1 Den sociala bostadspolitiken

De dåliga bostadsförhållandena i Sverige blev under 1930-talet en stor samhällspolitisk fråga. Under andra världskriget begränsades möjligheterna att bygga och regleringar infördes på bostadsmarknaden liksom på många andra områden för att hålla nere priserna. Efter kriget växte den sociala bostadspolitiken fram som en del av välfärdspolitiken. Med utgångspunkt i synen på bostaden som en social rättighet blev målet för den sociala bostadspolitiken att komma till rätta med de problem som förorsakades av bristen på goda bostäder till skäliga kostnader.

Den hyresreglering som infördes under andra världskriget avsågs vara temporär men avskaffades först 1978, sedan besittningsskyddet i hyreslagen förstärktes. Från slutet av 1960-talet infördes s.k. bruksvärdehyror som prövas i rättslig ordning med utgångspunkt i en jämförelse med hyran hos allmännyttiga bostadsföretag. På den reglerade kreditmarknaden hade bostadsbyggandet länge en prioriterad ställning genom att det rådde placeringsplikt i bostadsobligationer. Staten har vidare haft ett starkt styrmedel i det ekonomiska stödet till bostadsbyggandet i form av lån och bidrag som påverkat dels investeringsviljan, dels utformningen av de bostäder som fått del av subventionerna.

Bostadsstyrelsen

Bostadsstyrelsen bildades den 1 juli år 1948. Verket var enligt sin instruktion central förvaltningsmyndighet för statens verksamhet i syfte att främja bostadsbyggande och bostadsförsörjning. Uppgifterna avsåg framför allt det statliga stödet till bostadssektorn och till allmänna samlingslokaler m.m. Bostadsstyrelsen var också chefsmyndighet för länsbostadsnämnderna som samma år inrättades i varje län för att handlägga stödärenden.

Bostadsstyrelsens uppgifter var i korthet att handha den statliga låne- och bidragsverksamheten för att främja bostadsförsörjningen, att undersöka och belysa utvecklingen i fråga om bostadsbyggandet och bostads-

marknaden samt att bedöma det framtida bostadsbehovet. Genom rådgivning och anvisningar skulle Bostadsstyrelsen även främja långsiktig planering av byggandet och en allmän förbättring av bostadsförsörjningen samt genom råd och information främja bl.a. konsumentupplysning. I Bostadsstyrelsens uppgift ingick även att främja utvecklingsarbete samt att ta initiativ för att främja goda bostäder och en god boendemiljö. I verket ingick även samlingslokal-delegationen och boendemiljödelegationen vilka i verkets ställe fattade beslut om stödet till allmänna samlingslokaler och om bidrag till förbättring av boendemiljön. Verket bedrev även viss tjänsteexport. Bostadsstyrelsen disponerade budgetåret 1986/87 drygt 195 årsarbetskrafter.

2.2 Fysisk planering och byggande

Fysisk planering ger underlag för beslut om bl. a. användningen av mark och vatten. Planeringsprocessen syftar bl.a. till att lösa konflikter mellan motstridiga intressen, ta hänsyn till behovet att hushålla med naturresurser och till önskemålen om att långsiktigt bevara värdefulla natur- och kulturvärden. Planläggningen ställer krav på att beslutsunderlaget är allsidigt och noggrant belyst genom ett öppet arbetssätt och samråd mellan intressenterna.

Den svenska plan- och bygglagstiftningen har under lång tid reglerat krav på såväl planernas innehåll som planeringsprocessen. En omfattande översyn av lagstiftningen avslutades år 1987, när en ny plan- och bygglag (1987:10), PBL, trädde i kraft. Genom PBL togs bl.a. de möjligheter till decentralisering av beslut till vara, som skapades genom kommunindelningsreformen. Kommunerna har därigenom huvudansvaret för den fysiska planeringen och staten kan via länsstyrelsen på eget initiativ överpröva kommunala ställningstaganden endast om dessa äventyrar riksintressen, hälsa och säkerhet eller innehåller uppenbara brister i mellankommunal samordning.

Utbyggnaden av stora industriella anläggningar under 1960-talet aktualiserade frågan om utnyttjandet av naturtillgångar och skyddet av miljön. För att förbättra styrningen av hushållningen med naturresurser antog riksdagen år 1972 vissa riktlinjer för den s.k. fysiska riksplaneringen, som följdes upp med beslut om en ny lag om hushållning med naturresurser, NRL. Denna trädde i kraft den 1 juli 1987, samtidigt med PBL. I samband härmed upphävdes den tidigare byggnadslagen. Bestäm-

melser om hushållningen med mark och vatten skall tillämpas bl.a. vid beslut enligt PBL samt ett 10-tal andra lagar som reglerar mark- och vattenanvändningen. Ett framträdande syfte med lagstiftningen var att skapa en dialog i frågor om hushållningen med naturresurser mellan statsmakterna och kommunerna. Planer enligt PBL har därför givits en särställning vid tillämpningen av NRL.

Den statliga tillsynen enligt PBL och NRL utövas främst genom det samråd på regional nivå som är en uppgift för länsstyrelserna. Den centrala myndigheten — år 1987 Statens planverk, från år 1988 Plan- och bostadsverket — svarar för en övergripande allmän uppsikt över hur de båda lagarna tillämpas. I uppgiften ingår också ett samordningsansvar för de olika statliga sektormyndigheternas arbete med frågor som rör hushållningen med naturresurser, särskilt i frågor av riksintresse.

Också PBLs föregångare byggnadslagen innehöll bestämmelser om statlig tillsyn över plan- och byggnadsväsendet. Uppgiften att utöva tillsyn låg ursprungligen på Byggnadsstyrelsen, som också svarade för byggande och förvaltning av statens egna fastigheter. Principiella skäl kunde anföras mot att Byggnadsstyrelsen utövade tillsyn över sin egen förvaltning. Olägenheterna av verkets dubbelroll blev större allteftersom såväl byggnads- och förvaltningsuppgifterna som myndighetsuppgifterna inom planväsendet växte i omfattning. Möjligheterna att föra samman myndighetsfunktionerna med annan statlig verksamhet inom den fysiska planeringen, främst lantmäteriet, diskuterades men ansågs kunna tas upp först i samband med en större översyn av planväsendet. Beslutet blev därför att myndighetsuppgifterna skulle föras över till ett nytt verk, Statens planverk. Ägarfunktionen avseende de statliga fastigheterna blev kvar hos Byggnadsstyrelsen (prop. 1967:61).

Statens planverk

Statens planverk bildades den 1 juli år 1967 och blev central myndighet för frågor om plan- och byggnadsväsendet, senare även för frågor om hushållningen med naturresurser. Från Byggnadsstyrelsen övertog Planverket därmed även de uppgifter avseende byggregler, som hade sin grund i byggnadslagen. Byggnadsstadgan från 1959 ledde till att enhetliga byggregler infördes för hela Sverige. De ersatte den flora av lokala byggnadsordningar som var ett hinder för rationalisering. Statens planverk fick ansvaret för dessa byggregler. Behovet av att underlätta industriell produktion av byggvaror ledde till att verket vid den här

tidpunkten också började utfärda typgodkännanden för byggprodukter. Typgodkännande innebar att de kommunala byggnadsnämnderna blev skyldiga att godta produkterna.

Planverkets uppgifter var att samla in, bearbeta och förmedla kunskaper och erfarenheter inom verksamhetsområdet och ha allmän uppsikt över plan- och byggnadsväsendet samt utfärda föreskrifter. När PBL och NRL kom till, fick Planverket till uppgift att samordna de statliga myndigheternas arbete med underlag för tillämpningen av den nya lagstiftningen. Verket svarade också för vägledning i frågor rörande plan- och byggnadsväsendet och hushållningen med naturresurser samt följde lagtillämpningen och tog initiativ till nödvändiga förändringar. Verket bedrev också tjänsteexport. För uppgifterna disponerades budgetåret 1986/87 drygt 161 årsarbetskrafter.

Planverket var fr.o.m. bildandet och fram till år 1971 chefsmyndighet för länsarkitektkontoren. Dessa inordnades år 1971 i länsstyrelsen. Statens VA-nämnd, som är domstol i tvister om vatten- och avloppsanläggningar, knöts i administrativt hänseende till verket.

2.3 Motiv för att ändra organisationen

I betänkandet Bostadsverket (SOU 1976:26) konstaterade byggadministrationsutredningen att förutsättningarna hade ändrats för både Bostadsstyrelsens och Planverkets verksamhet. Bl.a. hade kommunerna fått väsentligt bättre förutsättningar än de tidigare haft att ta ansvar för olika samhällsuppgifter. Behovet av en ökad samverkan i frågor rörande bostadsförsörjning, fysisk planering och byggande talade enligt utredningen för en sammanslagning av de båda verken och för en övergång till rådgivning och andra mjuka styrmedel. Men regeringen lade förslaget på hyllan (prop. 1977/78:93) med motiveringen att den föreslagna integrationen av verkens arbetsuppgifter inte kunde anses särskilt långtgående.

Först 8 år senare kom frågan om en sammanslagning av de båda verken upp på dagordningen igen. I en proposition som behandlade riktlinjer för bostadspolitiken för 1980-talets senare del framhölls att förutsättningarna för bostadsadministrationen hade förändrats. PBL ansågs ge förutsättningar för en naturlig samordning mellan bostadsförsörjning och övrig samhällsplanering i kommunerna. På verksnivå borde en motsvarande samordning åstadkommas mellan å ena sidan de

regler som har sitt ursprung i byggnadslagen och å andra sidan lånebestämmelserna.

Riksdagen tog först ställning till ett principförslag om att lägga samman Bostadsstyrelsen och Planverket till en ny myndighet med uppgifter inom "huvudområdena byggnadsteknik, bebyggelseutveckling, bostadsekonomi och planfrågor" (prop. 1986/87:48, BoU 7, rskr. 93). En organisationskommitté fick sedan i uppdrag att utarbeta ett detaljerat förslag. I direktiven till kommittén framhölls särskilt behovet av att utvärdering och erfarenhetsåterföring fungerar väl och ger impulser till fortsatta utvecklingsinsatser. Andra uppgifter som särskilt betonades i direktiven var metodutveckling för den kommunala planeringen, rådgivning och information.

Organisationskommittén utgick i sitt betänkande Ett nytt plan- och bostadsverk (SOU 1987:48) från behovet att stärka kunskapsförsörjning och erfarenhetsåterföring. Frågor om bygg- och lånebestämmelser borde samordnas organisatoriskt och näringslivet borde enligt kommittén ta ett större ansvar för tygodkännandeverksamheten. Fastighetsjuridisk rådgivning borde även i fortsättningen vara Konsumentverkets uppgift, medan Bostadsstyrelsens ansvar för att främja konsumentupplysning och varudeklaration på bostadsområdet borde ingå i det nya verkets informationsuppgifter.

Propositionen om ett nytt plan- och bostadsverk behandlades av riksdagen hösten 1987 (prop. 1987/88:37, BoU5, rskr. 106). Arbetsuppgifterna för den nya myndigheten fördelades på "huvudområdena bostadsmarknad, fysisk planering och hushållning med naturresurser, stadsmiljö och byggande". Uppgifterna angavs bl.a. vara att följa utvecklingen på bostads-, bygg- och kreditmarknaderna, utvärdera effekten av det statliga stödet, utveckla planinstrumenten, ha allmän uppsikt över hushållningen med naturresurser, följa hur anspråken på den byggda miljön utvecklas och utveckla metoder för utformningen av närmiljön, förmedla erfarenheter, utfärda föreskrifter och bevaka kostnadsutvecklingen. I uppgiften att fortlöpande följa effekterna av stödet till bostadsförsörjningen ingår att "ge särskild akt på hur bostadsförhållanden förändras och på den fördelningspolitiska utvecklingen i övrigt". Bland övriga uppgifter som framhölls särskilt var att utveckla metoder för den fysiska planeringen, ge allmänna råd och förmedla goda exempel. Departementschefen betonade att informations- och rådgivningsverksamhet "till betydande del" bör ingå i det nya verkets uppgifter.

Enligt de allmänna utgångspunkter som redovisades i propositionen bör

statlig tillsyn och uppsikt enligt PBL och NRL ha framåtsyftande inriktning — tillsynen genom det samråd som länsstyrelserna svarar för och uppsikten genom en förändring av den centrala myndighetens roll.

Organisationskommittén ansåg att det nya verket borde lokaliseras till Stockholm.

I en reservation menade en av kommitténs riksdagsledamöter att verket borde förläggas utanför Stockholm. En omlokalisering ansågs underlätta en personalreducering. I propositionen behandlades inte lokaliseringsfrågan men bostadsutskottet kom fram till att verket borde flyttas till Karlskrona. Det blev också riksdagens beslut.

Plan- och bostadsverket inrättades den 1 juli 1988. Det nya verket fick en resursram om 208 årsarbetskrafter exklusive låneförvaltning, typgodkännande, tjänsteexport, telefonservice och lokalvård. För motsvarande verksamheter användes tidigare 271 årsarbetskrafter inom Planverket och Bostadsstyrelsen.

Benämningen Boverket infördes den 1 januari 1991 (SFS 1990:1365).

2.4 Riktlinjer efter år 1988

Efter det att Boverket inrättades år 1988 har statsmakterna vid några flera tillfällen gjort uttalanden om verksamhetens inriktning.

Boverkets uppgifter inom verksamhetsområdena Byggd miljö och naturresurser samt Fysisk planering har berörts i propositionen En god livsmiljö (prop. 1990/91:90). I propositionen betonas uppgifter för att främst i samverkan med Statens naturvårdsverk stärka miljöfrågornas ställning i den fysiska planeringen.

Boverket förutsätts bl.a. samordna utarbetandet av ett utbildningsprogram för tillämpningen av NRL, ge råd och vägledning till länsstyrelsernas arbete med nationella miljömål, utveckla metoder för upprättande av miljökonsekvensbeskrivningar (MKB) samt utveckla råd och riktlinjer för hur hälso- och säkerhetsaspekter kan beaktas i fysisk planering. Boverket har därefter i förordning (1991:738) om miljökonsekvensbeskrivningar getts befogenhet att i samråd med Naturvårdsverket meddela föreskrifter för tillämpningen. I propositionen anges vidare att det sedan Havsresursdelegationen upphört ligger inom Boverkets ansvarsområde att utveckla metoder för hur skilda anspråk på kust- och vattenområdena skall vägas mot varandra.

Kraven på ökade insatser på miljöområdet har vidare följts upp genom särskilda uppdrag till verket samt genom uttalanden i regleringsbrev för innevarande budgetår. Boverket har bl.a. fått regeringens uppdrag att göra en s.k. förstudie om storstadsmiljöfrågor och att samordna utbildnings- och informationsinsatser i det s.k. eko-kommunprojektet.

Verket skall vidare enligt regleringsbrevet i samverkan med de centrala statliga verken påskynda arbetet med att få en effektiv planerings- och beslutsprocess som främjar en ändamålsenlig infrastrukturutbyggnad.

Förändringar i bostadsfinansieringen har starkt påverkat verksamhetens inriktning. Redan genom att Statens Bostadsfinansieringsaktiebolag, SBAB, år 1985 bildades, lades finansieringen av de statliga bostadslånen utanför statsbudgeten. SBAB ålades således att låna upp de medel som behövdes för utbetalning av bostadslån. I övrigt behölls dittillsvarande ordning. Bostadslåneprovningen, dvs. beviljande och utbetalning samt förvaltning av lån, sköttes även fortsättningsvis av länsbostadsnämnderna och Bostadsstyrelsen.

I samband med beslutet att bilda Boverket beslutades också att SBAB skulle svara för den centrala låneförvaltningen av bostadslån, både anslagsfinansierade och bolagsfinansierade lån. Omläggningen genomfördes den 1 juli 1989. Efter denna tidpunkt svarar Boverket enbart för förvaltningen av de statliga bidragen inom bostadsfinansieringen. En direkt effekt av denna förändring var att den förutvarande förvaltningsavdelningen inom verket lades ner och att återstående arbetsuppgifter fördelades på andra avdelningar.

Genom de regler för bostadsfinansiering som gäller fr.o.m. den 1 januari 1992 har den sista kopplingen mellan lån och bidrag upphört. De ny- och ombyggnadsprojekt som numera får räntebidrag får bidrag oberoende av den faktiska finansieringen. Samtidigt har den statligt reglerade bostadslånegivningen avskaffats och ersatts med statliga kreditgarantier för lån på den allmänna lånemarknaden i ett mot bostadslånet svarande säkerhetsläge.

Boverket har sedan år 1988 blivit slutinstans i överklagandeärenden genom att regeringskansliet avlastat sig uppgiften.

Riksdagen beslutade år 1991 om åtgärder för att komma till rätta med problem i inomhusmiljön, bl.a. genom krav på obligatorisk funktionskontroll av ventilationssystem, utökad kontroll av byggmaterial som kan innebära hälsorisker samt samråd i alla byggärenden av vikt för att undvika framtida problem i form av sjuka hus. Boverket fick tillsammans med Byggforskningsrådet i uppgift att föra ut aktuell kunskap till

parterna i byggprocessen (Hus & Hälsa-kampanjen). Boverket har ställt samman allmänna råd om funktionskontroll av ventilationssystem, har föreskriftsrätt till kemikalielagen och har en rådgivande roll om samråd enligt ändring i PBL.

Genom den nya bostadsrättslagen (1991:614) har Boverkets ansvar preciserats. Boverket förutsätts lämna allmänna råd om utformningen av kostnadskalkyler och beslutar om behörighet att utfärda intyg om bostadsrättsförenings ekonomiska plan. Besluten kan överklagas till kammarrätten (prop. 1990/91:92, s 79-80).

I anvisningarna för den fördjupade anslagsframställningen fick Boverket i uppdrag att följa upp effekterna av skattereformen. Verket har också ett 20-tal andra regeringsuppdrag, som redovisas i bilaga 2.

3 Verksamhet

3.1 Verksamhetsområden

Boverket är enligt sin instruktion (SFS 1990:1367) central förvaltningsmyndighet för frågor om fysisk planering och hushållning med naturresurser, bostadsförsörjning och bostadsmarknad, byggande och stadsmiljö. Verket svarar också för den centrala administrationen av statens stöd till bostadsförsörjningen.

I uppgifterna ingår att

- följa utvecklingen och förmedla kunskaper och erfarenheter inom sitt verksamhetsområde samt vid behov ta initiativ till förändringar
- verka för samordning av de statliga myndigheternas arbete med underlag för tillämpningen av PBL och NRL
- medverka i internationellt samarbete inom sitt verksamhetsområde, särskilt i fråga om samordning av kvalitetskrav på byggnader och byggprodukter.

Den indelning av verksamheten som finns i Boverkets instruktion överensstämmer med den som redovisades i propositionen om plan- och bostadsverket. Boverket indelar fr.o.m. budgetåret 1992/93 sin verksamhet i sex områden. Naturmiljön och den byggda miljön har förts samman till verksamhetsområdet Byggd miljö och hushållning med naturresurser. Övriga verksamhetsområden är Fysisk planering, Byggande, Boende, Gemensam service och Tjänsteexport.

Boverket har totalt 222 årsarbetskrafter. Fördelningen av personresurser mellan verksamhetsområdena (dvs. exkl. gemensam service och tjänsteexport) framgår av följande tabell:

Byggande	39 %
Boende	33 %
Byggd miljö etc.	16 %
Fysisk planering	12 %

Vad gäller verksamhetens inriktning har Boverket under budgetåret 1992/93 prioriterat sådana uppgifter som leder till

- ökad miljöhänsyn
- regelförenklingar
- EES- och Europaanpassning.

Inom ramen för de uppgifter som Boverket har enligt instruktionen styrs verksamheten genom dels riktlinjer i regleringsbrevet, dels särskilda uppdrag. Boverket har i november 1992 ett 20-tal regeringsuppdrag, varmed normalt avses uppdrag genom särskilt regeringsbeslut eller genom anmälan i proposition. Erfarenhetsmässigt har regeringsuppdragen under senare år tagit ca 15 % av verkets personresurser.

Förutom regeringsuppdrag har Boverket i sin interna redovisning indelat sin verksamhet i två andra kategorier:

- löpande verksamhet som är besvärärenden, remisser, arbete med anslagsframställning och frågor per brev och telefon,
- utvecklingsarbete, till vilket Boverket räknar huvuddelen av uppsikt/-tillsyn.

3.2 Mål, produktion

Den verksamhet som utförs av Boverket kan ses som medel för att uppnå statsmakternas mål för den fysiska planeringen, hushållningen med naturresurser, byggandet och bostadspolitiken. Följande övergripande mål har i det senaste regleringsbrevet angivits för Boverket:

"Boverket arbetar för en effektiv hantering av de statliga stöden för bostadsfinansiering. Boverket skall vidare arbeta för ett effektivt, säkert och hälsosamt byggande samt inom ramen för ökad valfrihet och stärkt inflytande för de boende verka för att bra bostäder kan erbjudas till rimligt pris och för att den fysiska planeringen främjar en god hushållning med naturresurser och en god bebyggelsemiljö".

Verksamhetens produktion är dels normbeslut (föreskrifter och allmänna råd) och förvaltningsbeslut, dels underlag för ställningstaganden i regeringen, hos statliga och kommunala myndigheter, i näringslivet och av enskilda. Sådant underlag — rapporter, remissyttranden, statistik, kartläggningar, analyser, uppföljningar och utvärderingar, råd och information - används för utbildning, konferenser m.m. och för inlägg i den allmänna debatten.

Personresursernas fördelning på verksamhetsområdena framgår av tabell 3:1, som hämtats ur Boverkets uppdatering av den fördjupade anslagsframställningen, FAF (årsarbetskrafter):

Tabell 3:1	FAF	Vp 92/93
Byggd miljö och hushållning med naturresurser		28
Fysisk planering		21
Byggande		64
Boende		56
Gemensam service		56
Summa	239 ¹⁾	225 ¹⁾
Förändring jämfört med FAF		- 14

¹⁾Tjänsteexport (12 årsarbetskrafter) ingår ej.

3.3 Byggd miljö och hushållning med naturresurser

Verksamhetsområdet "Byggd miljö och hushållning med naturresurser" är inriktat på den befintliga miljöns egenskaper, förvaltning, skötsel och successiva förändring.

Till området hör byggnaders och tätorters gestaltning, landskapets och havets förändring, kulturella värden och städernas funktion, med system för trafik och annan försörjning. Området har starkt samband med miljöfrågorna i bostaden, i närområdet och i ett vidare regionalt, nationellt och globalt perspektiv.

Verksamhetsområdets grund är främst Boverkets ansvar för uppsikt över tillämpningen av naturresurslagen och plan- och bygglagen.

Inom verksamhetsområdet ska Boverket ingå i ett samspel med centrala, regionala och lokala myndigheter och andra intressenter. Det innebär bl.a. att verket ska stödja kommunerna med kunskapsunderlag och länsstyrelserna med kompetensutveckling, samordna de centrala statliga myndigheternas krav och anpassa och utveckla regelverket med hänsyn till EG och internationella överenskommelser.

- få bättre genomslag för NRLs hushållningsbestämmelser i kommunernas planering och i myndighetsbeslut,
- göra en samlad översyn av de centrala verkens NRL-
underlag och etablera en gemensam syn på
riksintressenas hantering,
- höja länsstyrelsernas kompetens att företräda staten
gentemot kommunerna och de centrala
sektormyndigheterna ifråga om tolkningen av NRL.

Stadsmiljörådet har sina huvudsakliga uppgifter inom detta verksamhetsområde. Rådet har, till skillnad från verkets övriga tre råd, egen instruktion (SFS 1988:1009) och ett kansli, som ligger i Stockholm. Verksamhetens kostnader uppgår till ca 3,5 miljoner kronor, varav ungefär hälften är löner. Kansliet har 6 anställda (motsvarande 4,7 årsarbetskrafter). Rådets utvecklingsarbete, som bedrivs i form av utfrågningar, seminarier och information, initieras av ledamöterna. Dessa deltar i projektarbete och medverkar enskilt genom debattartiklar och på annat sätt i den allmänna debatten.

Fördelningen av avdelningarnas personresurser på verksamhetsgrenar och typer av uppgifter inom Byggd miljö och hushållning med naturresurser budgetåret 1992/93 framgår av tabellen nedan (resurserna uttrycks i personmånader, 10/år; förkortningarna i tabellen förklaras i organisationsavsnittet):

Byggd miljö och hushållning med naturresurser 1992/93
(10 personmånader per år.)

	PN	SM	SMR	BG	J	VS	Totalt
11 Mark och vatten	38						38
12 Kust och hav	10						10
13 Odlingslandskapet	10						10
14 Bebyggelsekultur			10				10
15 Stadens gestalt, struktur och funkti.	11	35	17				62
16 Staden som system - trafik, försörjning, miljöbalans	13	39					52
17 Byggnadsvård		9			1		10
18 Fastighetsförvaltning				8			8
10 Ledning, över- gripande insatser/ allmän bevakning	40	18	20		1	2	46
1 Totalt	121	101	46	8	2	2	280
Löpande verksamhet	52	21	17	4	1	2	97
Regeringsuppdrag	19	31					50
Utvecklingsarbete	50	49	30	4			133
1 Totalt	109	101	46	8	2	2	280

Verksamhetsgrenar, produkter och målgrupper inom verksamhetsområdet Byggd miljö och hushållning med naturresurser redovisas i bilaga 3.

Under varje verksamhetsgren listas produkterna i följande grupper - förvaltningsärenden/remisser i förvaltningsärenden, regeringsuppdrag (R), kunskapsuppbyggnad/information kunskapsförmedling).

Inom hela verksamhetsområdet innebär verkets ansvar för tillsyn och uppsikt såväl uppföljningar av PBL/NRL-beslut, medverkan i statliga utredningar och arbete med SOU- och Ds-remisser som insatser för besvarande av brev och telefonförfrågningar och regeltolkningar. Dessa redovisas därför inte särskilt i tabellen.

3.4 Fysisk planering

Verksamhetsområdet omfattar utveckling av metoder, modeller och olika medel för att hantera förändringar i den befintliga miljön. Det innefattar också insatser för att förenkla, utvärdera och utveckla styrinstrument för mark- och vattenanvändning och tillkommande bebyggelse. Uppgifterna bygger främst på Boverkets myndighets- och uppsiktsansvar för tillämpningen av PBL och NRL. Boverket ska utveckla metoder och utfärda föreskrifter för tillämpningen av miljökonsekvensbeskrivningar (MKB).

Den fysiska planeringens tre huvuduppgifter på 1990-talet är enligt budgetpropositionen 91/92:100 att

- säkerställa en långsiktigt god hushållning med mark- och vattenresurser,
- främja en långsiktigt förnuftig lokalisering av bebyggelse, anläggningar och infrastruktur samt utveckla en rik och levande stadsmiljö,
- ta hänsyn till naturens kretslopp i samhällsplaneringen.

Mål för verksamheten under den närmaste treårsperioden är att

- kommunerna ska tillämpa PBL bättre dels genom en flexiblere användning av översiktsplaneinstrumentet, dels använda detaljplaneinstrumentet mer effektivt
- länsstyrelserna ska höja sin kompetens i översiktlig samhällsplanering och i MKB-tillämpning

Fördelningen av personresurser på verksamhetsgrenar och typer av uppgifter inom Fysisk planering budgetåret 1992/93 (personmånader):

Fysisk planering 1992/93
(10 personmånader per år)

	PN	SM	SMR	J	VS	Totalt
21 Översiktlig samhällsplanering	14					14
22 PBL/NRL-systemet - allmänt	38	6		3		47
23 Miljökonsekvensbeskrivningar	14					14
24 Översiktsplanering i PBL	27	2				29
25-27 Rättsverkande planer - dp, ob, fp, Lov i PBL, Plangenomförande	8	18		15		41
28-29 Mark- och miljörett allmänt, Planeringsprocess/planeringsmetoder - allmänt		11				11
20 Allmänt/allmän bevakning	36	15	1	1	2	33
2 Totalt	137	52	1	19	2	210
Löpande verksamhet	55	31	1	16	2	105
Regeringsuppdrag	14					14
Utvecklingsarbete	68	21		3		91
2 Totalt	137	52	1	19	2	210

Produkter och målgrupper redovisas i bilaga 3.

3.5 Byggnade

Verksamhetsområdet omfattar tillkomsten av nya byggnader och nyinvesteringar i befintliga byggnader. Det har sin grund i Boverkets uppgift som central myndighet för byggfrågor med ansvar för utformningen av tillämpningsföreskrifter till byggnadslagstiftningen. Plan- och bygglagen och tillhörande förordning anger väsentliga samhällskrav på byggande. Boverkets övergripande mål är att arbeta för ett effektivt, säkert och hälsosamt byggande.

Inom ramen för detta mål ska Boverket arbeta för en minskad reglering av byggandet och ökad konkurrens inom byggsektorn samtidigt som kraven på säkerhet, hälsa, tillgänglighet och energihushållning tillgodoses.

Boverket har enligt sin instruktion även ansvar för att löpande följa utvecklingen på byggmarknaden.

Boverket fördelar genom sin samlingslokaldelegation stöd till ny- och ombyggnad av allmänna samlingslokaler och av icke-statliga kulturlokaler.

Fördelningen av personresurser på verksamhetsgrenar och typer av uppgifter inom Byggnade budgetåret 1992/93 (personmånader):

Byggande 1992/93
(10 personmånader per år.)

	SM	BG	BM	Ju	VS	TG	Totalt
31 Statistik över byggnadsverksamhet/byggmarknad			40				40
32 Byggregler - allmänt, inkl. motsvarande regler i PBL/PBF	3	64		30			96
33 Ansvar och tillsyn i byggprocessen		6		7			13
34 Byggnadskonstruktion brandskydd		65					65
35 Byggnadsfysik/hälsoskydd		66					66
36 Installationer/energiushållning i byggnader		79					79
37 Byggnadsutformning/gestaltning/arkitektur	12	3					15
38 Typgodkännande				1		190	191
39 Stöd till samlingslokaler/kulturlokaler	38			3			41
30 Ledning, övergripande insatser/allmän bevakning	14	13	2	4	2		9
3 Totalt	69	296	42	45	2	190	640
Löpande verksamhet	49	108	41	25	2	144	369
Regeringsuppdrag	6	84	1			1	92
Utvecklingsarbete	12	104		20		45	181
Totalt	69	296	42	45	2	190	640

Produkter och målgrupper redovisas i bilaga 3.

3.6 Boende

Inom verksamhetsområdet skall Boverket följa och analysera utvecklingen samt svara för administrationen av det statliga bostadsstödet.

I uppgifterna ingår att

- redovisa och analysera utvecklingen på bostadsmarknaden,
- beräkna och prognosticera de ekonomiska konsekvenserna för staten av befintliga och alternativa stödsystem,
- följa upp och utvärdera de statliga stödets effekter för de boende och bostadsmarknaden,
- administrera de generella och individuella bostadsstöden,
- handlägga besvärssärenden avseende bl.a. räntebidrag och bostadsanpassningsbidrag,
- förordna intyggivare av ekonomisk plan för bostadsrättsförening,
- utöva systemägaransvar för Boverkets datasystem och betalningsrutiner (UDS-C, olika bidragssystem, BoSS, nettoaviseringen, FENIX),
- svara för drift och underhåll av FENIX samt för utbildning och information avseende det bostadspolitiska stödsystemet.

Följande mål har i regleringsbrevet för budgetåret 1992/93 angivits för verksamhetsområdet:

"Boverket arbetar för en effektiv hantering av de statliga stöden för bostadsfinansiering. Boverket skall vidare... inom ramen för ökad valfrihet och stärkt inflytande för de boende verka för att bra bostäder kan erbjudas till rimligt pris...."

Boverket skall arbeta för en förenkling av det statliga bostadsfinansieringssystemet och för en effektiv administration av bostadsstödet, tillståndsprövning och planläggning.

Enligt verksamhetsplanen skall utvecklingen av boendeförhållandena följas löpande så att verket kan ge aktuellt och tillförlitligt beslutsunderlag och information till olika aktörer i samhället.

Enligt propositionen om ett nytt plan- och bostadsverk (prop. 1987/88:37) skall Boverket särskilt följa och analysera hushållens boendeförhållanden bl.a. med avseende på utrymmesstandard och boendekostnader. Boverket har i uppdrag att analysera boendet för äldre och andra särskilda grupper.

Fördelningen av personresurser på verksamhetsgrenar och typer av uppgifter inom Boende budgetåret 1992/93 (personmånader):

Boende 1992/93

(10 personmånader per år.)

	PN	SM	BG	BM	J	A	VS	Totalt
41 Bostadsmarknadsstatistik				36				36
42 Boendekostnader/ bostadsefterfrågan/ boendemönster				20				20
44 Olika gruppers boende/ boendeservice		29		7				36
45 Bostadsförsörjningsplanering	6							6
46 Individuellt bostadsstöduppföljning/ utvärdering				8				8
47 Administration av individuellt bostadsstöd				57				57
48 Generellt stöd till bostäder och bostadsbeskattning - uppföljning/ utvärdering				18				18
49 Administration av generellt bostadsstöd och bostadsförfattningar			44	19	200	43		306

	PN	SM	BG	BM	J	A	VS	Totalt
40 Ledning, övergripande insatser, allmän bevakning	1	7	2	43	3	10	4	70
40 Totalt	7	36	46	208	203	53	4	557
Löpande verksamhet	1	7	25	152	186	53	4	428
Regeringsuppdrag		24	8	7	1		4	40
Utvecklingsarbete	6	5	13	49	17			90
Totalt	7	36	46	208	203	53	4	557

Produkter och målgrupper redovisas i bilaga 3.

3.7 Gemensam service

Gemensamma funktioner i verket är sekretariatsstöd till verksledning, styrelse och direktion, som innefattar omvärldsbevakning, gemensam information och samordning av externt samarbete. Hit hör även verksamhetsplanering, verksamhetsuppföljning och annan intern samordning t.ex. i informationsfrågor, FoU-frågor och internationellt samarbete.

Den administrativa service som är verksgemensam omfattar personalfrågor och kompetensutveckling, redovisningssystem, internbudget, kontoplaner och bokslut, kontorsservice, lokaler, ADB-service samt bibliotek, publikationsservice, diarium och arkiv.

Till gemensamma funktioner hör även den allmänjuridiska verksamheten i verket.

Ansvaret för gemensam service ligger organisatoriskt inom verkssekretariatet, juridiska och administrativa avdelningen.

Fördelningen av personresurser på verksamhetsgrenar och typer av uppgifter inom Gemensam service budgetåret 1992/93 framgår av tabellen (personmånader):

Gemensam service och intern utveckling 1992/93
(10 personmånader per år.)

	A	VS	Totalt
51 Service till styrelsen, GD, direktionen, omvärldsbevakning och kontakter	4	26	30
52 Samordning FoU, internationella frågor		9	9
53 Verksamhetsplanering, uppföljning, utvärdering		9	9
54 Verksgemensam information		21	21
55 Allmänjuridiska frågor ¹⁾			
56,57 Personaladministration Boverket, länsbostadsnämnderna	80		80
58,59 Ekonomiadministration Boverket, länsbostadsnämnderna	74		74
60 Kontorsservice	119		119
61 ADB-verksamheten	105		105
62 Bibliotek, arkiv, diarium	68		68
64 Personal- och kompetensutveckling för Boverkets personal	3		3
50 Ledning, övergripande insatser, allmän bevakning	5	9	14
6 Totalt	460	74	534
Löpande verksamhet	412	74	486
Regeringsuppdrag	5		5
Utvecklingsarbete	43		43
6 Totalt	460	74	529

1) Resurser för allmänjuridiska frågor har fördelats på verksamhetsgrenarna.

Produkter och målgrupper redovisas i bilaga 3.

3.8 Tjänsteexport

Boverkets tjänsteexport bedrivs inom en särskild organisatorisk enhet, benämnd Swedeplan. Verksamheten bedrivs som uppdrag, främst inom området fysisk planering men även inom miljövård. Swedeplan är självfinansierande genom de uppdrag och projekt som erhålls, normalt via anbudsförfarande, i konkurrens med svenska och utländska konsultföretag.

Resurser

Swedeplan har 8 fast anställda som ansvarar för projektsamordning, ekonomi, personalfrågor, och marknadsföring. Projektledarna deltar även med kortare konsultinsatser på fältet vid behov. För projekten anställs personer på korta eller långa uppdrag från Boverket, länsstyrelserna, kommuner eller via annonsering i fackpressen. Enheten är lokaliserad till Stockholm.

Intäkter, mkr		Kostnader, mkr	
Kontrakterade uppdrag	13,5	Kontrakterade uppdrag	9,9
Förväntade uppdrag	0,8	Förväntade uppdrag	0,5
Summa intäkter	14,3	Löner, administration och kontor, Sthlm	3,8
		Vinst/Risk	0,1
Summa intäkter		Summa kostnader	14,3

Produkter och målgrupper redovisas i bilaga 3.

3.9 Utbildning och information

Skrifter av olika slag samt kurser och konferenser är medel för att förmedla information och åstadkomma ett utbyte av erfarenheter dels mellan Boverket och andra myndigheter m.fl., dels mellan olika aktörer inom verksamhetsområdet.

Utbildning, konferenser

Boverket var under budgetåret 1991/92 arrangör vid 169 konferenstillfällen med sammanlagt ca 7 650 deltagare. Verksamhetens omfattning framgår av tabell 3.9:1:

Tabell 3.9:1 Boverkets externa utbildning/konferenser budgetåret 1991/92 (avrundade siffror)

	GD	J	PN	SM	SM- rådet	BM	BG	S:a
Antal konferenser i Boverkets regi		25	50	65	10	25	2	169
Antal andra konferenser med medv. från Boverket	27	35	95	165	5 ¹⁾	25	14	364
Antal konferenser totalt	27	60	145	230	15	50	16	533
Antal deltagare vid Boverkets arrangemang		1 165	1 500	2 675	700	760	300	7 650
Antal deltagare vid andra arr. där Boverket medverkat	3 800	1 435	5 750	10 825	600 ¹⁾²	1 140	1 700	25 650
Antal deltagare totalt (reducerat för dubbelräkning)	3 800	2 600	7 250	13 500	1 300	2 900	2 000	33 900

1) För stadsmiljörådet har inte ledamöternas deltagande i utåtriktad verksamhet räknats in.

Arrangemang som haft 50-150 deltagare har bl.a. gällt teman som översiktlig planering, odlingslandskapet i planeringen, miljökonsekvensbeskrivningar, trafikplanering, havsresurser, EG-harmoniseringen av byggandet, miljonprogrammets bostäder, boendeservice i glesbygden, äldreboende, planering av arbetsområden, de små tätorternas utveckling, bostadsmarknadens utveckling och pågående arbete med ombyggnadsregler.

Om man även räknar in medverkan vid andra arrangörers konferenser har Boverket lågt räknat nått ca 34 000 personer på detta sätt.

Skriftlig information

Skriftlig information förekommer i många former - böcker, handböcker, rapporter, nyhetsbrev, broschyrer och olika slag av utbildningsmaterial.

Under 1991 gav Boverket ut ett 60-tal publikationer.

Boverkets samlade utgivning av skriftlig information år 1991 t.o.m. september 1992 redovisas i bilaga 4.

Boverket ger dessutom ut en tidskrift - Planera Bygga Bo - som har den vidaste spridningen av verkets publikationer. Den riktas främst till länsstyrelser och andra statliga myndigheter, kommuner och företag inom bygg- och bostadssektorn.

Planera Bygga Bo trycks i 10 000 exemplar och kommer ut med sex nummer per år. Tidskriften som är prenumererad är i princip ekonomiskt självbärande men detta bygger på ett par förutsättningar. De friexemplar som behövs för att fullgöra verkets informationsskyldighet gentemot riksdag, departement, kommuner m.fl. motiverar viss ersättning från gemensamma medel. Vidare ser verkets experter tidningen som en viktig kanal för att förmedla kunskaper och medverkar därför utan kostnadsdebitering.

Målgrupper

Utbildning, konferenser och skriftlig information riktar sig, förutom till berörda departement och till massmedia, framför allt till

- länsstyrelser och kommuner samt länsbostadsnämnder
- centrala statliga myndigheter, forskningsorgan
- företag inom bygg- och bostadssektorn och
- kreditinstitut.

Den information som lämnas till primära mottagargrupper förmedlas till stor del vidare genom regionala organ (länsbostadsnämnder och länsstyrelser), kommuner, utbildningsanordnare, branschorganisationer och konsultföretag. De använder och bearbetar materialet för kommunalt förtroendevalda, byggherrar, bostadsförvaltare och andra uppdragsgivare. I stor utsträckning förmedlar de också Boverkets grundinformation, t.ex. broschyrer om bygglov och bostadsfinansiering.

Boverket vänder sig också till allmänheten med skriftlig information om förutsättningarna för finansieringsstöd, bygglovsbestämmelser och byggregler.

I samband med att länsbostadsnämnderna fr.o.m. 1994 förs in i länsstyrelserna kommer ansvarsfördelning och resursbehov hos Boverket att förändras. Avskaffandet av de kommunala förmedlingsorganen för statligt stöd till bostadsbyggandet påverkar förutsättningarna för att förmedla information till branschen och till allmänheten.

Målgrupperna för konferenser och skriftlig information inom Boverkets fyra verksamhetsområden sammanfaller i stort för konferenser och skriftlig information. Undantaget är allmänheten som enbart berörs av den skriftliga informationen.

Prissättning

Av 60-talet utgivna publikationer år 1991 var ett 20-tal gratis. Det handlar huvudsakligen om sådan basinformation som medborgarna behöver för att få kunskap om lån, bidrag, bygglov etc. är oftast gratis. Den distribueras främst via kommuner och länsbostadsnämnder och efterfrågas också i stor utsträckning av konsumentvägledare, skolor, företag m.fl. Av kostnadsskäl tillämpar verket nu större återhållsamhet för gratisinformation än tidigare. Enligt gällande riktlinjer skall gratismaterial omfatta maximalt 8 sidor i A4 eller 12 sidor A5. Kunder som beställer större kvantiteter av gratismaterial betalar självkostnadspriset för tryckningen.

Rapporter, utbildningsmaterial, kurser och konferenser har hos Boverket liksom hos andra myndigheter i ökande utsträckning avgiftsbelagts. Medan Planverket och Bostadsstyrelsen hade en stor utgivning av skrifter direkt knutna till föreskrifter har Boverket relativt liten andel av den karaktären. I stället för dessa "säkra säljare", som kunderna måste ha för sitt arbete, spelar andelen skrifter som innehåller erfarenheter och ny kunskap större roll. Den typen av publikationer kräver mer aktiv marknadsföring.

Försäljningen sker framför allt genom Allmänna förlaget och Svensk Byggtjänst som också svarar för marknadsföringen. Den sammanlagda försäljningssumman genom dessa båda kanaler uppgick 1990 till 930 000 kr. och 1991 till 760 000 kr. (exkl. intäkter från tidskriften Planera Bygga Bo).

För att begränsa kostnaderna har Boverket etablerat samarbete med myndigheter (BFR, SIB, KOV, SNV m.fl.), Svenska kommunförbundet och privata företag för informationsförmedling och utbildning.

3.10 Översikt - resurser och finansiering

En samlad redovisning av hur Boverkets personresurser fördelas på verksamhetsgrenar och organisationsenheter finns i tabell 3:1 nedan:

Tabell 3:1 Boverkets personresurser fördelade på verksamhetsområden och organisationsenheter¹, kostnader och finansiering (1992/93). (personmånader)

Verksamhetsområde	Byggt miljö- och hushållning med naturresurser	Fysisk planering	Byggande	Boende	Verks- ledning Gemensam service, intern utveckling	Totalt	Kostnader i kkr		
							Lön	Ovriga kostnader	
Plan- och naturresursavd.	121	137		7		265	9 215	9 347	18 562
Stadsmiljöavd.	101	52	66	37		255	8 500	5 010	13 510
Stadsmiljörådet	46	1				47	1 610	1 958	3 568
Byggavd.	8		296	46		350	13 166	7 534	20 700
Bostadsmarknadsavd.			42	208		250	8 259	3 723	11 982
Juridiska avd.	2	19	45	203		268	8 360	3 095	11 455
Administrativa avd.				53		460	15 994	15 450	31 534
Verkssekreterariatet	2	2	2	4		84	3 475	12 664 ²	16 139
Typgodkännandekont.			190			190			
Kostnader för datadrift							3 300	26 900	30 200
Totalt, årsarbetskrafter	280	210	640	557	534	2 221	71 879	85 771	157 650
Löpande verksamhet	97	105	368	428	486	1 484	Finansiering		144 787
Regeringsuppdrag	50	14	91	40	5	200	Anslag VII:G1		2 123
Utvecklingsarbete	133	91	181	90	43	537	Anslag XI:B18		10 740
Totalt	280	210	640	557	534	2 221	Externt övrigt		157 650

¹ 1 årsarbete = 10 personmånader. Siffrorna är avrundade genomgående. Verkets tjänsteexport ingår inte i sammanställningen.

² Inklusive verksreserven.

Verksamheten finansieras huvudsakligen över Boverkets förvaltningsanslag, en mindre del även över sakanlag.

Verksamheten avseende typgodkännande och tjänsteexport är intäktsfinansierad. Omfattningen av de externa intäkterna framgår av tabell 3:2 nedan:

Tabell 3:2 Sammanställning över förväntade externa inkomstkällor budgetåret 1992/93

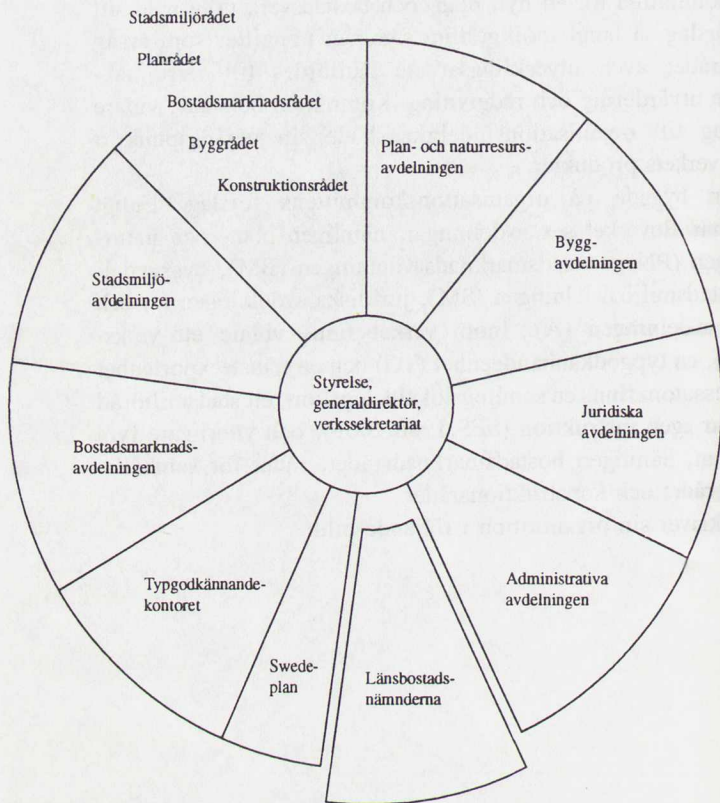
Försäljning av varor, tidskrifter och tjänster	2 318
Anslag för information och utbildning (B 18)	450
Medel från andra myndigheter	2 522
Nordiska ministerrådet	100
Medel från departementen	3 810
Inkomster från kurser och konferenser	1 540
Totalt	10 740

4 Organisation

Organisationskommittén för ett nytt plan- och bostadsverk ville med sitt organisationsförslag så långt möjligt föra samman uppgifter som avsåg samma sakområde; även utvecklingsarbete hänfördes till resp. sakområde, liksom utvärdering och rådgivning. Kommittén betonade vidare att dess förslag till organisationsindelning hade sin utgångspunkt i mottagarna av verkets produkter.

Propositionen byggde på organisationskommitténs förslag. Enligt instruktionen har Boverket sex avdelningar, nämligen plan- och naturresursavdelningen (PN), bostadsmarknadsavdelningen (BM), byggavdelningen (BG), stadsmiljöavdelningen (SM), juridiska avdelningen (J) och administrativa avdelningen (A). Inom verket finns vidare ett verkssekretariat (VS), en typgodkännandeenhet (TG) och en tjänsteexportenhet (Swedplan). Dessutom finns en samlingslokaldelegation, ett stadsmiljöråd (SMR), som har egen instruktion (SFS 1988:1009), och ytterligare fyra rådgivande organ, nämligen bostadsmarknadsrådet, rådet för samhällsplanering, byggrådet och konstruktionsrådet.

Boverket beskriver sin organisation i följande bild:

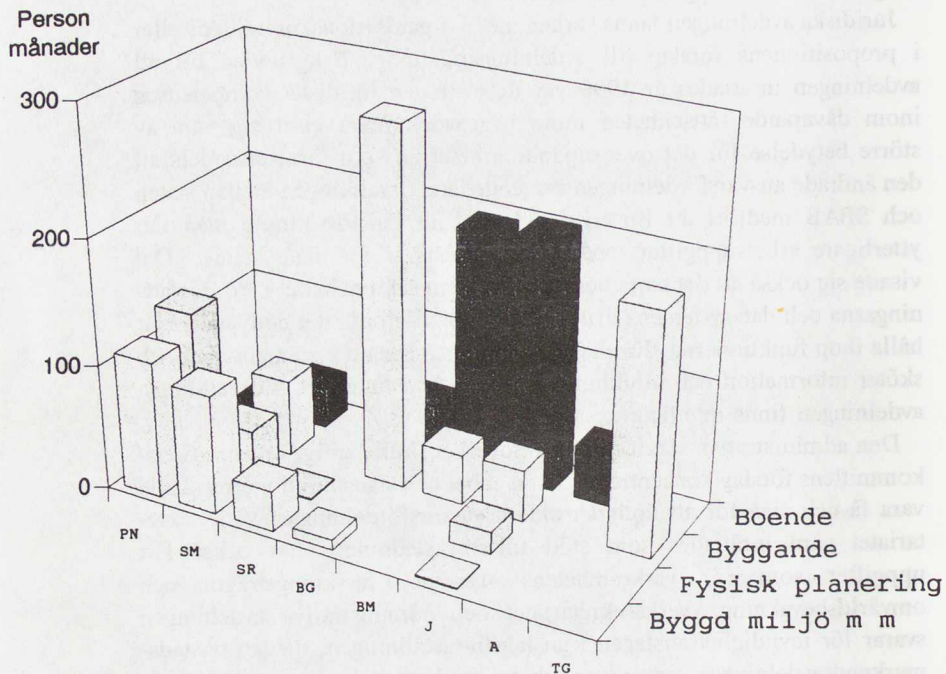

Organisationsbilden finns också i bilaga 5, kompletterad med upplysningar om arbetsuppgifter och omvärld.

Juridiska avdelningen fanns varken med i organisationskommitténs eller i propositionens förslag till avdelningsindelning. Bakgrunden till att avdelningen inrättades år 1990 var dels att den juridiska kompetensen inom dåvarande rättsenheten inom byggavdelningen visat sig vara av större betydelse för det övergripande arbetet än som förutsetts, dels att den ändrade ansvarsfördelningen avseende låneförvaltningen mellan staten och SBAB medfört att Boverket avlastats all låneförvaltning men fått ytterligare arbetsuppgifter med systemägaransvar för datasystemet. Det visade sig också att det stora beroendet mellan sakinnehållet i stödförfattningarna och datasystemens drift och underhåll gjorde det nödvändigt att hålla ihop funktionerna. Juridiska avdelningen har nu systemansvaret och sköter information och utbildning avseende bostadsstödet. Förvaltningsavdelningen finns inte längre.

Den administrativa servicen inom Boverket skulle enligt organisationskommitténs förslag koncentreras till en enhet och stabsfunktionerna skulle vara få och små för att undvika oklara ansvarsfördelningar. Verkssekretariatet som inrättades som stöd till verksledningen har också fått uppgifter som rör verksamhetens styrning, forskningsfrågor och omvärldsbevakning. Verkssekretariatet och administrativa avdelningen svarar för myndighetsanslagen i anslagsframställningen, medan bostadsmarknadsavdelningen samordnar arbetet med sakanlagen.

Den indelning i verksamhetsområden som Boverket nu tillämpar är inte bunden till verkets organisatoriska indelning. Som framgår av bilden nedan delas ansvaret för verksamhetsområdena i varierande omfattning mellan flera organisationsenheter:

En samlad bild av resursfördelningen mellan verksamhetsgrenar och organisationsenheter har redovisats i avsnitt 3.

5 Utvärderingar m.m.

I detta avsnitt redovisas bedömningar av Boverkets verksamhet som har inhämtats genom särskilda undersökningar och dessutom visst utvärderingsmaterial som tidigare har tagits fram av Boverket.

Boverkets prestationer kan sägas vara av två slag

- *beslut* (norm- och förvaltningsbeslut) samt
- *information* som är underlag för statsmakernas, förvaltningsmyndigheters och enskildas beslut och ställningstaganden.

Bakom de prestationer som lämnar verket ligger ofta en kedja av delprestationer, bestående av ärendeberedning, utredningsarbete, medverkan i konferenser och andra former av informationsinsamling och erfarenhetsutbyte.

Värdet av besluten får mätas på olika sätt. Verkställighetsföreskrifterna är en del av lagstiftningen och bör därför värderas mot bakgrund av dess syften. För bostadssubventionerna är syftet bl.a. att höja kvaliteten på bostadsproduktionen och hålla nere kostnaderna; planeringsprocessens uppbyggnad syftar till att åstadkomma insyn, hushållning med naturresurser etc., medan reglerna för byggandet får mätas mot mål för säkerhet, kostnadsutveckling m.m. I vissa fall kan jämförelser göras med vad man i andra länder får ut av motsvarande verksamhet och vad den kostar. Det är svårt och tidskrävande att urskilja orsakssamband mellan åtgärder och iakttagna effekter. Den typen av utvärdering är inte en uppgift för denna utredning.

Allmänna råd är visserligen normbeslut i den meningen att de syftar till "allmän efterrättelse" men saknar rättsverkan och kan därför behandlas som annan information.

Information som är underlag för beslutsfattande får bedömas mot bakgrund av det bidrag som informationen ger beslutsfattarna/avnämarna-/användarna. I denna utredning har synpunkter inhämtats från kommuner och länsstyrelser.

Vissa utvärderingar som Boverket självt initierat har också funnits tillgängliga.

I direktiven hänvisas vidare till en kartläggning av Boverkets kontaktytor mot andra myndigheter. Här skall sammanfattningar av detta underlag redovisas.

5.1 Boverkets kontaktytor – en kartläggning

På regeringens uppdrag gjorde Statskontoret våren 1992 en kartläggning av Boverkets kontaktytor mot andra statliga myndigheter inom verksamhetsområdena fysisk planering och hushållning med naturresurser, stadsmiljö och byggande. Boverkets uppgifter inom bostadsmarknad och bostadsfinansiering omfattades inte av uppdraget. Kartläggningen omfattade ett 40-tal centrala statliga myndigheter, 2 länsstyrelser och Svenska Kommunförbundet (Statskontorets rapport 1992:19). I det följande redovisas Statskontorets sammanfattande bedömning.

Statskontoret har analyserat Boverkets samverkan, kontakter och gränser mot andra myndigheter i ett rollperspektiv. Boverkets förutsättningar och möjligheter att fullfölja sina samordnande och kunskapsförmedlande uppgifter – utforma sin roll – beror på samspelet med och gränsdragningarna mot en stor mängd myndigheter inom angränsande verksamhetsområden.

Planerings- och sektorskompetens

Boverket fungerar som en länk mellan myndigheter som har kompetenser inom olika sakområden. Ansvars- och uppgiftsfördelningen är många gånger inte angiven i myndigheternas instruktioner och i gällande lagstiftning. Att detta i någon större omfattning skulle leda till dubbelarbete inom statsförvaltningen har inte kunnat påvisas genom kartläggningen.

Kartläggningen visar att Boverket står vid ett vägval mellan att satsa på en fördjupning av planeringskompetensen eller att bredda kompetensen till sektors- eller expertmyndigheternas områden. Ett sådant ställningstagande bör enligt Statskontorets mening föregås av att regering och riksdag närmare preciserar Boverkets samordningsroll inom fysisk planering.

Vägverket och Banverket menar att Boverket i många fall betonar miljöfrågorna i allt för stor utsträckning och ställer högre krav på

miljöhänsyn än Naturvårdsverket. Trafikverken, liksom andra myndigheter, anser dock att Boverkets rådgivningsroll är viktig. Därigenom minskar belastningen på sektorsmyndigheternas egna kontaktnät och en jämn planeringsnivå mellan olika sektorer upprätthålls.

Några av de myndigheter som har det mest omfattande samarbetet med Boverket, främst Naturvårdsverket och Riksantikvarieämbetet har, liksom Boverket, rekryterat personal med kompetens för den andra myndighetens ansvarsområde. Enligt Statskontorets mening kan det arbetstekniskt vara en fördel att fler myndigheter i samverkansprojekt kan välja att sätta in planeringskompetens eller sektorskompetens beroende på projektets art. En svaghet är dock att flera myndigheter kan uppfatta sig som självförsörjande på kompetens i vissa frågor, som i stället borde hanteras i samverkan eller av den andra myndigheten.

Statskontoret anser att det är viktigt att ansvars- och uppgiftsfördelningen mellan myndigheterna preciseras närmare. Den är idag oklar för avnämarna. Att myndigheter i gemensamma projekt fastställer uppgiftsfördelningen sinsemellan med hänsyn till bl a tillgänglig kompetens är enligt Statskontorets mening inte tillräckligt. Det ska inte heller innebära att någon av myndigheterna tar över den andres ansvarsområde.

Utnyttjande av extern kompetens

Många myndigheter har tillgång till kunskaper som utgör ett mycket betydelsefullt underlag för Boverket inom flertalet av de verksamhetsområden kartläggningen omfattat. Statskontoret, liksom flera av de kartlagda myndigheterna, menar att underlag och expertkunskaper från uppdragsfinansierade myndigheter bör bättre tas till vara såväl i den fysiska planeringen som i byggandet.

Stadsmiljöfrågor

Statskontoret finner att en utredning bör göras för att utröna avnämarnas uppfattning om och behov av Boverkets insatser inom stadsmiljöområdet. Samtidigt bör övervägas vilka uppgifter som är myndighetsuppgifter och vilka som skulle kunna utföras av någon annan organisation. Även konsekvenserna av att införa full kostnadstäckning för stadsmiljöområdets produkter bör prövas.

Enligt Statskontorets mening bör även en utredning göras om Stadsmiljörådets roll, uppgifter och koppling till stadsmiljöavdelningen.

Byggande

Statskontoret föreslår en översyn av gränserna mellan olika författningar som rör byggande för att pröva förutsättningarna att nå en bättre samordning. Vidare bör ett försök göras att upprätta ett samordnat åtgärdsprogram inom området byggnader, miljö och hälsa med en uppgiftsfördelning för samtliga aktörer inom den offentliga sektorn.

5.2 Kommunerna och Boverket

I rapporten Boverkets kontaktytor föreslog Statskontoret att en kompletterande studie skulle göras av hur Boverket uppfattas av de slutliga avnämarna, främst kommunerna. På utredningens uppdrag har Statskontoret därefter genomfört en sådan undersökning. Syftet var att ta reda på hur kommunerna ser på Boverket och värderar dess prestationer.

Statskontoret har i en promemoria till utredningen (bilaga 6) redovisat sin undersökning Kommunerna och Boverket — en avnämardstudie i 11 kommuner (PM 1992-10-26). Kommunurvalet har gjorts i samråd med Svenska Kommunförbundet. I huvudsak har tjänstemän intervjuats men också ett mindre antal politiker. Statskontoret har gjort följande sammanfattning av undersökningen:

Kommunernas bedömning av Boverket är i stort sett likartad och i huvudsak positiv bortsett från byggområdet. På detta område gick omdömet isär och två kommuner var mycket kritiska mot Boverkets kunskap och agerande.

Stöd i lagtolkningsfrågor viktigast. De produkter och tjänster som kommunerna enligt denna undersökning idag främst utnyttjar är av normerande och policyförmedlande karaktär; Boverkets författningssamling, handböcker och broschyrer används i stor omfattning.

Därutöver uppskattas tidskriften Planera Bygga Bo samt seminarier och konferenser, till exempel Plan- och Byggdagarna. Dessa dagar fyller flera funktioner. Nyheter och idéer m m presenteras och utgör också ett kontaktforum mellan kommunerna. Även Hus- och Hälsa-kampanjen har fått stort genomslag.

Kritik har riktats mot Boverkets nyhetsbrev, vilka anses komma för sent. Även mot verkets statistik- och prognosmaterial är de här tillfrågade kommunerna kritiska. De anser att Boverkets material inte är tillrättalagt för enskilda kommuner. Dessutom har uppläggningsen av statistiken

varierat mellan åren vilket ger problem vid långsiktig planering och uppföljning.

Många andra aktörer inom Boverkets verksamhetsområde. Det finns många aktörer inom området såväl inom offentlig som privat sektor. Dessa aktörers tjänster och produkter ses i huvudsak som komplement till Boverkets. Inom områdena fysisk planering och naturresurshushållning och byggområdet har kommunerna lyft fram många alternativa informationskällor men även inom övriga områden finns alternativ.

Kommunförbundet ger ut en rättsfallssamling, cirkulär och annan information inom delvis samma områden som Boverket. Detta material anses som kompletterande till Boverkets men berör dock inte Stadsmiljö- och Typgodkännandeområdet.

Inom byggområdet använder kommunerna också information från olika centrala verk. Flera kommuner har påpekat att i vissa frågor överlappar och tangerar Boverket och övriga centrala verk varandra. Detta kan i sämsta fall leda till att kommunerna får motstridiga signaler.

På byggsidan spelar olika yrkesföreningar en viktig roll i informationsutbytet. Inom de flesta områden är information från privata företag rikligt representerat. Kommunerna uppger att de tar del av information och litteratur från forskningsorganisationer men forskningsresultaten anses vara svåra att använda i praktiken.

Samverkan med länsstyrelserna och mellan kommunerna. Inom områdena fysisk planering, stadsmiljö och byggande har alla kommuner kontakt med länsstyrelserna. Flest kontakter förekommer i planerings-sammanhang och avser dels obligatoriska samråd, dels information och rådgivning. Kommunerna samverkar också sinsemellan, t.ex. inom en region och mellan storstäderna.

5.3 Länsstyrelserna och Boverket

5.3.1 Utredningens material

Utredningens expert Hans Lindskog, länsstyrelsen i Älvsborgs län, har genom intervjuer inhämtat synpunkter från 4 länsstyrelser. Intervjuerna har enbart berört planenheter eller motsvarande enheter. (Boverket har därutöver ett omfattande samarbete med andra delar av länsförvaltningen t.ex. i naturvårdsfrågor, kulturhistorisk bebyggelse, juridiska frågor och med sociala enheten i frågor om äldreboende.)

Intervjuerna har utgått från samma frågeställningar som riktats till kommunerna i Statskontorets undersökning. De synpunkter som inhämtats har redovisats som underlag för en diskussion vid länsarkitektmötet den 13 november 1992. En promemoria, PM 1992-11-16, har därefter ställts samman. Den redovisas i bilaga 7. I promemorian görs följande sammanfattande bedömningar beträffande relationerna mellan länsstyrelserna och Boverket:

Samspelet mellan Boverket och länsstyrelserna fungerar numera i allt väsentligt bra och utvecklas hela tiden positivt. Boverket borde emellertid i skilda sammanhang dra bättre nytta av länsstyrelsernas erfarenheter och det anses angeläget att utåt mer kraftfullt markera Boverket och länsstyrelserna som en samlad statlig resurs med kompetenser som kompletterar varandra och med länsstyrelserna som länk ut mot kommunerna.

Länsstyrelsernas beroende av Boverket är påtagligt. Särskilt gäller detta Boverket i rollen som samordnare av de skilda centrala aktörernas intentioner inom samhällsbyggandet och när det gäller hushållningen med naturresurser.

Boverkets produktutbud är omfattande. Kvaliteten kan vara ojämn men anses ändå vara hög. Verkets höga ambition både vad gäller produkter och tjänster föder vidare efterfrågan.

Länsstyrelserna hämtar mycket information och stöd från andra än Boverket både på central, regional och kommunal nivå.

Länsstyrelserna, som entydigt markerar sina begränsade resurser, är beredda att betala för skriftlig information, exempelvis handböcker, och kan tänka sig att betala mera för Boverkets övriga produkter och tjänster men tvingas då till betydligt hårdare prioriteringar eller till att avstå från inköp.

5.3.2 Länsstyrelsens roll i det samlade miljöarbetet avseende kontakterna med kommunerna

Utredningen om kommunernas arbete för en god livsmiljö (M 1991:01) uppdrog den 10 december 1991 åt Statskontoret att utarbeta utredningsunderlag om länsstyrelsernas roll i det samlade miljöarbetet avseende kontakterna med kommunerna.

Intervjuer har genomförts vid sex länsstyrelser med miljövårdsdirektören och dennes närmaste medarbetare samt i två kommuner i vart och ett av dessa län och där främst med miljö- och hälsoskyddschefen.

Ett flertal frågeområden behandlades bl a informations- och kunskapsutbyte.

Beträffande informations- och kunskapsutbyte konstaterades bl.a.

att miljöinformationsflödet från centrala myndigheter till kommuner är stort. Kommunerna prenumererar ofta på allt varvid problem med att sovra uppstår. De flesta kommuner har därför utvecklat strategier för detta samt byggt upp miljöbibliotek,

att samtliga statliga myndigheter tar ut avgifter för rapporter och utbildning,

att Kemikalieinspektionen, Statens Livsmedelsverk och Boverket är bra på informationsspridning inom resp. kompetensområde,

att SNV uppges ha blivit bättre på informationsspridning och att SNVs allmänna råd har en långsam framtagningsprocess,

att några kommuner påpekade att länsstyrelsen borde ha en roll som samordnare av information om lagändringar. En kommun ansåg att detta ansvar borde tas på departementsnivå,

att i några fall tog länsstyrelsens miljövårdsenhet en aktiv roll som samordnare av informationsspridningen,

att SNV och kommunförbundet tagit initiativ för att samordna informationsspridningen.

5.4 Av Boverket initierade utvärderingar

5.4.1 Omvärldsundersökning 1990

Hösten 1990 utförde chefen för finska Bostadsstyrelsen Olavi Syrjänen för Boverkets räkning en intervjuundersökning med ett 25-tal beslutsfattare inom Boverkets arbetsområden. Syftet var att följa upp de tre hearingar som år 1987 anordnades i samband med utredningsarbetet kring ett nytt plan- och bostadsverk.

Den allmänna reaktionen hos intervjupersonerna var att verkets inriktning blivit den som önskats före tillkomsten. Mot bakgrund av de svårigheter som omorganisation och flyttning inneburit ansåg de flesta att verket kommit igång bättre än vad de väntat sig. I undersökningen

redovisas starka och svaga sidor hos Boverket samt hotbilder och möjligheter; det finns inga förslag till åtgärder.

5.4.2 Boverkets rådsledamöter 1992

Våren 1992 fick SIFO i uppdrag att via enkät till ledamöterna i Boverkets olika råd, 74 personer, få fram en samlad bild av ledamöternas värdering av verket och vilka prioriteringar de anser mest angelägna framöver. Drygt 70 procent svarade.

Undersökningen visade att rådsledamöterna gav Boverket "väl godkänt" (i allmänhet mellan 3 och 4 på en 5-gradig skala) på frågor om hur verket klarade sina uppgifter. I fråga om tillförlitlighet rangordnades Boverket relativt högt. Boverkets förmåga att sammanfatta erfarenheter från t.ex. kommuner och att omforma dessa till goda råd och exempel fick högt betyg, särskilt inom området bostadsmarknad; uppfattningarna är mer delade inom byggområdet. Bedömningen av användbarheten i den kunskap som lämnas av Boverkets experter är genomgående relativt hög men även här högst på bostadsmarknadsområdet.

5.4.3 Informationsuppföljningar

Uppföljningar av större informationsinsatser görs regelmässigt genom *enkäter* till konferensdeltagare och till köpare eller mottagare av skrifter, som i många fall är konferensmaterial (ex. Bostadsmarknad i förändring, Indikatorer, Plan & byggdagarna och konferenserna Miljö för miljoner).

Enligt Boverket visar uppföljningarna av konferenserna att verkets lokalisering inte är något hinder för att samla ett stort antal experter från hela landet, om det erbjuds, ett väl genomarbetat program. Det finns också en betalningsvillig efterfrågan på skrifter som aktörer på bostadsmarknaden kan använda som underlag för planering och marknadsbedömning.

En läsvärdesundersökning avseende Planera Bygga Bo genomfördes i december 1990. Undersökningen som genomfördes med postenkät och telefonintervjuer omfattande 300 av de ca 7 000 mottagarna av tidningen.

Hälften av tidningens läsare finns i privata företag (50%) och de övriga i statliga (15%) och kommunala organ (35%). Sammanlagt når tidningen 25 000 personer genom att den ofta går på cirkulation på arbetsplatser.

En önskan från många läsare var mer konkret information i form av exempel och rättsfall. Synpunkterna har lett till att särskilda sidor av den karaktären numera finns i tidningen. En annan vanlig åsikt var att

tidningen bör lägga stor vikt vid att redovisa Boverkets inställning i olika frågor. Detta har medfört att en tydligare myndighetsprofilering av innehållet nu eftersträvas.

Många efterlyser mer material inom just sitt specialområde, bl a fler artiklar om bygg- och bostadsfrågor. De som läser PBB läser också andra tidskrifter. Läsarna skulle också föredra tätare utgivning.

Inom området bostadsmarknad/bostadsförsörjning/bostadsfinansiering har Boverket gjort ett antal särskilda avnämningarundersökningar, bl.a. avseende Årsboken 1992 "Bostadsmarknad i förändring", konferensen "Bostadsmarknaden — var står vi idag? Vart är vi på väg? samt rapporten "Indikatorer om utvecklingen på bygg-, bostads- och fastighetsmarknaden".

Antalet svarande har varit ca 120, 50 respektive 90 personer. Ca hälften kommer från privat sektor (branschorganisationer, företag och massmedia) och hälften från offentlig sektor (kommuner, länsstyrelser, riksdag och statsförvaltning). Svaren är överlag mycket positiva. Nästan alla säger sig haft direkt användning av informationen, t.ex. vid bedömning, planering, prognoser och marknadsanalyser. Så gott som alla finner det angeläget att Boverket fortsätter med denna typ av regelbundet återkommande statistik, analyser och rapporter. Önskemål om regionala nedbrytningar av materialet framförs.

En särskild bearbetning visar att samtliga 24 kommundienstjänstemän som svarat på årsboksenkäten uppger att denna bok givit dem ny eller mer aktuell kunskap och att de har nytta av boken i sitt arbete. Samtliga anser att Boverket bör fortsätta att ge ut en motsvarande årsbok om bostadsmarknaden (22 ansåg att detta borde göras årligen, 2 att detta eventuellt kunde göras med något års mellanrum).

I enkäten om "Indikatorer" frågades om man var beredd att betala ett självkostnadspris (ca 50 kr. per år) för dessa rapporter, 85 % svarade ja.

6 Förändringar

I detta avsnitt redovisas nyligen beslutade förändringar och utredningsförslag under beredning, som påverkar förutsättningarna för Boverkets verksamhet.

6.1 Plan- och boendefrågor inom regeringskansliet

Den under hösten 1991 beslutade departementsreformen innebar bl.a. att Bostadsdepartementet upphörde och att plan- och boendefrågor fördelades mellan flera departement:

- Frågor om kommunala bostadsförsörjningsprogram, kreditförsörjningen och kommunal bostadsförmedling ingår i Finansdepartementets ansvarsområde.
- Miljö- och naturresursdepartementet svarar för frågor som rör fysisk planering och hushållning med naturresurser
- Inom PBL-området svarar Näringsdepartementet för de regler som gäller krav på byggnader och ansvarstagandet i byggprocessen samt för anpassningen av dessa regler till EES-avtalet
- Frågor som gäller besittningsrätt och bytesrätt samt privat bostadsförmedling handläggs inom Justitiedepartementet
- Stöd till samlingslokaler handläggs inom Civildepartementet
- Stöd till icke-statliga kulturlokaler handläggs inom Kulturdepartementet.

Även handläggningen av frågor som gäller boendekostnader är fördelat på flera departement:

- Regleringen avseende hyressättningen för bostäder tillhör Justitiedepartementets ansvarsområde

- Det individuella bostadsstödet till pensionärer och barnfamiljer m. fl. samt stödet till bostadsanpassning m.m. handläggs inom Socialdepartementet
- Beskattningen av bostäder samt de statliga räntesubventionerna för ny- och ombyggnad samt för underhåll av bostäder ingår i Finansdepartementets ansvarsområde
- Olika former av statligt stöd för att avhjälpa bl a hälsorisker i bostäder handläggs inom Näringsdepartementet
- Det särskilda tillägglånstödet för ombyggnad av kulturhistoriskt värdefull bostadsbebyggelse handläggs inom Kulturdepartementet.

Även ansvaret för de statliga myndigheter som är verksamma inom sektorn är fördelat mellan flera departement, i första hand Finansdepartementet och Näringsdepartementet.

För att förbättra samordningen mellan berörda departement har regeringen 1992-11-12 beslutat om inrättandet av en interdepartemental delegation för bostadsfrågor m.m. Delegationen består av statssekreterare eller annan politiskt tillsatt befattningshavare i Statsrådsberedningen och i Justitie-, Social-, Finans-, Närings- samt Miljö- och naturresursdepartementen.

Delegationen skall samordna förändringsarbetet i frågor som rör byggande, bostadsförsörjning och boendekostnader, fortlöpande följa utvecklingen på bygg- och bostadsmarknaden och ta initiativ till sådana förändringar som kan behövas med hänsyn till regeringens bostadspolitiska mål.

6.2 Nytt system för bostadsfinansiering

6.2.1 Nuvarande ordning

Vid ny- och ombyggnad av bostäder lämnas statligt stöd till räntekostnaderna i form av räntebidrag. Länsbostadsnämnderna beslutar i frågor om räntebidrag. Länsbostadsnämndernas beslut får överklagas till Boverket. Fr.o.m. år 1992 får Boverkets beslut inte överklagas till regeringen. Boverket betalar ut räntebidrag och ansvarar för den centrala administrationen av räntebidrag. Boverket är tillsynsmyndighet för bidragsverksamheten och har föreskriftsrätt. Fr.o.m. år 1992 lämnas räntebidrag i princip oberoende av den faktiska finansieringen bl.a. för att främja sparandet inom bostadssektorn. Räntebidrag lämnas för en

beräknad räntekostnad som svarar mot skillnaden mellan den garanterade räntan och en subventionsränta. Subventionsräntan fastställs av Boverket. Räntebidrag lämnas endast för bostäder. 1992 års system innebar en avreglering jämfört med tidigare ordning, bl.a. slopades en rad av förutsättningarna för stöd t.ex. markvillkoret, konkurrensvillkoret och produktionskostnadsprövningen och förenklades beräkningen av räntebidrag. Dock behölls kopplingen till faktisk produktionskostnad vid beräkning av bidragsunderlag. Principerna för räntebidragets beräkning är i huvudsak desamma i såväl 1992-års system som i tidigare system.

Enligt den ordning som gällde före 1992 förutsatte statligt räntebidrag bl.a. att statligt bostadslån lämnats för projektet. Sedan den 1 januari 1992 sker all kreditförsörjning vid ny- och ombyggnad av bostäder i konkurrens mellan kreditinstituten på den allmänna lånemarknaden. Fr.o.m. år 1992 svarar kreditinstituten för finansieringen även i de delar som tidigare täcktes med statligt reglerade bostadslån. Staten erbjuder i stället instituten kreditgarantier för de lån eller lånedelar som ligger i samma säkerhetsläge som de tidigare bostadslånen. Kreditgarantin är avgiftsbelagd och frivillig.

Den statliga bostadslåneadministrationen har handfafts av Boverket och länsbostadsnämnderna. Länsbostadsnämnden har även skött låneförvaltningen på uppdrag av Statens bostadsfinansieringsaktiebolag, SBAB. Den statliga bostadslångivningen avskaffades i och med utgången av år 1991 för nya ärenden. Länsbostadsnämndens befattning med förberedelse, beviljande och utbetalning av bostadslån upphör därmed successivt. Under budgetåret 1992/93 överförs låneförvaltningen till SBAB. Regeringen har lämnat Boverket riktlinjer för personalminskningen som innebär att nämnderna i princip halveras till den 1 juli 1994.

Frågor om kreditgaranti handläggs av den fr.o.m. den 1 januari 1992 inrättade Statens bostadskreditnämnd. Bostadskreditnämnden har till uppgift att lämna statliga kreditgarantier för sådana lån på kreditmarknaden som tas upp för att slutligt finansiera ny- och ombyggnad av bostäder. Nämnden har dessutom till uppgift att bevaka att kreditförsörjningen vad gäller ny- och ombyggnad av bostäder fungerar och, när så inte är fallet, ta de initiativ som behövs för att lösa problemet.

6.2.2 Beslutade och föreslagna förändringar

Det nya systemet för projekt som påbörjas fr.o.m. år 1993 innebär en fortsatt avreglering och minskad detaljstyrning. Det detaljerade regelverket kring räntebidragen avvecklas. Detta gäller främst nyproduktionen. För beräkning av bidragsunderlaget för ombyggnad gäller tills vidare i princip samma system som gällde under år 1992. Underlaget för räntebidrag beräknas vid nybyggnad efter en enkel schablonmetod, relaterad enbart till den yta som används för bostadsändamål. Bidragsunderlaget är således frikopplat från produktionskostnaden. Endast ett fåtal förutsättningar för räntebidrag gäller bl a att det skall röra sig om bostäder för permanentboende och självständigt boende samt att det skall finnas erforderligt bygglov. Bidrag lämnas på grundval av den beräknade räntekostnaden för ett kapital som motsvarar bidragsunderlaget. Räntesatsen - den s.k. subventionsräntan - bestäms enligt samma grunder som tidigare. Bidragsandelen sänks för varje tillkommande årgång och för varje år av bidragstiden. Detta innebär att räntebidragen för ny- och ombyggnad av bostadshus successivt avvecklas. Efter år 1995 finns inlagd en s.k. kontrollstation som innebär att en avstämning görs inför det fortsatta genomförandet av avvecklingen.

Statliga kreditgarantier behålls för en del av finansieringen. Kreditgarantier kan även lämnas för viss omfördelning av ränteutgifterna.

Ärenden om bidrag för projekt som påbörjas efter den 1 januari 1993 handläggs av Boverket och tills vidare av länsbostadsnämnderna. Länsbostadsnämnderna beslutar i fråga om bidrag. Länsbostadsnämndernas beslut får överklagas till Boverket. Boverkets beslut får inte överklagas. Boverket har tillsyn över bidragsverksamheten och får meddela föreskrifter. Verket sköter även utbetalning av bidrag.

Låneförvaltningens avveckling och bidragssystemets förenkling fr.o.m. 1993 medför enligt regeringens förslag (prop. 1991/92:150 bil. I:5 bet. 1991/92:BoU 23, rskr. 1991/92:343) att länsbostadsnämnderna blir så små att det inte längre är rationellt att utforma dem som självständiga myndigheter. Förändringen av bostadsfinansieringen för tiden efter den 1 januari 1993 innebär att bostadsadministrationen kan minskas ytterligare. Bostadsutskottet uttalade i betänkandet 1991/92:BoU23 att de fortsatta övervägandena beträffande den regionala bostadsadministrationen bör göras med utgångspunkt från att ansvaret för de kvarvarande uppgifterna på regional nivå anförtros länsstyrelserna och att länsbostadsnämnderna därmed upphör som självständig myndighet. Mot denna

bakgrund gav regeringen den 11 juni 1992 Statskontoret i uppdrag att utreda hur den kvarvarande bidragsadministrationen på regional nivå kan inordnas i länsstyrelserna. Statskontoret har den 15 oktober 1992 redovisat sitt förslag (rapport 1992:35). Betänkandet remissbehandlas för närvarande. Förslaget innebär i korthet att 267 årsarbetskrafter föreslås inordnas i länsstyrelserna fr.o.m. den 1 januari 1994 med uppgift att svara för statens stöd till bostadsfinansieringen på regional nivå. Den nya bostadsfunktionens huvuduppgifter föreslås bli att

- bevilja statligt bidrag för ny- och ombyggnad av bostäder,
- besluta om utbetalning av ovan nämnda bidrag,
- förvalta bidragsstocken med äldre räntebidrag,
- följa upp och redovisa statens stöd.

Förändringarna påverkar också Boverkets resursbehov (se Boverkets bedömning).

De beslutade förändringarna påverkar i hög grad de kommunala förmedlingsorganens uppgifter som fortsättningsvis i huvudsak kommer att avse information om statligt stöd för ny- och ombyggnad av bostäder. I kommunerna arbetar enligt Boverkets bedömning ca 400 årsarbetskrafter med dessa uppgifter. Det nya systemet fr.o.m. 1993 förutsätter att bidragsansökan lämnas direkt till länsbostadsnämnderna.

I betänkandet (SOU 1992:47) Avreglerad bostadsmarknad del II föreslås att lagen (1947:523) om kommunala åtgärder till bostadsförsörjningens främjande upphävs. Kommunen ges i lagen bl.a. möjlighet att på olika sätt stödja bostadsbyggandet i kommunen och nedbringa enskilda bostadskostnader. Bostadsförsörjningslagen ålägger även kommunerna att förmedla statliga lån och bidrag till bostadsbyggandet. Staten bör kunna lita på att kommunerna vidtar de åtgärder som behövs för att kommuninnevånarna skall kunna få bra bostäder i kommunen. Utredningen föreslog att § 2 i nämnda lag om bestämmelser som anger att en kommun är skyldig att medverka på olika sätt vid den statliga bidragsgivningen på bostadsområdet bör utgå ur bostadsförsörjningslagen och i stället införas i kommunallagen.

I de nya reglerna om stödssystemet fr.o.m. år 1993 förutsätts ingen medverkan från kommunala förmedlingsorgan.

6.2.3 Boverkets bedömning

Nedan följer en redovisning av Boverkets bedömning av konsekvenser av det beslutade nya systemet för bostadsfinansiering fr.o.m. år 1993.

Inom Boverket sköts administrationen av statens bostadsstöd inom ett flertal avdelningar. I det följande delas redovisningen av arbetsuppgifterna avseende bostadsfinansiering upp i två delområden, oberoende av organisatorisk tillhörighet,

- beviljandeskedet,
- förvaltningsskedet.

Inom dessa delområden redovisas dock inte resurser för administrativ service åt länsbostadsnämnderna.

Bostadsfinansiering i *beviljandeskedet* avser tillämpningen av de bestämmelser som reglerar förfarandet t.o.m. utbetalning av lån och bidrag. Verksamheten regleras av ett flertal förordningar och under en övergångstid tillämpas även vissa upphävda förordningar. Boverkets huvuduppgift enligt dessa förordningar är att svara för att låne- och bidragshanteringen fungerar på ett tillfredsställande sätt. Detta innebär att

- vara överklagandeinstans och tillsynsmyndighet,
- svara för utbildning och information,
- utfärda föreskrifter och utforma blanketter.

Boverket har dessutom i uppgift att förordna intygsgivare i fråga om ekonomisk plan för bostadsrättsförening, att vara tillsynsmyndighet för sådan verksamhet samt att meddela allmänna råd om utformningen av ekonomiska planer.

Boverket har redovisat att arbetssituationen i beviljandeskedet de senaste budgetåren och innevarande budgetår varit mycket pressad och inneburit ett stort övertidsuttag.

Boverket gör bedömningen att vissa problem i samband med övergången mellan två bostadsfinansieringssystem i kombination med ett stort antal överklaganden p.g.a. högt påbörjande under 1992 på kort sikt medför att nuvarande arbetsbelastning rörande löpande ärenden består. På längre sikt bedöms det nya systemet medföra färre och enklare överklaganden, varför arbetsbelastningen väntas minska. Detsamma gäller arbetet med föreskrifter och blanketter.

Resursökningen i tabellerna nedan hänförs huvudsakligen till Boverkets bedömning av resursbehovet för information m.m. Beträffande informationen om bostadsfinansieringsreglerna väntas trycket mot Boverket öka då de kommunala förmedlingsorganen upphör. Boverket bedömer att ytterligare resurser motsvarande 1 årsarbetskraft behövs för detta ändamål på såväl kort som lång sikt. Resursökningen för övriga kostnader för utbildning m.m. för budgetåret 1993/94 avser utbildning för länsbostadsnämnderna/bostads- enheterna om bostadsstödet (+ 0,4 miljoner kr) och datafrågor (+ 0,3 miljoner kr). Även resurser för ett vidgat ansvar för verket rörande direktinformation till mäklare, kreditinstitut, byggföretag m.fl. och det faktum att kommunernas förmedlande roll upphör har beaktats i bedömningen (+ 0,5 miljoner kr). Boverket bedömer att arbetet med prövning av behörighet för intygsgivare behöver ökade resurser på såväl kort som lång sikt. Detta arbete har innevarande budgetår tagit allt mer resurser i anspråk.

Tabellerna 6.1 och 6.2 sammanfattar Boverkets bedömning av förändring av resursbehovet i beviljandeskedet.

Arbetsuppgifter	Personmånader		
	92/93	Förändring	
		93/94	94/95
Löpande ärenden avs. räntebidrag m.m.	41,0	- 5,0	-16,0
Intygsgivning	3,0	+ 2,0	+ 2,0
Rådgivning, information	23,5	+10,0	+10,0
Fenix	7,0	0	- 2,0
Föreskrifter, allmänna råd	13,0	- 8,0	- 8,0
Blanketter	8,0	- 2,0	- 4,0
Summa	95,5	- 3,0	- 18,0

Lönekostnaden uppgår budgetåret 1993/94 till 3,2 miljoner kr.

Tabell 6.2	Tusentals kronor		
		Förändring	
Övriga kostnader	92/93	93/94	94/95
Löpande ärenden	517	- 73	- 193
avs. räntebidrag m.m.			
Intygsgivning	32	+ 30	+ 33
Rådgivning, information	334,4	+ 1 295,5	+ 1 325,5
Fenix	129	- 43	- 64
Föreskrifter, allmänna råd	189,3	- 134	- 190
Blanketter	1 724	- 451	- 412
Summa	2 925,7	+ 622,5	+ 499,5

Bostadsfinansiering i *förvaltningskedet* avser hanteringen av lån och bidrag efter utbetalningsbeslut. Detta sker genom ADB i dels verkets centrala system för låne- och bidragshanteringen (UDS-C) och dess regionala försystem (BoSS). För bidragshanteringen fr.o.m. 1992 finns ett nytt centralt datasystem (Fenix). Boverkets förvaltningsavgifter innebär bl.a. ansvar för

- regelverket i UDS-C samt systemansvar,
- underhåll och systemansvar för ADB-systemen för hyresrabatter, nybyggnadsbidrag och räntestöd,
- systemansvar, drift och support av Boss
- uppdatering och underhåll av regelverket samt systemansvar och support för bidragshanteringen i Fenixsystemet,
- drift och underhåll av Fenix,
- drift och underhåll av nettoaviseringsrutinen m.m.,
- uppdatering och kontroll av utdata från UDS-C,
- kontroll och rättning av fel i subventionshanteringen,
- avtal och kontakter med kreditinstitut m.m.,
- instruktioner till nämnderna om datasystemen,
- förfrågningar från nämnder, kreditinstitut, banker, enskilda m.fl.,
- föreskrifter,

- blanketter och information,
- handläggning av överklaganden och övriga förvaltningsärenden inom området samt regeringsuppdrag,
- återstående aktiviteter i projekt Fenix,
- utbetalning av bostadsstöd samt bokförings- och rimlighetskontroller m.m.

Boverket gör bedömningen att det nya och förenklade bostadsfinansieringssystemet inte i nämnvärd utsträckning påverkar resursbehovet för bidragshanteringen i förvaltningsskedet. Bakgrunden är följande.

Resursbehovet för löpande ärenden bedöms oförändrat på kort sikt p.g.a. hantering i dubbla datasystem samt ev. utvecklingsarbete om konvertering av räntebidragsstocken i UDS-C till Fenix. På lång sikt väntas resursbehovet minska med 1,5 årsarbetskrafter.

Flera osäkerhetsmoment kvarstår beträffande verkets datasystem. Beträffande frågan om komplettering av Fenix med nettoaviseringsrutin har regeringen ännu inte tagit ställning. Boverket har i yttrande till regeringen angivit att det bästa alternativet är att flytta över räntebidragsstocken i UDS-C till Fenix samt tillföra funktioner för dels beräkning av räntebidrag i beståndet dels en nettoaviseringsrutin. Detta innebär besparingar, bl.a. kan BoSS tas ur drift. Boverket avser även att gå ut med offertförfrågan om extern systemförvaltning/underhåll av Fenix-systemet. Dessa förväntningar innebär, om de realiserar, att Boverkets resurser kan minska. Under 1993 kommer administrationen av bostadsstödet att hanteras i flera datasystem. Tidigast den 1 januari 1994 kan hanteringen ske i ett system. Arbetet med konvertering väntas bli resurskrävande. Mot denna bakgrund bedöms extra resurser motsvarande 2 årsarbetskrafter behövas på kort sikt för systemansvar och applikationsfrågor. På längre sikt bedöms resursbehovet för detta ändamål minska med 0,5 årsarbetskraft jämfört med idag.

Mot bakgrund av den osäkerhet som för närvarande råder beträffande verkets datasystem för subventionshanteringen är det svårt att bedöma resursbehovet på längre sikt. För bedömning av resursbehovet på kort sikt utgår verket från fortsatt drift av UDS-C. Vidare förutsätts att låneförvaltningen fränskiljs och att verket får hela ansvaret för den tekniska förvaltningen av systemet från årsskiftet 1993/94. En ytterligare osäkerhetsfaktor är att gällande driftavtal med DAFA sagts upp och att förhandlingar pågår om nytt avtal. Andra osäkerhetsfaktorer är villkoren

för den framtida systemförvaltningen samt resultatet av de förhandlingar som för närvarande pågår mellan regeringen och bostadskreditinstituten om finansiering av nettoaviseringsrutinen. Mot bakgrund av detta har verket bedömt resursbehovet för driften av subventionssystemen på kort sikt till för UDS-C 12,3 miljoner kr plus porto 3 miljoner kr och för Fenix till 9 miljoner kr plus porto 0,7 miljoner kr. För den tekniska förvaltningen av UDS-C bedöms ett resurstillskott behövas motsvarande 4 miljoner kr.

Statskontoret förutsatte i sin utredning om nämndernas inordning i länsstyrelserna att såväl personella resurser som kostnader för bostadsenheternas sakutbildning skall belasta Boverket. Boverket bedömer att det för denna uppgift samt för erforderlig information och utbildning riktad till banker, kreditinstitut, mäklare, byggherrar m.fl. behövs ytterligare 1 årsarbetskraft både på kort och lång sikt samt ökade resurser för övriga kostnader (0,5 miljoner kr).

För ekonomifunktionen bedöms på kort sikt ett resurstillskott behövas för ny redovisningsmodell och för internkontroll.

Inordningen av nämnderna i länsstyrelserna innebär integration med länsstyrelsens befintliga datasystem, vilket på kort sikt innebär ett ökat resursbehov; på längre sikt minskar resursbehovet.

I tabellerna 6.3 och 6.4 sammanfattas Boverkets bedömning av förändringar av resursbehovet i förvaltningsskedet.

Arbetsuppgifter	Personmånader		
	92/93	93/94	94/95
		Förändring	
		93/94	94/95
Löpande ärenden	39	0	- 15
Systemadm. varav rådgivning/info	29 (20)	+ 10 (+10)	+ 10 (+10)
Systemansvar	10	+ 10	- 5
Applikationsfrågor	10	+ 10	0
Drift/ekonomiansvar	10	0	0
Systemering/program.	30	0	0
Ekonomiförv.	22,5	+ 6	0
Datakommunikation	20	+ 10	- 15
Föreskrifter	2	0	0
Blanketter	3	0	0
Summa	175,5	+ 46	- 25

Lönekostnaden uppgår budgetåret 1992/93 till 5,2 miljoner kr.

Tabell 6.4	Tusentals kronor		
		Förändring	
Övriga kostnader	92/93	93/94	94/95
Löpande ärenden	419	+ 75	- 105
Systemadm. inkl. rådgivning/info.	312	+ 782	+ 698
Systemansvar	108	+ 145	- 43
Applikationsfrågor	108	+ 145	+ 23
Drift/ekonomiansvar	108	+ 19	+ 23
Systemering/program.	323	+ 57	+ 69
Ekonomiförv.	360	+ 534	+ 267
Datakommunikation	1 798	+ 674	+ 14
Föreskrifter	21	+ 4	+ 5
Blanketter	432	- 94	- 93
Summa	3 709	+ 2 341	+ 858

Härtill kommer driftkostnader för subventionssystemen som för budgetåret 1992/93 uppgår till för UDS-C 12 miljoner kr plus porto 3 miljoner kr och för Fenix 9 miljoner kr plus porto 0,7 miljoner kr.

6.3 Förslag om bostadsanpassningsbidrag m.m.

6.3.1 Nuvarande ordning

Bostadsanpassningsbidrag beviljas enligt förordningen (1987:1050) om statskommunalt bostadsanpassningsbidrag för åtgärder som syftar till att göra bostadslägenheter ändamålsenliga som bostäder för handikappade. Bidrag lämnas till ägare av bostadshus samt hyresgäst och bostadsrätts-havare. Staten svarar för 40 % och kommunerna för 60 % av bidraget. Enligt förordningen (1985:489) om statsbidrag för att återställa handi-kappanpassade bostäder m.m. kan statligt bidrag lämnas för återställning

av åtgärder för bostadsanpassning i flerbostadshus och i småhus som upplåts med hyresrätt.

Enligt nuvarande ordning har kommunen beslutanderätten i fråga om bostadsanpassningsbidrag och återställningsbidrag. I fråga om bostadsanpassningsbidrag är dock länsbostadsnämnden beslutande i s.k. kombinationsärenden och då kommunen är sökande. I övrigt har länsbostadsnämnderna tillsammans med Boverket i fråga om bostadsanpassningsbidrag uppgifter huvudsakligen som tillsynsmyndighet och besvärinstans. Boverkets roll som tillsynsmyndighet innebär bl.a. att verket svarar för föreskrifter, handböcker och annat informationsmaterial. Boverkets roll som besvärinstans innebär att verket prövar överklagade ärenden i fråga om bostadsanpassningsbidrag. Därvid krävs såväl byggnadsteknisk/-ekonomisk som arbetsterapeutisk kunskap. Boverket svarar idag även för uppföljning och utvärdering samt anslagsberäkning och anslagsframställning vad gäller bostadsanpassningsbidrag m.m.

Enligt nuvarande ordning överklagas kommunens beslut i ärenden om bostadsanpassningsbidrag hos länsbostadsnämnden. Länsbostadsnämndens beslut överklagas hos Boverket. Boverkets beslut överklagas hos regeringen. I fråga om återställningsbidrag gäller att kommunens beslut om bidrag inte får överklagas.

6.3.2 Beslutade och föreslagna förändringar

I propositionen med förslag till slutlig reglering av statsbudgeten för budgetåret 1992/93 föreslogs att vissa specialdestinerade statsbidrag, som utgår till verksamheter för vilka kommuner och landsting är ansvariga, skall inordnas i ett generellt system för de statliga bidragen. Hit hör bl.a. bostadsanpassningsbidragen och bidragen till återställande av handikappanpassade lägenheter. När statsbidraget till bostadsanpassning upphör fr.o.m. den 1 januari 1993 upphör också förordningen om statskommunalt bostadsanpassningsbidrag. Att verksamheten därmed skulle vara oreglerad ansågs inte godtagbart med hänsyn till bostadsanpassningens viktiga roll inom äldre- och handikappomsorgen. Regeringen har därför, i propositionen (1992/93:58) om bostadsanpassningsbidrag m.m., föreslagit att verksamheten lagregleras. Genom lagregleringen föreslås kommunerna få en skyldighet att lämna stöd till bostadsanpassning och återställning enligt bestämmelser som i huvudsak stämmer överens med nuvarande ordning.

Mot bakgrund av att länsbostadsnämnderna avvecklas i och med utgången av år 1993 föreslås att Boverket i den nya lagen i princip får ersätta länsbostadsnämnderna i de funktioner som nämnderna hade enligt den gamla förordningen. Förslaget innebär att det alltid blir kommunerna som prövar ärenden om bostadsanpassningsbidrag.

Genom att länsbostadsnämnderna försvinner i och med utgången av 1993 kommer nuvarande besvärsordning i fråga om bostadsanpassningsbidrag inte att kunna upprätthållas. Med anledning av detta föreslås en ändrad besvärsordning som innebär att en helt ny instansordning i fråga om dessa bidrag inrättas. Med utgångspunkt i domstolsutredningens (SOU 1991:106) förslag föreslås att kommunernas beslut i ärenden om bostadsanpassningsbidrag och återställningsbidrag i fortsättningen skall överklagas hos länsrätten.

Boverkets uppgift som överklagandeinstans upphör. I stället utpekas verket som lämpligt remissorgan för domstolarna. Enligt förslaget får Boverket ensamt ansvar för tillsyn över kommunernas bidragsverksamhet. Länsbostadsnämndernas tillsynsroll att lämna kontinuerlig information och utbildning till kommunernas handläggare och till andra personalgrupper övertas därmed av Boverket. Enligt den nya lagen blir Boverket tillsynsmyndighet även i fråga om återställningsbidrag. Boverket föreslås vidare få rätt att meddela föreskrifter angående tillämpningen av lagen. Boverkets uppgift i fråga om anslagsberäkning och anslagsframställning bortfaller med den föreslagna ordningen.

6.3.3 Boverkets bedömning

Nedan följer en bedömning av konsekvenser av beslutade och föreslagna förändringar i fråga om bostadsanpassningsbidrag.

Boverkets huvuduppgifter i fråga om bostadsanpassningsbidrag m.m. föreslås bli att

- meddela föreskrifter och allmänna råd
- vara tillsynsmyndighet för bidragsgivningen.

Kommunernas beslut kommer att överklagas till förvaltningsdomstol och Boverket blir remissorgan. Förändringarna innebär vidare bl.a. att länsbostadsnämndernas befattning med bidragsgivning och information helt upphör och att Boverket kommer att få verka direkt mot kommunerna.

Boverket bedömer att de föreslagna förändringarna i fråga om bostadsanpassningsbidrag m.m. medför behov av resursförstärkning med 1,0 årsarbetskrafter för information och utbildning samt för att tillgodose efterfrågan från kommuner och allmänheten, då nämndernas ansvar för bostadsanpassningsbidrag m.m. upphör.

Det temporärt ökade resursbehovet för löpande ärenden (0,5 årsarbetskraft) motiveras med att verket initialt förväntas få ett betydande antal ärenden på remiss från länsrätter och kammarrätter samtidigt som verket under en övergångsperiod kommer att erhålla ytterligare överklagande-ärenden, eftersom kommunala beslut före årsskiftet 1992/93 skall överklagas enligt den äldre instansordningen. Handläggningen av ett remitterat ärende förväntas kräva mindre resurser än vad handläggningen av ett överklagat ärende gör, men antalet remitterade ärenden förväntas å andra sidan bli betydligt fler än dagens överklaganden.

I tabellerna 6.5 och 6.6 sammanfattas Boverkets bedömning av förändring av resursbehovet.

Arbetsuppgifter	Personmånader		
	92/93	Förändring	
		93/94	94/95
Löpande ärenden	16,0	+ 5,0	0
Rådgivning, information m.m.	7,0	+ 10,0	+ 10,0
Föreskrifter allmänna råd m.m.	3,0	0	0
Summa	26,0	+ 15,0	+ 10,0

Lönekostnaden uppgår budgetåret 1992/93 till 0,8 miljoner kr.

Tabell 6.6	Tusentals kronor		
		Förändring	
Övriga kostnader	92/93	93/94	94/95
Löpande ärenden	172,0	+ 86,0	+ 35,0
Rådgivning, information m.m.	99,6	+ 694,5	+ 694,5
Föreskrifter allmänna råd m.m.	43,7	0	0
Summa	315,3	+ 780,5	+ 729,5

6.4 Förslag om bostadsbidragens administration

Nuvarande ordning

Bostadsbidrag lämnas till barnfamiljer och hushåll utan barn enligt lagen (1988:786) om bostadsbidrag.

Bostadsbidragen har alltsedan de infördes skötts av kommunerna. Beslut om bostadsbidrag överklagas till länsbostadsnämnderna och Boverket. Enligt gällande regler finansieras bostadsbidragen till lika delar av staten och kommunerna. Utöver det i lag bestämda bidraget kan kommun också ge extra bidrag. Sådant extra bidrag utöver det lagstadgade finansieras helt av kommunen. Den som vill ha bostadsbidrag måste ansöka om det varje år. Huvuddelen av besluten om bostadsbidrag fattas i samband med årsskiftena. Antalet årsarbetare i kommunerna som är sysselsatta med bostadsbidrag har skattats till ca 500 år 1991. I statlig tjänst arbetar ca 20 årsarbetare med bostadsbidrag.

Inom ramen för sitt uppdrag vid Boverkets bildande har verket bl.a. till uppgift att på central nivå ansvara för bostadsbidragen. Förutom att avgöra överklaganden i sista instans är bostadsbidragens administration en av huvuduppgifterna. Verket svarar för föreskrifter, rutiner och blanketter samt för tillsyn, information till allmänheten, utbildning, juridisk rådgivning i anslutning till bostadsbidrag och avskrivning av bostadsbidragsfordringar. Från kommunerna insamlas statistik om bostadsbidragen som sedan bearbetas. Boverket ansvarar vidare för uppföljning, utvärdering, anslagsberäkning och anslagsframställning inom bostadsbidragsområdet. En juristgrupp på bostadsmarknadsavdelningen sköter frågorna om bostadsbidrag. Statistikredovisningen liksom

uppföljning och utvärdering görs i samarbete med statistik- och ekonomgrupperna. Juristgruppen omfattar ca fem årsarbetskrafter varav ca två åtgår för överklagandehantering.

Länsbostadsnämndernas roll i fråga om bostadsbidrag är att avgöra överklaganden i första instans samt att medverka i utbildningen av kommunernas handläggare m.fl. Nämnderna svarar dessutom för administrationen av de statsbidrag som kommunerna uppbär i fråga om bostadsbidrag. Sammanlagt 15 årsarbetskrafter bedöms åtgå för dessa uppgifter varav 12 för överklagandehantering.

Utredningen om bostadsbidragens administration (BOAD)

En särskild utredare har haft i uppdrag att dels förbereda en överföring av bostadsbidragens administration från kommunerna till försäkringskassorna, dels föreslå vissa regeländringar i bostadsbidragssystemet. I direktiven anges att en samordnad hantering med andra bidragssystem som försäkringskassorna administrerar förutsätts ge administrativa besparingar på lokal nivå. Kommunalekonomiska kommittén har i sitt betänkande (SOU 1991:98) föreslagit att bostadsbidragen helt finansieras av staten. Även detta har aktualiserat frågan om överföring av bostadsbidragens administration till försäkringskassorna.

Utredaren har redovisat sitt uppdrag i betänkandet (SOU 1992:89). Betänkandet remissbehandlas för närvarande.

I propositionen (1992/93:63) om ändrade bestämmelser i fråga om bostadsbidrag för år 1993, m.m. förordas att principbeslut fattas om att ansvaret för bostadsbidragens administration på lokal nivå förs över från kommunerna till försäkringskassorna den 1 januari 1994. Regeringen har för avsikt att återkomma under våren 1993 och närmare redovisa hur överföringen skall gå till.

För den centrala administrationen föreslår utredaren att Riksförsäkringsverket (RFV) skall ha det odelade centrala myndighetsansvaret för bostadsbidragen. Detta innebär att verket får samma ställning i fråga om bostadsbidrag som för andra bidrag och ersättningar vid försäkringskassorna. Utredarens förslag innebär vidare att RFV även ska ha till uppgift att svara för uppföljning och utvärdering av bostadsbidragen och dess administration. Enligt utredarens förslag blir Boverkets huvuduppgifter i fråga om bostadsbidrag att

- ha en samrådsfunktion vid utfärdande av föreskrifter om boendekostnader,
- ha en samrådsfunktion vid framtagande av anslagsframställning,
- genomföra vissa utvärderingar inom ramen för verkets bostadspolitiska roll. Boverkets behov av data och underlag föreslås tillgodoses av RFV.

Besvärsordningen föreslås anpassas till den ordning som gäller för ärendena inom socialförsäkringen. Förslaget innebär således att länsrätt blir första och kammarrätt andra domstolsinstans. Med det förslag som lagts fram i promemorian om domstolsväsendets organisation (Ds 1992:38) blir regeringsrätten högsta instans i dessa mål. I BOAD-utredningen utpekas Boverket som lämplig remissinstans.

6.4.1 Boverkets bedömning

Enligt utredarens förslag ska i princip den centrala administrationen föras över från Boverket till Riksförsäkringsverket (RFV). Boverkets representer har reserverat sig mot förslaget och anser att endast ansvaret för tillsyn, revision, ADB och utbildning ska föras över till RFV. Övriga delar dvs. föreskrifter, statistik, uppföljning, utvärdering, anslagsberäkning och anslagsframställning bör enligt verket ligga kvar på Boverket.

Resursmässiga konsekvenser för Boverket

Beträffande ärendehanteringens bedöms på kort sikt ett resurstillskott behövas på sammanlagt 1,15 årsarbetskrafter. Bakgrunden är följande.

Antalet bidragstagare bedöms öka under 1993 vilket sannolikt medför en ökning av antalet överklagade ärenden för bidragsåret 1993. Det nya inkomstbegreppet enligt BOADs förslag kan medföra ytterligare överklaganden. På kort sikt beräknas detta innebära behov av resurstillskott för ärendehantering på ca 1 årsarbetskraft. Enligt förslaget överförs överklaganden av bostadsbidrag till förvaltningsdomstol. På kort sikt bedöms detta inte minska Boverkets resursbehov för löpande ärenden. På lång sikt väntas däremot resursbehovet för överklaganden försvinna. I ett övergångsskede under 1994 påverkas ärendehanteringens hos Boverket p.g.a. speciella lösningar. Boverket förutsätts anlitas som dels remissorgan, dels bli beslutande myndighet i första instans för de ärenden i det äldre bidragssystemet som kommunerna ej avslutat före den 1 juli 1994.

Boverket förväntas få remisser från förvaltningsdomstol under ett övergångsskede innan dessa byggt upp tillräcklig egen kompetens. Behovet av resurstillskott bedöms på kort sikt uppgå till knappt 0,2 årsarbetskraft för detta. Resursbehovet för remissärenden minskar successivt och på lång sikt väntas resursbehovet för detta ändamål försvinna helt.

När kommunerna upphör med handläggningen av ärenden om bostadsbidrag den 1 juli 1994 blir Boverket den myndighet som beslutar i ärenden för bidragsåret 1993 och tidigare. Budgetåret 1994/95 bedöms resursbehovet för detta ändamål till 0,8 årsarbetskraft för att därefter minska kraftigt.

För juridisk rådgivning till allmänheten bedöms resursbehovet oförändrat på kort sikt. Resursbehovet för föreskrifter väntas enligt BOADs förslag minska på kort och lång sikt med 0,1 årsarbetskraft. Enligt BOADs förslag väntas resursbehovet för blanketter och administrativa rutiner minska med drygt 0,8 årsarbetskraft på kort sikt och bortfalla helt på lång sikt. Under andra halvåret 1993 bedöms vissa marginella resurser för information och utbildning behövas. Ansvaret för information och utbildning föreslås överföras till RFV fr.o.m. den 1 januari 1994. Resursbehovet för statistik, uppföljning och utvärdering bedöms öka på både kort och lång sikt med 0,1 årsarbetskraft på grund av behovet att följa föreslagna regeländringar. Resursbehovet för anslagsframställning och RRV-prognoser bedöms på kort sikt oförändrat i årsarbetskrafter, men datakostnaderna bedöms öka på grund av att underlag måste hämtas från RFV. På lång sikt minskar resursbehovet. Resursbehovet för tillsyn bortfaller helt fr.o.m. den 1 januari 1994. Resursbehovet för regeringsuppdrag bedöms minska på såväl kort som lång sikt med drygt 0,3 årsarbetskraft.

De resursmässiga konsekvenserna på kort och lång sikt av utredarens förslag framgår av tabellen nedan.

Tabell 6.7

Personmånader

Arbetsuppgifter	92/93	Förändring		
		93/94	94/95	95/96
Löpande ärenden	25,0	+ 11,5	+ 2,0	- 19,0
Juridisk rådgivning	8,75	0	0	- 6,75
Föreskrifter	3,5	- 1,0	- 1,0	- 1,0
Rutiner, blanketter	9,25	- 8,25	- 9,25	- 9,25
Information/utbildn.	2,5	0	- 2,5	- 2,5
Prognoser m.m.	2,5	0	- 1,0	- 1,0
Tillsyn	1,25	- 1,25	- 1,25	- 1,25
Regeringsuppdrag	5,25	- 3,25	- 3,25	- 3,25
Statistik	3,5	+ 1,0	+ 1,0	+ 1,0
Summa	61,50	- 1,25	-15,25	- 43,0

Lönekostnaden uppgår budgetåret 1992/93 till 2,1 miljoner kronor.

Tabell 6.8

Tusentals kronor

Övriga kostnader	92/93	Förändring		
		93/94	94/95	95/96
Administration	806	+ 140	+ 10	- 435
Blanketter	1 580	- 980	-1 580	-1 580
Porto	120	- 80	- 120	- 120
Inkomstförteckning	150	- 150	- 150	- 150
Information, utbildn.	100	- 100	- 100	- 100
Utvärdering/ uppföljning	34	+ 15	+ 15	+ 15
Datakörningar	35	± 0	± 0	± 0
Summa	2 825	-1 155	-1 925	-2 370

De resursmässiga konsekvenserna av Boverkets förslag bedöms av verket innebära ett temporärt resurstillskott för budgetåret 1993/94 med ca 1,4 årsarbetskrafter och för budgetåret 1994/95 med ca 2,3 årsarbetskrafter jämfört med innevarande budgetår. Budgetåret 1995/96 bedöms resursbehovet minska med drygt 3,5 årsarbetskrafter jämfört med idag.

Förändringarna av övriga kostnader bedöms bli ungefär desamma som i tabell 6.8, med undantag för "Administration" som väntas bli något högre.

6.5 Konsekvenser av EES-avtalet m.m.

Underlag för detta avsnitt har i huvudsak hämtats från Boverkets uppdatering av de fördjupade anslagsframställningarna.

Översikt

Arbetsuppgifter avseende internationell samverkan domineras under den närmaste framtiden av de åtaganden som följer av EES-avtalet.

I Boverkets uppdatering 1992-10-30 av den fördjupade anslagsframställning som utarbetades år 1991 har särskild uppmärksamhet ägnats internationella åtaganden till följd av främst EES-avtalet. För budgetåret 1993/94 beräknar Boverket att det internationella samarbetet kräver drygt 25 årsarbetskrafter, vilket är en ökning med närmare 10 årsarbetskrafter från nuläget.

EES-avtalet innebär att EFTA-staterna skall införliva ett stort antal rättsakter i svensk lagstiftning. Centrala sektorsmyndigheter skall harmonisera föreskrifter eller informera regeringen om regeländringar som behöver göras. Möjligheterna att styra utvecklingen genom ny nationell lagstiftning blir mer begränsade. Det blir viktigare att följa rättspraxis och rättsfallstolkningen — "doktrinen" — eftersom myndigheterna blir skyldiga att tolka den nationella rätten i ljuset av EG-rätten. EES-avtalet innebär vidgade internationella kontakter samtidigt som det ställer krav på statsmakter och myndigheter att sprida information i Sverige om avtalets verkningar.

När avtalet har trätt i kraft, skall reglerna tillämpas, vilket bl.a. förutsätter tillsyn. Därefter blir det nödvändigt att vara med i den fortsatta utvecklingen av regelsystemet. Som medlem i EES får Sverige möjlighet att direkt påverka utvecklingen och fastställandet av nya direktiv. Ändringar av befintliga EG-rättsakter och initiativ till nya regler måste enligt Boverket följas kontinuerligt så att svenska intressen kan bevakas. Berednings- och utredningsresurser för regeringens representanter i EFTA kan hämtas från Boverket.

För Boverkets del är behovet av insatser till följd av EES-avtalet mest påtagligt inom området Byggnade. Den första fasen av arbetet med att

förenkla byggreglerna har nära samband med Europaharmoniseringen, som i ett andra steg kräver information och utbildning. Arbetet med att förenkla byggreglerna beskrivs närmare i avsnitt 6.9.

Fysisk planering

EG-samarbetet omfattar inte bara byggregler utom även miljöregler och frågor som fysisk planering och markanvändning. Intresset för samhällsplanering inklusive fysisk planering och åtgärder till skydd för miljön ökar inom EG-kommissionen. EGs arbete påverkar i vissa avseenden den svenska planlagstiftningen, men kommer i första hand att ställa krav på olika former av utrednings- eller planeringsinsatser som ett led i samarbetet mellan EG och övriga Europa.

Regeringens proposition 1992/93:60, Förslag om ändring i miljöskyddslagen m.m., föreslår en anpassning av svensk lagstiftning i förhållande till vissa EG-direktiv på miljöområdet. För att uppfylla bestämmelserna i EGs direktiv om miljökonsekvensbeskrivningar föreslås bl.a. att plan- och bygglagen (1987:10) ändras på så sätt att en miljökonsekvensbeskrivning i vissa fall skall ingå i underlaget för en detaljplan med betydande miljöpåverkan. Lagförslaget, som för närvarande behandlas i riksdagen, föreslås träda i kraft den 1 januari 1993.

EGs direktiv om bedömning av hur olika åtgärder inverkar på miljön — miljökonsekvensbeskrivningar, MKB — har införts i flera lagar, bl.a. NRL. Direktiv om luftkvalitetsnormer och om olycksrisker vid särskild industriell verksamhet — Sevesodirektivet — kräver utvecklingsinsatser. Inom EG-kommissionen diskuteras för närvarande en ändring av Sevesodirektivet som berör bl.a. fysisk planering genom krav på regler för lokalisering av farliga anläggningar m.m.

Det finns också ett behov av att samordna utredningsarbete — på olika nivåer (bilateralt, "regionalt") — över nationsgränserna. I projektet "Europa år 2000" har flera direktorat i samarbete tagit fram ett underlag som visar utvecklingen av befolkning, verksamheter, transporter, tätortsutveckling m.m. I en andra etapp ska analysen utvidgas till EGs yttre gränser och relationen till övriga Europa, däribland Norden. Från svensk sida har initiativ tagits till ett samarbete i Östersjöregionen i syfte att ta fram en vision och en strategi för områdets utveckling. Östersjöprojektet skulle däremot kunna bli ett komplement till EGs arbete. Boverket har utsetts att samordna det svenska arbetet i projektet.

I EGs femte miljöhandlingsprogram, som för närvarande behandlas i Ministerrådet, betonas i flera sammanhang fysisk planering som en avgörande metod att förebygga och komma till rätta med miljöproblemen. De praktiska konsekvenserna av programmets rekommendationer är dock fortfarande oklara.

Bland övriga projekt av intresse för planering och naturresurshushållning kan nämnas Grönboken om stadsmiljö, som ger utgångspunkter för planeringen av städer och tätorter. EG har nyligen även initierat en samverkan i planeringen av kustzonerna.

Frågan som rör fysisk planering inom EG hanteras eller initieras framför allt inom Direktoratet för miljö (DG XI), Direktoratet för regionalpolitik (DG XVI) eller Direktoratet för transporter (DG VII).

Verksamheterna har inledningsvis i huvudsak inneburit ett informations- och erfarenhetsutbyte, men fastare arbetsformer är för närvarande under uppbyggnad. Boverkets sammanfattande bedömning är att EGs arbete kommer att ställa allt större krav på kompetens och resurser för bevakning, uppföljning och deltagande i expertgrupper från Sverige.

Enligt Boverket avsätter danska planstyrelsen ungefär 4 årsarbetskrafter till EG-arbetet inom områdena Byggt miljö och hushållning med naturresurser samt Fysisk planering. (I sammanhanget må anmärkas att Planstyrelsens uppgifter på detta område förs över till bl.a. regeringskansliet.)

För verksamhetsområdet Byggande beräknar Boverket att 19 årsarbetskrafter avser Byggande av de totalt 25 årsarbetskrafter som bedöms komma att arbeta med EES-frågor budgetåret 1993/94. För Boverket totalt beräknas ett 40-tal personer behöva verksamhetsanknuten språkutbildning.

Byggande

Boverket har i sitt uppdrag att uppdatera den fördjupade anslagsframställningen redovisat rättsakter som berör området Byggande (bilaga 8). Boverkets centrala myndighetsuppgifter som avser regelsystemet har redovisats ovan.

Standardiseringsarbetet på byggområdet kommer enligt Boverket att vara oerhört omfattande de närmaste åren. Harmoniserade Europastandarder kommer delvis att ersätta de svenska byggreglerna. Myndigheternas ansvar för hälsa och säkerhet kräver omfattande medverkan i mandat-

givning och standardiseringsarbetet genom den nära kopplingen till föreskrifterna.

Medverkan i standardiseringen innefattar inte endast deltagande i svenska och europeiska grupperingar utan också "hemarbete" i form av granskning av uppdrag (mandat) till standardiseringen och granskning av förslag till standarder. Dessutom tillkommer arbete med att välja klasser ur standarder som överensstämmer med svenska förhållanden. I Boverkets byggregler skall den för Sverige gällande klassen anges.

Boverket deltar f.n. i ett 40-tal olika standardiseringsgrupper (bilaga 9).

Vad gäller Nybyggnadsreglerna (NR) har Boverket infört en särskild bestämmelse som medger att europeiska standarder får tillämpas som alternativ till föreskrifterna i NR under vissa förutsättningar. Dessutom utarbetas ett nytt kapitel, "Säkerhet vid användning", som en direkt konsekvens av byggproduktdirektivet. Även avsnitten Värme och Luft ges helt ny utformning. Vidare bevakas utformningen av EGs hissdirektiv. Byggreglernas EG-harmonisering kommer också att innebära att NRs konstruktionsbestämmelser, som omfattar omkring hälften av hela NR, på sikt ersätts av standarder innehållande beräkningsregler för bärande konstruktioner (Eurocodes).

I fråga om godkännande och kontroll av byggprodukter m.m. samordnas i Europa procedurerna för bestyrkande av överensstämmelse i förhållande till Europastandard och riktlinjer för europeiska tekniska godkännanden, ETA (European Technical Approvals).

När en produkt är tillverkad efter en europeisk teknisk specifikation (Europastandard eller riktlinje för ETA) måste tillverkaren visa att produkten uppfyller kraven i specifikationen. Denna procedur kallas bestyrkande av överensstämmelse (attestation of conformity, AC).

I vissa fall räcker det att tillverkaren intygar att produkten uppfyller kraven. I andra fall måste ett s.k. tredjepartsorgan delta i proceduren. Tredjepartsorgan måste uppfylla vissa krav som anges i direktivet. Staten ansvarar för att de svenska organ som anmäls uppfyller kraven. Uppgiften att bedöma de organ som önskar bli anmälda ankommer på styrelsen för teknisk ackreditering (SWEDAC). Regeringen anmäler de organ som får delta i AC-proceduren inom ramen för byggprodukt-direktivet till EG-kommissionens motsvarande EES-organ, EFTA Surveillance Authority (ESA).

Dessa organ (provningslaboratorier, certifieringsorgan och kontrollorgan) kallas med ett samlingsnamn anmälda organ. Förslag till svensk lagstiftning på detta område "Lag om teknisk kontroll" prop.

1991/92:170, ingår i EES-propositionen. Kommissionen har angivit allmänna principer för ansvarsfördelning mellan å ena sidan anmälda organ för certifiering, tekniska godkännanden och kontroll och å andra sidan marknadskontrollorgan (market surveillance authorities). Enligt riktlinjerna skall funktionerna hållas klart åtskilda.

Medan behovet av nationell godkännandeverksamhet minskar kommer behovet av tillverkningskontroll och bestyrkande av överensstämmelse att öka. Orsaken till detta är bl.a. att flera produkter kommer att utföras enligt harmoniserad standard och att europeiska tekniska godkännanden, utfärdade i andra EG/EES-länder, automatiskt blir gällande i Sverige. Eftersom även standardiserade produkter måste underkastas tillverkningskontroll och bestyrkande av överensstämmelse, kommer omfattningen av den åtgärden att öka.

Boverket är idag huvudman för flera externa kontrollorgan och medverkar i dessa organ. Boverket skall verka för att organen anpassar sin organisation efter EGs byggproduktdirektiv. Flera av dessa organ kommer att bli självständiga certifieringsorgan eller inspektionsorgan. Denna omvandlingsprocedur kommer att fortgå även under 1993/94 varför resurser måste avsättas för detta. I framtiden torde inte Boverket behöva medverka i organen utan kan, enligt föreslagen lag om teknisk kontroll övergå till att medverka i bedömningen av dem, tillsammans med SWEDAC.

Arbetsrådet kommer att öka i betydelse de närmaste åren då den svenska strukturen med anmälda organ skall byggas upp. Boverket skall enligt föreslagen lag om teknisk kontroll medverka tillsammans med SWEDAC i bedömningen av anmälda organ. Ett intensifierat samrådsförfarande med olika intressenter kommer att äga rum.

Beslut om vilken AC-procedur som skall gälla för olika produkter fattas av EG-organ idag. Det får förutsättas att svensk representation i dessa grupperingar medges, när EES-avtalet har trätt i kraft.

Byggproduktlagen

Förslaget till byggproduktlag syftar till att införliva EGs byggprodukt-direktiv i svensk lagstiftning. Lagen med förordning innebär utöver ett aktivt deltagande i mandatgivning och standardisering ytterligare uppgifter för myndigheterna.

En uppgift består i att till EESs motsvarighet till kommissionen, ESA, anmäla de nationella tekniska specifikationer som bedöms stå i överens-

stämmelse med direktivets väsentliga krav på hälsa och säkerhet. Någon myndighet skall offentliggöra en förteckning med hänvisning till de tekniska specifikationer som kommer att bli allmänt giltiga inom EES. Sektorsmyndigheterna skall även besluta om den klass i tekniska specifikationer för produkter som anses tillämplig i Sverige.

Införlivandet av byggproduktdirektivet innebär för Boverket även deltagande i en nationell implementeringsgrupp, bestående av representanter för branschen och andra myndigheter, som skall verka för att direktivet införlivas och tillämpas på bästa sätt.

Marknadskontrollen, som torde bli den tyngsta administrativa uppgiften, kommer att läggas på någon myndighet (eller flera). Eventuellt kan en myndighet få det övergripande ansvaret. För närvarande utreder SWEDAC marknadskontrollen på uppdrag av Näringsdepartementet. Boverket kan, i egenskap av central förvaltningsmyndighet för frågor om byggande, få uppgifter vad avser tillsynen (marknadskontrollen).

För att kunna bedöma produkter vid tillsyn kan det vara nödvändigt att myndigheterna knyter till sig olika laboratorier som är fristående från de laboratorier som verkar enligt procedurerna för bestyrkande om överensstämmelse under tillverkningen.

Marknadskontrollen skall bidra till att säkerställa ett ömsesidigt förtroende för tillämpningen i andra avtalsstater. Detta innebär att det är av stor betydelse att marknadskontrollen utförs/övervakas av kompetenta myndigheter. Förtroendet för att endast säkra och hälsosamma produkter marknadsförs säkerställs genom att tillverkningen eller slutprodukten i vissa fall övervakas av anmälda organ.

I EG-kommissionens handbok om "new approach" anges att det är nödvändigt att koordinera verksamheten mellan medlemsstaterna för att minimera skillnader i kontrollen. Det krävs resurser för samordning med övriga EES-länder vad avser utförandet av kontrollen. Dessutom måste likartade kriterier ligga till grund för bedömningen av aktuella produkter.

För att samordna och administrera marknadskontrollen bedömer Boverket att det behövs ca 4 årsarbetskrafter.

Ansvar i byggprocessen

Inom EG har flera olika direktiv tillkommit som påverkar ansvarsfrågorna i byggprocessen. Arbete pågår även för närvarande. Som exempel kan nämnas den grupp, GAIPEC, som på EG-kommissionens uppdrag arbetar med byggandets frågor om ansvar, garanti, övertagande

och försäkring. Det har vid sidan av EGs olika kommittéer bildats en mängd olika organisationer och intressegrupper som kan förväntas få en framträdande roll i diskussionerna och utformningen av framtida direktiv. EES-avtalet kommer således att föra med sig konsekvenser även inom detta område.

Ansvar i byggprocessen överflyttas i allt högre grad, såväl i internationellt som i nationellt perspektiv, från myndigheter till marknaden. Byggprocessen inbegriper en mängd olika aktörer bl.a. kommuner, byggherrar, projektörer, entreprenörer och ansvariga arbetsledare.

En allmän översyn och uppföljning av ansvars-, tillsyns- och kontrollfrågorna i byggprocessen och av bygglovsförfarandet är nödvändig bl.a. mot bakgrund av EES-avtalet. Det är enligt Boverket angeläget att detta sker samlat och att ställning till utformningen av förfaranderegler och lagteknisk lösning tas samtidigt som en grundlig analys genomförs av vilken samhällskontroll över byggandet som är rimlig att vidmakthålla i framtiden.

Utöver den offentlighetsrättsliga behövs också den civilrättsliga regleringen av ansvaret beaktas.

En viktig uppgift i arbetet är att jämföra de svenska ansvarsförhållandena med de internationella. Jämförelsen måste omfatta bl.a. gällande lagstiftning/regelsystem, de berörda parternas roller, myndighetskontroll och egenkontroll, olika yrkeskategorier och deras ansvar, parternas kompetens, kontraktsbestämmelser, garantier och process- och skiljedomsfrågor. Även utvecklingen inom produktsäkerhet, produktansvar, konsumentfrågor, försäkrings- och skadeståndsrätt måste beaktas.

För att få en bild av hur ansvarssystemet i sin helhet fungerar och för att underlätta en övergång till EGs ansvarsreglering anser Boverket att det är av synnerlig vikt att medverka i arbetet med ansvars-, tillsyns- och kontrollfrågorna med ansvar för att byggrelaterade ansvarsfrågor samordnas med andra områden. Det kommer att behövas omfattande kontakter med andra myndigheter och organ, byggherrerepresentanter, entreprenörer, kommunala företrädare, yrkesinspektionen, försäkringsbolag etc. Bildande av vissa arbetsgrupper som någon form av "nätverk" kommer att behövas.

Typgodkännande

När Boverket bildades överfördes typgodkännandeverksamheten från Planverket till det nya verket. Verksamheten skall vara självfinansierande och har organiserats som en enhet direkt underställd generaldirektören.

Syftet med typgodkännandeverksamheten har varit att underlätta introduktionen av nya produkter, metoder och tekniska lösningar samt byggnadsnämndernas granskning och besiktning. I och med att byggproduktdirektivet införs ändras verksamhetens förutsättningar allt eftersom de tekniska specifikationerna (standarder och europeiska tekniska godkännanden, ETA) blir tillgängliga.

Svenska typgodkännanden för produkter kommer på sikt att upphöra till förmån för olika former av europeiska godkännanden. Svenskt typgodkännande och tillverkningskontroll kommer dock att fortsätta under en övergångsperiod av några år. Vidare kan uppstå behov av att utveckla ett system för godkännande av hussystem och byggnader som service till byggare och byggnadsnämnder.

Eftersom typgodkännanden är avgiftsfinansierade bör det kunna överlätas åt marknaden att bestämma när behovet av dessa upphör. Svenska typgodkännanden liksom europeiska tekniska godkännanden bör kunna utfärdas av alla kompetenta organ. Det krävs lagändring för att andra organ än myndigheter skall få utfärda svenska typgodkännanden. En sådan ändring har nyligen föreslagits i prop. 1992/93:55 om en ny byggproduktlag m.m.

Arbetet med riktlinjer för europeiska tekniska godkännanden som bedrivs inom European Organization for Technical Approvals, EOTA, kommer att bli mycket omfattande. Idag bidrar både det allmänna och näringslivet till verksamheten.

Standardiseringen får idag statligt stöd med 50 % av näringslivets insatser. Boverket anser att staten bör stödja verksamheten med ETA guidelines på motsvarande sätt. Arbetet bör även bedrivas på samma sätt som standardiseringen och organiseras på ett liknande sätt.

Boverket har preliminärt anmälts att vara talesman (spokesman body) i EOTA. Med detta uppdrag följer en rad uppgifter som inte finansieras ur arbetet med godkännandeverksamheten. Här kan nämnas samordningsansvaret på svensk sida med övriga organ som utfärdar ETA, mötesverksamhet inom EOTAs beslutande organ, översättning av riktlinjer för ETA och andra dokument och informationsverksamhet. Oavsett vilket organ

som slutligt blir "spokesman" måste, enligt Boverket, åtminstone under en övergångsperiod anslag lämnas för de allmänna kostnaderna.

För att underlätta en övergång till de nya formerna för godkännande och bestyrkande av överensstämmelse anser Boverket att typgodkännandekontoret bör bolagiseras och successivt utvidga sin verksamhet utöver godkännandeverksamheten till att omfatta certifiering av produkter mot standarder. Härvid bör en bedömning göras om det även fortsättningsvis skall vara knutet till Boverket eller om samordning bör ske med annat eller andra organ.

Boende

Boende berörs indirekt av Europaarbetet. Inom området anser Boverket att Sverige behöver följa hur EGs direktiv om kreditmarknaden, konsumentfrågor, offentlig upphandling m.m. påverkar utvecklingen. Det anses viktigt att Boverket kan bevaka och delta i internationellt erfarenhetsutbyte. Boverket har under år 1992/93 börjat bygga upp en faktabank för internationella jämförelser på bostads- och byggområdet. Det internationella statistikutbytet har lyfts fram i EES-avtalet, och den typ av internationella överblickar som Boverket avser göra förväntas ha stor aktualitet inför den kommande folkomröstningen.

6.6 Förslag om statistik

Nuvarande ordning

Idag bereds statistikfrågorna inom regeringskansliet enligt en särskild styrmodell som innebär att avvägningar sker dels inom respektive departements ansvarsområde, dels mellan departementen. Den sektorövergripande statistiken ansvarar Finansdepartementet för. Finansdepartementet ansvarar även för myndigheten SCB. Huvuddelen av den statliga statistiken framställs av SCB. Omkring två tredjedelar finansieras med ett särskilt statistikanslag. Resterande delar finansieras med andra anslag på statsbudgeten och genom intäkter av uppdragsverksamhet. Hittillsvarande styrsystem för SCB:s statistikproduktion kan betecknas som ett uppdrag från regeringen till SCB att producera statistik med innehåll och omfattning, i tillämpliga delar i överensstämmelse med vad SCB föreslagit, slutligt dokumenterad i regleringsbrev. Detta uppdrag föreslås delas upp och föras ut till myndigheter.

Statistikutredningens förslag

Den statliga statistikutredningen har mot denna bakgrund i betänkandet Effektivare statistikstyrning (SOU 1992:48) föreslagit att ansvaret för den statliga statistikverksamheten delegeras så långt som är möjligt och lämpligt till av regeringen särskilt utsedda s.k. beställarmyndigheter. Endast SCB:s förvaltningsuppgifter föreslås i fortsättningen anslagsfinansieras och SCB:s medel för statistikproduktion föreslås föras över till beställarmyndigheter. Detta innebär att all statistikproduktion vid SCB föreslås uppdragsfinansieras.

Regeringens förslag

Regeringen har i proposition (1992/93:101) om den statliga statistikens finansiering och samordning föreslagit en ordning som innebär vissa avsteg från utredningens förslag.

I propositionen anges som utgångspunkt bl.a. att det finns starka skäl att inte delegera ansvaret för och avgiftsfinansiera all statistik. Samtidigt anges att staten i första hand bör engageras i statistik av grundläggande betydelse och där allmänintresset är stort. En annan utgångspunkt är att en ny lag för den officiella statistiken träder i kraft den 1 januari 1993 (SFS 1992:889). Enligt förslaget sammanfaller utredningens definition av basstatistik med den officiella statistiken enligt ovan nämnda lag. Det är alltså den officiella lagreglerade statistiken som är av särskilt intresse när det gäller ansvarsfördelning mellan myndigheter.

Förslaget innebär att SCB får ansvar för sådan officiell statistik som griper över flera områden, som samlar en entydig huvudanvändare eller där det påtagligt gagnar förtroendet för statistik. Denna verksamhet hos SCB föreslås anslagsfinansieras tillsammans med förvaltningsuppgifter och vissa centrala databaser. Ansvaret för officiell statistik för avgränsade sektorsområden fördelas till sektorsmyndigheterna och finansieras genom anslag hos dessa. Detsamma gäller övrig statistik och statistiska tjänster, men dessa föreslås finansieras av beställaren. Förslaget förutsätter att resurserna för statistik vid SCB och övriga berörda myndigheter anpassas till de förändringar som genomförs. Den nya ordningen föreslås genomföras successivt i samråd med berörda myndigheter och departement. Förslaget innebär att en genomförandekommitté inrättas för att i detalj planera genomförandet. Senast den 1 april 1993 skall en tidsplan redovisas.

Boverkets bedömning

Boverket har redan i sitt remissyttrande över statistikutredningens förslag förklarat att verket är berett att åta sig ansvaret som beställarmyndighet inom bygg- och bostadsområdet. Om förslaget genomförs kommer Boverket att överväga att utveckla sin roll som statistikproducent. Verket ser ett värde i att myndigheten, som har ansvar för uppföljning och utvärdering av bostadsbyggande och bostadsstöd, också producerar det statistiska underlaget om bostadsbyggande. Det ger ökad flexibilitet och ökade möjligheter till fördjupade studier.

6.7 Förslag om hälsoskydd

Regeringen gav den 6 juni 1991 Statskontoret i uppdrag att utreda och lägga fram förslag om Socialstyrelsens uppgifter vad avser miljö- och hälsoskyddsfrågor. Resultatet av uppdraget redovisades till regeringen den 6 mars 1992 i rapporten (1992:10) om Socialstyrelsens roll inom hälsoskyddet. Rapporten innehåller vissa förslag som berör Boverket, bl.a. föreslås Boverket få nya arbetsuppgifter vad gäller inomhusmiljöfrågor. I utredningen föreslås Boverket få ansvar för frågor om

- radon, fukt och mögel, olika emissioner, luftkvalitet m.m. även för befintlig bebyggelse,
- hygien och ohyra i bostäder och lokaler.

Rapporten har remitterats och resultatet blev ett blandat remissutfall. Ärendet är under fortsatt beredning och regeringen avser att återkomma i annat sammanhang under våren 1993 med förslag.

Boverkets bedömning

Boverket tillstyrker utredningens förslag som avser befintlig bebyggelse, bl.a. med hänsyn till att verket redan idag har motsvarande uppgifter avseende ny- och ombyggnad samt fysisk planering. För uppgiften avser Boverket att det behövs resurstillskott på två årsarbetskrafter.

6.8 Förslag om kulturstöd

Nuvarande ordning

Det administrativa ansvaret för förhöjt bidragsunderlag och till tilläggsån ligger idag hos Boverket. Riksantikvarieämbetet har dock ansvaret för hur medlen används och för hur prioriteringar görs mellan olika projekt.

När ett ärende som gäller en kulturhistoriskt värdefull byggnad kommer in till länsbostadsnämnden faller det på länsbostadsnämnden att undersöka om antikvariska myndigheter godkänt ombyggnaden och att sedan räkna ut och lägga fram ett förslag på hur mycket kulturstöd som bör utgå. Ärendet remitteras till länsantikvarien som, efter att ha hört Riksantikvarieämbetet, tillstyrker förslaget eller en del av den föreslagna summan. Boverket sköter därefter den administrativa hanteringen kring utbetalningarna av stödet.

Utredningens förslag

Utredningen föreslår att ansvaret för de medel som används till förhöjt bidragsunderlag och tilläggsån överförs från Boverket till Riksantikvarieämbetet. Stödet omvandlas i samband härmed till ett bidragsstöd. Detta föreslås inte vara formellt knutet till statens generella stöd till bostadsbyggandet, men avses i första hand utgå i samband med ombyggnader som delfinansierats med de generella räntebidragen. Begreppet "bostäder m m" föreslås ges en vidare definition än idag och bör framgent även kunna inkludera komplementbebyggelse, exempelvis i form av lokaler i bostadshusens bottenvåningar i stadsmiljö och övriga byggnader som ingår i mangården i lantlig miljö. Byggnadsminnesvärd bebyggelse skall kunna få stöd upp till 90 % av överkostnaderna, och för övrig kulturhistorisk värdefull bebyggelse skall stöd om 50 % kunna utgå.

Beträffande handläggningen föreslås att Riksantikvarieämbetet delegerar ut stödet och beslutanderätten över det till länsstyrelserna. Eftersom länsbostadsnämnderna kan väntas bli inordnade i länsstyrelserna kommer ett nära samarbete mellan dem och länsstyrelsernas kulturmiljöenheter att kunna upprätthållas på ett naturligt sätt. Länsbostadsnämndsfunktionen förutsätts bistå kulturmiljöenheterna med bedömningar av fastighetsekonomisk och byggteknisk karaktär i samband med ombyggnad och upprustning — även av sådana ärenden som inte får stöd över bostadsfinansieringssystemet. Handläggningen blir med andra ord en ren länsstyrelseangelägenhet.

Fastighetsekonomisk kompetens förutsätts dessutom tillföras Riksantikvarieämbetet centralt för rådgivning, metodutveckling, uppföljning och utvärdering som en resurs för hela landet.

Kulturmiljövården kommer dessutom att få nya administrativa uppgifter med att ta in underlag och betala ut de nya bidragen.

Även tillägglånen för arkeologiska undersökningar föreslås omväxlas till bidrag och hanteras av Riksantikvarieämbetet.

Vissa insatser inom ramen för den ordinarie bostadsfinansieringen

Utredningen lägger också ett förslag om möjlighet till vissa insatser inom ramen för den ordinarie bostadsfinansieringen. Utredningen föreslår att en möjlighet till förhöjning av bidragsunderlaget för s.k. anpassningskostnader bör finnas kvar inom bostadsfinansieringens ram. Det bör endast gälla anpassningskostnader som sammanhänger med sådana åtgärder som är stödberättigade, dvs. åtgärder som ingår i bidragsunderlaget. Anpassningsåtgärder vid ombyggnad bör annars falla under varsamhetskravet i PBL 3 kap. 10 § och bör därför normalt inte betraktas som antikvarisk merkostnad. Kulturmiljövårdens uppgift blir att inom ramen för bostadsfinansieringen intyga det antikvariska värdet.

Förhöjningen föreslås förbehållas ombyggnader som är av den omfattningen att projekt i kostnadshänseende överskrider "taket" för schablonen för ombyggnad. När det gäller mindre omfattande ombyggnader där de sammanlagda kostnaderna inte når upp till "80-procents-taket", bör en fördyring på grund av anpassningsåtgärder kopplade till ombyggnaden på ett naturligt sätt kunna ingå i den skälighetsbedömning som sker inom ramen för beräkningen av bidragsunderlaget.

Sammantaget innebär förslaget en administrativ lättnad genom att ett stort antal småbidrag, som annars skulle gå över kulturramen, kan hanteras på ett enklare sätt.

Utredningens förslag får om de genomförs den konsekvensen att Boverket blir avlastat ansvaret för kulturstödet. Länsbostadsnämndsfunktionen inom länsstyrelsen förutsätts fortsatt biträda kulturmiljöenheterna i handläggningen och med bedömningar av fastighetsekonomisk och byggteknisk karaktär. Boverket förutsätts fortfarande handha administrationen av det gamla stödet.

Boverkets bedömning

Boverket har i remissyttrande anfört att omläggningen medför relativt stor arbetsbelastning på länsstyrelserna. Boverkets insatser i de frågor som utredningen behandlar är resursmässigt mycket begränsad, 0,5 personmånad per år.

6.9 Byggregler m.m.

6.9.1 Regelförenkling inom PBL-området

När Boverket inrättades fick verket regeringens uppdrag att utarbeta föreskrifter och allmänna råd till PBL för såväl nybyggnad som ombyggnad. Föreskrifterna skulle så långt möjligt uttryckas som funktionskrav. Nybyggnadsregler (NR), som ersatte Svensk Byggnorm (SBN), fastställdes att obligatoriskt gälla fr.o.m. den 1 januari 1991; arbetet med ombyggnadsregler har inte avslutats.

Arbetet med Nybyggnadsregler avseende nya byggnader som kräver bygglov har fortsatt och resulterat i ändringar (NR 1-4). Den nya versionen av NR (NR 4) beräknas träda i kraft den 1 januari 1994. En avsikt med omarbetningen är att redaktionellt och i viss mån innehållsmässigt anpassa NR till de egenskapskrav avseende den färdiga byggnaden som meddelas i EGs byggproduktdirektiv (89/106/EEG). Detta kommer att bli giltigt i Sverige i samband med att EES-avtalet träder i kraft. Omarbetningen syftar också till att förenkla våra nationella byggregler så att bygg- och bostadsmarknaden i framtiden kan ges bättre förutsättningar för valfrihet och konkurrens.

NR innehåller idag detaljerade krav på rumsstorlekar, rumssamband, inredningar, utrustningar m.m. samt föreskrifter om tekniska lösningar. Från många håll har hävdats att dessa krav hämmat utvecklingen av tekniska innovationer och att möjligheterna att variera bostadsutformningen varit ytterst begränsade. Boverket avser nu att ersätta dessa krav med föreskrifter formulerade i funktionstermer. Detta kommer att öka byggherrarnas möjligheter att anpassa bostäders och lokalers utformning till brukarnas krav och önskemål. Samtidigt kommer byggherrens ansvar för byggnadens funktion att accentueras.

Nybyggnadsreglerna liksom det tidigare SBN-systemet baseras på bestämmelser i PBL. I slutbetänkande av utredningen om statens stöd för bostadsfinansieringen (Avreglerad bostadsmarknad del II, SOU 1992:47)

föreslås ett flertal förändringar av PBL, som i sin tur påverkar det regelsystem som Boverket svarar för. Utredningen föreslår att PBLs bestämmelser om planprocessen ses över, eftersom det nuvarande systemet med samrådsförfarande anses kostnadsdrivande. Även PBLs ansvarsregler bör omarbetas, så att det tydligare framgår att det är byggherren som har ansvaret för eventuella fel hos byggnaden. Vad gäller bygglovsförfarandet menar utredningen att förutsättningarna för att flytta över PBLs föreskrifter om byggnader till en särskild lag bör studeras. Det bör också undersökas om den tekniska bygglovsprövningen kan tas bort och om den planmässiga prövningen vid bygglov kan ersättas med ett anmälningsförfarande inom områden med detaljplan.

Utredningen pekar också ut ett antal enskilda bestämmelser i PBL som bör tas bort eller omarbetas. Detta gäller kravet att byggnader skall vara lämpliga för sitt ändamål och ge möjlighet till trevnad, kravet att byggnader skall utföras så att reparations-, underhålls- och driftkostnader begränsas samt myndigheternas möjligheter att påverka en byggnads yttre utformning och färg.

Regeringen har den 26 november 1992 givit direktiv till översyn av vissa bestämmelser i PBL. Vissa av utredningsförslagen kan komma att behandlas redan i proposition till vårriksdagen.

6.9.2 Förslag till förordning om hissar m.m.

Nuvarande ordning

Behovet av en översyn av reglerna om hissar uppmärksammades redan i propositionen om Ny plan- och bygglag (prop. 1985/86:1, s. 249 f. och 680). Frågan har också tagits upp av riksdagen (1988/89:BoU1 s. 17, rskr 28) som bl.a. understrukit vikten av att överväganden om tillsynsansvaret för hissar verkligen kommer till stånd.

Gällande bestämmelser om hissar, maskindrivna portar och vissa andra rörliga anordningar finns i hisskungörelsen (1939:783) och i förordningen (1979:210) om maskindrivna portar m.m. Hisskungörelsen är i flera avseende starkt föråldrad. Som exempel kan nämnas att föreskrifter avseende moderna lyft- och transportanordningar såsom rulltrappor, skidliftar och sophämtningsanordningar saknas.

Enligt den s.k. hisskungörelsen (1939:783) får Arbetarskyddsstyrelsen meddela säkerhetsföreskrifter rörande anordning, beskaffenhet och begagnande av hiss medan tillsynen utövas av den kommunala nämnd som fullgör uppgifter inom plan- och byggnadsväsendet (tillsynsmyndig-

heten). För tillsynens utövande skall anlitas personal från riksprövplatsen, i detta fall från AB Svensk Anläggningsprovning (SA). För uppförande av hiss krävs utöver byggnadslov även ett medgivande av tillsynsmyndigheten. Innan hissen tas i bruk krävs dessutom en första besiktning utförd av SA. Återkommande besiktning av personhiss skall sedan göras årligen, medan andra hissar skall besiktas vart annat år.

Enligt förordningen (1979:210) om maskindrivna portar m.m. gäller i fråga om konstruktion och utförande PBL samt de föreskrifter som meddelats med stöd av PBL. Innan en maskindriven port tas i bruk skall den besiktas av SA, som även skall utföra återkommande besiktning med ett intervall av två år. Tillsynen utövas av den kommunala nämnd som fullgör uppgifter inom plan- och byggnadsväsendet.

Förslag till ny förordning om hissar m.m.

Inom Näringsdepartementet har utarbetats ett förslag till ny förordning om hissar och vissa andra motordrivna anordningar. Förslaget innebär att hissungskörelsen och förordningen om maskindrivna portar m.m. ersätts av en ny förordning. Innehållet i denna är inte slutligt bestämt men innebär i stort att regleringen utvidgas till att gälla alla rörliga anordningar i och i anslutning till bebyggelse och som är tillgängliga för allmänheten t.ex. hissar, rulltrappor, skidliftar, soptransportanordningar, motordrivna portar m.m. Föreskrifträtten kommer i huvudsak att delegeras till Boverket. Detta gäller dock inte Arbetskyddsstyrelsens rätt att meddela föreskrifter om arbetsmiljöfrågor.

Andra förändringar jämfört med nuvarande reglering är att besiktningens frekvensen troligen kommer att minska och att kontrollbestämmelserna anpassas till EGs öppna system för teknisk provning och kontroll (A Global Approach). Systemet innebär att alla organ, offentliga och enskilda, som visat att de uppfyller relevanta kompetenskrav ges möjlighet att utföra besiktningar. Systemet medför också att det svenska riksprövplatssystemet kommer att försvinna. Inom hissområdet innebär detta att besiktningar istället kommer att kunna göras av alla de organ som bedömts kompetenta att utföra denna uppgift.

6.10 Boverkets resursbedömningar – en sammanfattning

Nedan redovisar Boverket en sammanfattning av de resursbedömningar som verket har gjort i sin uppdatering av den fördjupade anslagsframställningen.

	Resurser	Resurser	Förändring i FAF	Förändring i VP
		92/93	92/93-93/94	92/93-94/95
Byggd miljö och hushållning med naturresurser		28	1,0	1,0
Fysisk planering		21	0,5	0,5
Byggande		64	7,5	- 12,0
Boende		56	6,8	- 6,8 ¹⁾
Gemensam service		56	0	- 3,5
Summa	239²⁾	225²⁾	15,8	- 20,8
Förändring jämfört med FAF		- 14	+ 1,8	- 34,8

1) Hela den redovisade besparingen inträffar först 1995/96 när resurser för handläggning av bostadsbidrag minskar.

2) Tjänsteexport (12 åa) ingår ej.

I sammanställningen ovan har hänsyn inte tagits till

- förslaget om statistiken (se avsnitt 6.6),
- förslaget om hälsoskydd (se avsnitt 6.7),
- förslaget om kulturstöd (se avsnitt 6.8),
- hissförordningen (se avsnitt 6.9.2).

7 Överväganden

7.1 Allmänna förutsättningar

Omprövning

I den ekonomiska politiken har det under åtskilliga år rått relativ enighet om vilka förutsättningar som gäller för den offentliga verksamheten under 1990-talet. Under den långa utbyggnadsperioden sedan 1950-talet har tillgången på skattemedel gjort det naturligt för stat och kommun att bygga ut produktion i egen regi för att tillgodose nya behov. Kravet i den ekonomiska politiken att få kontroll över ett växande budgetunderskott har gjort det nödvändigt att ompröva stora delar av den offentliga verksamheten. Åtgärder för att främja marknadsekonomi och pröva alternativ till offentlig produktion är väsentliga inslag i den ekonomiska politiken. Bland de förändringar som förutses ingår ökade inslag av marknadsstyrning, beställare-/utförare-organisation och affärsmässig upphandling samt konkurrens mellan egen regi och entreprenad. Om avgifter tas ut för offentliga tjänster ökar trycket på producenten att dels bevaka kostnader och kvalitet, dels anpassa produktionen till ändringar i efterfrågan.

Enligt budgetpropositionen 1991 (prop. 1990/91:100 bilaga 2 s. 10) behöver den statliga administrationen reduceras med 10 % genom strukturella förändringar under en 3-årsperiod. I arbetet med att effektivisera den offentliga sektorn är det i första hand kärnan som skall värnas — rättsväsende, försvar, omsorg, vård, utbildning och ekonomisk trygghet vid ålderdom, handikapp och sjukdom — medan andra delar måste utsättas för mer marknadsliknande förutsättningar. Boverket ingår bland myndigheterna utanför "kärnan".

Statsmakterna har inte gjort några väsentliga förändringar därefter i riktlinjerna för den statliga sektorns utveckling.

Förvaltningspolitik

En effektiv politisk styrning av myndigheterna har setts som ett medel för att åstadkomma de omprövningar som den ekonomiska politiken kräver. I riktlinjerna för utvecklingen inom den statliga sektorn har regeringen uttalat att en tydligare organisatorisk åtskillnad bör göras mellan beställaren, som formulerar vad som skall göras — uppdraget — och producenten som har stor frihet att själv avgöra hur det önskade resultatet skall åstadkommas. Funktionsuppdelningen beställare/producent är karaktäristisk för den styrform som brukar kallas målstyrning och som förutsätter att graden av måluppfyllelse kan mätas. (Arbetsformen projekt passar väl in i det sätt att arbeta som är typisk för målstyrning.) Svårigheterna att formulera entydiga och mätbara mål i offentlig verksamhet gör att man ofta får nöja sig med att mäta de resultat som går att mäta. Intresset förskjuts från budgetstyrning (input) till resultatuppföljning (output) — man talar nu om mål- och resultatorienterad styrning.

Ambitionerna bakom mål- och resultatstyrningen speglar krav på att få ut mer av de pengar som anslås till den offentliga sektorn. En mer preciserad styrning kan leda till att en allmänt formulerad verksamhetsinriktning övergår till att bli mer utpräglade uppdrag och projektbeställningar, som i ökad grad kan utsättas för konkurrens.

Det pågår sedan länge ett arbete med att flytta över förvaltningsärenden, av vilka en stor del är besvärärenden, från regeringskansliet till förvaltningsmyndigheter och domstolar. Det finns också en utvecklingslinje som har samband med att lagreglerad verksamhet efter en tid brukar finna sina former och lösningar. När inslaget av policymaking minskar kan det ur rättssäkerhetssynpunkt vara önskvärt att verksamheten förs över till domstolsväsendet. Denna utveckling förefaller stämma väl överens med det förhållandet att EG i högre grad än Sverige föredrar domstolar för konfliktlösning. I den svenska modellen sker en praktiskt taget kontinuerlig lagstiftning. De centrala myndigheterna förutsätts följa utvecklingen och ta de initiativ som behövs, t.ex. till lagändringar. Myndigheterna kan också få bemyndigande att besluta om föreskrifter; utan särskilt bemyndigande kan central myndighet ge ut allmänna råd inom sitt ansvarsområde om tillämpningen av författning.

Till bilden av det svenska systemet hör tekniken med s.k. ramlagstiftning, som karaktäriseras av allmänt hållna lagregler, avsedda att kompletteras med mer detaljerade regler i regeringsförordningar och myndighetsföreskrifter. I den typen av lagstiftning delegeras i högre grad

intresseavvägningen till verkställighetsnivån, i Sverige ofta till förvaltningsmyndigheter. I samband med att statsmakterna tog ställning till riktlinjer för förändringar av det statliga regelsystemet (prop. 1983/84:119, KU 25, rskr 245) uttalade konstitutionsutskottet att en minskad användning av ramlagstiftning bör vara en viktig del av ambitionen att förenkla och rationalisera regelsystemet.

Avreglering

Under 1970-talet började uppmärksammas att den höga lagstiftningstakten gjorde det svårt för både enskilda och myndigheter att hänga med i förändringarna och veta vad som gällde. Eftersom regelsystemet genom sin svåröverskådlighet kom att motverka reglernas styrande syfte, blev det angeläget att begränsa antalet regler och se över utformningen av de som behöver vara kvar.

Som grund för beslut om ny regel skall finnas underlag som bl.a. belyser regelns ekonomiska och andra konsekvenser. Dessa krav infördes först för myndigheternas del genom begränsningskungörelsen men gäller numera även för departementens författningsarbete och för kommittéväsendet. Arbetet med avreglering och regelreformer är ett led i verksamhetsplaneringen inom statsförvaltningen, vilket bl.a. innebär att reglerna skall bli föremål för nya konsekvensanalyser vart tredje år i samband med den fördjupade anslagsframställningen.

EES och EG

Den yttre faktor som starkast torde komma att påverka utvecklingen i Sverige är den s.k. Europaanpassningen, som har sin grund i EES-avtalets krav på att Sverige införlivar ett stort antal av EGs rättsakter i svensk lagstiftning. Påverkan utifrån kommer givetvis att öka vid ett framtida medlemskap i EG. I detta ligger också möjligheter till forskningssamarbete och vidgat kunskapsutbyte.

Frågan är hur Europaanpassningen och internationaliseringen överhuvudtaget kommer att påverka den svenska statsförvaltningen som vid en jämförelse med andra länder har vissa särdrag:

- den statliga förvaltningen är skarpt tudelad mellan regeringskansli och förvaltningsmyndigheter
- de svenska departementen är relativt små och inriktade på frågor av politisk karaktär, medan förvaltningsärenden så långt möjligt

delegeras till myndigheterna; dessa anlitas också för att ta fram underlag för politiska ställningstaganden

- det svenska kommittéväsendet är relativt omfattande, en konsekvens bl.a. av att departementen är små
- förvaltningsmyndigheterna svarar för en omfattande lagtillämpning och har "under lagen" samma självständighet som domstolarna
- förarbeten, främst propositionerna, har stor betydelse som rättskällor
- domstolarna har en begränsad roll i rättsutvecklingen
- den offentliga sektorn i Sverige, västvärldens relativt sett största, har de tre senaste decennierna präglats av strävan att decentralisera arbetsuppgifter till kommunerna
- kommunerna är starka och regionerna svaga
- organisationerna medverkar i den offentliga beslutsprocessen som remissorgan och i utredningar (tidigare också i myndighetsstyrelser).

I ett internationellt samarbete av den typ som EG syftar till är det, som i allt förhandlingsarbete, nödvändigt att dels ha ett bra underlag och dels föra en entydig argumentering. Behovet av att hålla ihop det internationella arbetet av förhandlingskaraktär talar för att regeringskansliet tar över vissa uppgifter från centralmyndigheterna. Det kan i sammanhanget nämnas att det är vad som sker i Danmark, där regeringskansliet tar över uppgifter från den danska Planstyrelsen, när denna läggs ner; omkring 1/3 av Planstyrelsen inom området fysisk planering förs över till en nyinrättad Planavdelning i Miljöministeriet. I länder med tradition av ministerstyre och stora ministerier ligger det nära till hands att centralisera, när utvecklingen leder till nya problem, t.ex. till följd av internationaliseringen. Den svenska statsförvaltningen har en annan tradition med en relativt liten regeringsstab, som kan inrikta sig på politiska frågor och kan använda centralmyndigheterna för att handlägga andra ärenden. Om denna organisationsmodell skall bestå, kan viss vaksamhet komma att krävas mot att ta efter organisationslösningar som innebär en centralisering av resurser och uppgifter till ett växande regeringskansli.

EGs legalistiska rättssystem bygger i högre grad än det svenska på domstolspraxis som rättsutvecklande faktor. Det finns påtagliga skillnader beträffande öppenheten i beslutsprocessen och beträffande metoder för lagstiftning och styrning av myndigheterna.

7.2 Direktivens utgångspunkt

En utgångspunkt för översynen är, enligt direktiven, "att statlig verksamhet skall vara inriktad på i första hand frågor som innebär myndighetsutövning. Därmed bör jämföras den uppsikts- och rådgivningsverksamhet samt den kunskapsförmedling som är direkt knuten till myndighetsutövning".

Direktivens generella beskrivning av vad det är för typ av verksamhet som kan vara statlig kräver viss tolkning för att kunna ge vägledning beträffande Boverkets arbetsuppgifter. Syftet med detta avsnitt är att försöka närmare beskriva, i generella ordalag, vilken typ av verksamhet som bör (kunna) vara centrala myndighetsuppgifter.

Myndighetsutövning

Den grundläggande definitionen av "myndighetsutövning" återfinns i motiven till äldre förvaltningslagen (ÄFL:Prop. 1973:90 s. 397 med hänvisning till prop. 1971:30 s. 330 ff). Med myndighetsutövning avses "utövning av befogenhet att för enskild bestämma om förmån, rättighet, skyldighet, disciplinåtgärd, avskedande eller annat jämförbart förhållande". Denna definition är också utgångspunkten för nya förvaltningslagen (1986:223) som konsekvent talar om "myndighetsutövning mot någon enskild".

Ordalagen i förvaltningslagen antyder att lagstiftaren med "myndighetsutövning" har avsett förvaltningsavgöranden i enskilda fall, dvs. beslut som verkställande förvaltningsorgan fattar med tillämpning av statsmakternas normgivning. Emellertid sägs i förarbetena till förvaltningslagen (ÄFL) att begreppet "myndighetsutövning mot enskild täcker även ärenden som avser meddelande av föreskrift till allmän efterrättelse (normbeslut)". Råd, upplysningar, remissyttranden och liknande uttalanden utan rättsverkan anses däremot inte vara myndighetsutövning.

Myndighetsutövning förutsätter lag- eller annat författningsstöd.

Boverkets myndighetsutövning i förvaltningslagens mening omfattar följande normbeslut:

- verkställighetsföreskrifter enligt PBL/PBF
- föreskrifter om miljökonsekvensbeskrivningar enligt NRL

- verkställighetsföreskrifter enligt författningar om statligt stöd till bostäder, kulturlokaler och energiinvesteringar
- föreskrifter om kemiska produkter.

Vidare förvaltningsbeslut om

- typgodkännande
- riksbehörighet för ansvarig arbetsledare och behörighet avseende ventilationskontroll
- behörighet att vara intygsgivare för ekonomisk plan för bostadsrättsföreningar och

förvaltningsbeslut i överklagat ärende om

- investeringsbidrag, räntebidrag, radonbidrag m.fl.
- bostadsbidrag
- bostadsanpassningsbidrag.

Beslut om typgodkännande liksom om behörighet torde vara myndighetsutövning i nuläget (lagfäst, myndighetsmonopol, rätt att överklaga). I det öppna system för provning och kontroll som följer av EES-avtalet kommer motsvarande provning att ses som en teknisk bedömning utan karaktär av myndighetsutövning.

Den uppgift att företräda staten i återkravsmål som Boverket har enligt låne- eller bidragsbestämmelser torde inte vara myndighetsutövning.

Tillsyn — uppsikt

Enligt PBL 1 kap. 8 § utövar länsstyrelsen tillsyn medan Boverket har den allmänna uppsikten över plan- och byggnadsväsendet i riket. Skillnaden i ordvalet torde ha sin grund i att länsstyrelsen, till skillnad från Boverket, kan direkt ingripa i beslutsprocessen och fatta beslut som får rättsliga konsekvenser för kommun eller enskild. Sådana befogenheter har länsstyrelsen enligt PBL 12 kap. som handlar om statlig kontroll bl.a. beträffande områden av riksintresse och enligt 13 kap. om överklagande. Den typen av ingripanden med rättsliga konsekvenser bör kunna jämföras med myndighetsutövning enligt den definition som har använts i förvaltningslagen och som tar sikte på åtgärder mot enskild.

Boverket har vidare tillsynsuppgifter enligt ett stort antal författningar om statligt bostadsstöd. I verkets ansvar för att bostadsstödet fungerar tillfredsställande ingår att vara överklagandeinstans och att utöva tillsyn även över kommunernas verksamhet avseende bostadsanpassningsbidrag.

Uppgiften att utöva uppsikt har annan karaktär, såtillvida som befogenhet saknas att fatta beslut som har rättsverkan. Boverkets uppgift att utöva tillsyn över tillämpningen av PBL och NRL innebär också en skyldighet att anmäla behov av åtgärder till regeringen.

Här antas "uppsikt" falla utanför "myndighetsutövning" i förvaltningslagens mening. Nedan diskuteras vilka uppgifter vid sidan av myndighetsutövning som lämpligen kan skötas av (central) myndighet.

Styrinformation — basinformation

Det underlag som regering och riksdag behöver för sina överväganden kallas här *styrinformation*. Detta underlag behöver inte produceras i myndighetsregi. Men om det inom ett område finns ett långsiktigt behov av lagstiftning eller andra statliga åtgärder för att påverka utvecklingen, kan det vara lämpligt att hålla en fast resurs för att följa utvecklingen. I den svenska förvaltningsmodellen finns den typen av resurser vanligen i centrala myndigheter med tillsyns- eller uppsiktsansvar.

Boverket tillhandahåller den information regeringen vill ha inom den fysiska planeringen och beträffande bostads- och byggmarknaden genom att följa utvecklingen och redovisa sina iakttagelser och slutsatser i utredningsrapporter, prognoser, remissyttranden m.m. samt i sina anslagsframställningar. Här ligger sådana uppgifter som att identifiera oklarheter och problem i lagstiftningen, analysera vilka effekter olika åtgärder har och föreslå åtgärder som ökar måluppfyllelsen. Behovet av resurser för denna långsiktiga stabsuppgift åt regeringen kan bara uppskattas i grova drag, mot bakgrund av de ambitioner som statsmakterna har att påverka utvecklingen inom området.

Till styrinformation kan också hänföras den information som statsmakterna anser behöver ges till myndigheter och allmänhet, framför allt i samband med att ny lagstiftning införs. I allmänhet är det sannolikt lämpligt att den centrala myndigheten på området får i uppdrag att driva informationskampanjer, eventuellt med särskilda medel för det till omfattning och inriktning preciserade ändamålet. Men om uppdraget kan klart preciseras, är det inte självklart att det skall gå till myndigheten — i princip bör också kunna övervägas att sådana tjänster upphandlas på marknaden.

Det förekommer också att centrala myndigheter får i uppdrag att utfärda "allmänna råd" om reglers tillämpning. Mer om allmänna råd nedan.

Behov av information om nya eller ändrade regler "till allmän efterrättelse" är en konsekvens av normgivning. Statsmakterna tar ställning till hur informationsinsatserna bör finansieras — t.ex. handböcker, utbildning, löpande information — i samband med att beslut fattas om ny eller ändrad lagstiftning.

Vidare används den centrala statsförvaltningen för produktion av s.k. *basinformation* med karaktären av kollektiv nytthet för vilken det visserligen finns en (periodisk) efterfrågan men otillräcklig för att säkra en långsiktig finansiering. Exempel på myndigheter med sådan produktion är SCB, SMHI och SGU. Boverkets prognoser och statistik avseende bostads- och byggmarknaden är en anslagsfinansierad regeringsbeställning men den torde ha inslag också av kollektiv nytthet.

Behovet av styrinformation bedöms fortlöpande av regeringen. Behovet av medel för basinformation prövas lämpligen i den fördjupade budgetprocessen vart tredje år. Basinformation kan delfinansieras av annan än staten.

Annan information

Återstår att diskutera hur behovet av annan information än styr- och basinformation skall tillgodoses/finansieras. Det gäller efterfrågan från aktörerna på byggmarknaden — förvaltare och byggare (företag och enskilda), intresseorganisationer och vissa myndigheter (Konkurrensverket, Konsumentverket, Finansinspektionen) — och en tredje grupp är potentiella marknadsaktörer — "allmänheten" — dvs. enskilda personer (husägare och husköpare) som inte är aktiva på byggmarknaden för tillfället men som kan bli det om tillfälle bjuds.

Denna externa efterfrågan kan tillgodoses med "allmänna råd" eller med "information", helt enkelt. Allmänna råd är liksom lagar och andra föreskrifter generellt tillämpbara men är inte bindande, dvs. de utgör inte myndighetsutövning enligt den definition som har använts ovan. De definitioner av allmänna råd som finns i författningssamlingsförordningen (1976:725) har syftet att ange vilket material som får tas in i centrala myndigheters författningssamlingar. Med hänsyn till att det kan synas som om allmänna råd med sin auktoritativa form skulle kunna anses mer "direkt knuten till myndighetsutövning" än annan information, finns det anledning se närmare på vad allmänna råd är.

Allmänna råd, rådgivning och kunskapsförmedling

Allmänna råd är till sin karaktär generella, dvs. de riktar sig till en obestämd krets. Det som skiljer allmänna råd från andra generella råd är att de gäller tillämpningen av föreskrifter.

Råd kan också vara specifika med syftet att lösa ett preciserat problem, t.ex. hur PBL skall tolkas i ett visst fall. Denna betydelse ges här begreppet "rådgivning", som används i direktiven och som förutsätts avse något annat än "kunskapsförmedling".

I en rättsstat sker myndighetsutövning under lagarna, dvs. på grundval av generella rättsregler som domstolar och förvaltningsmyndigheter i konkreta fall skall tillämpa självständigt. I den svenska lagstiftningsmodellen finns bakom normbesluten ett öppet och ofta utförligt redovisat beslutsunderlag i form av motiv och fakta. Detta underlag är stöd för såväl myndigheternas självständiga regeltillämpning som enskildas lagtolkning.

Det var tidigare vanligt att myndigheter gav ut "riktlinjer" eller "anvisningar" om hur lagbestämmelser skall/bör tolkas. Därigenom skapades oklarhet om vilka regler som var bindande och vilka som bara var rekommendationer. Strävan har sedan tillkomsten av nuvarande regeringsform varit att göra en klar åtskillnad mellan rättsligt bindande "föreskrifter" och "allmänna råd" om tillämpningen av föreskrifter som inte är bindande. Myndigheternas föreskrifter vilar på bemyndigande av riksdag eller regering; det gör inte allmänna råd. Däremot gäller för både föreskrifter och allmänna råd att regelutfärdande myndigheter skall utreda och bedöma kostnadskonsekvenserna av nya regler och dokumentera dessa utredningar.

Allmänna råd anger hur en myndighet avser att tillämpa en rättsregel men anses likväl inte bindande. Om en central myndighet som har utfärdat allmänna råd också är överklagandeinstans, kan dessa regler i praktiken bli lika styrande som föreskrifter. Detta förklaras av att beslutsorgan på lägre nivå i instansordningen kan förväntas tolka och tillämpa en författning i enlighet med centralmyndighetens i allmänna råd uttalade uppfattning om tillämpningen. Det gäller i synnerhet när centralmyndigheten också är slutinstans, vilket Boverket är i exempelvis ärenden om statligt bostadsstöd. Om man bortser från denna effekt av reglerna är emellertid allmänna råd en myndighetsspecifik form av information som kan ges av vem som helst — dvs. allmänna råd är i princip konkurrensutsatt information.

Sammanfattning

Direkt knutna till myndighetsutövning är — enligt den tolkning av direktiven som har redovisats ovan — Boverkets uppgifter avseende tillsyn och uppsikt samt styrinformation; basinformationen är däremot inte på samma sätt "direkt knuten" till myndighetsutövning. Det är fråga om statsmakternas beställningar, huvudsakligen grundade på lagstiftning och finansierade med anslag som omprövas vid behov, t.ex. i samband med lagändringar. Basinformationen kan behöva tas fram utan att det finns någon anknytning till lagstiftning.

Direktivens utgångspunkt är att statlig verksamhet skall vara inriktad på myndighetsutövning och därtill direkt knuten verksamhet. Ovan har i generella ordalag diskuterats vilken verksamhet av den typ Boverket nu har, som bör anses vara myndighetsutövning eller därtill knuten verksamhet. Mot denna bakgrund analyseras här Boverkets olika verksamhetsgrenar.

7.3 Byggd miljö och hushållning med naturresurser

De uppgifter rörande fysisk planering som har sin grund i tillämpningen av PBL/NRL hänförs i Boverkets redovisning till två verksamhetsgrenar — en för byggd miljö och en för planering. För utredningens behov finns inte anledning att skilja på de båda verksamhetsgrenarna. De redovisas därför här i samma avsnitt.

Enligt regleringsbrevet för innevarande budgetår skall verket bl.a. påskynda arbetet med att ge naturresurslagens intentioner genomslag i planer och beslut samt utveckla metoder för miljökonsekvensbeskrivningar. Verket skall vidare i samverkan med de centrala statliga verken påskynda arbetet med att få en effektiv planerings- och beslutsprocess som främjar en ändamålsenlig infrastrukturutbyggnad.

De båda verksamhetsområdena sysselsätter f.n. $(28 + 21 =)$ 49 årsarbetskrafter. Inom verksamhetsområdet är 15 % regeringsuppdrag, 1/3 löpande verksamhet och ca 50 % utvecklingsarbete.

Boverket bedömer i sin uppdatering av den fördjupade anslagsframställningen för de två kommande budgetåren att det behövs ett resurstillskott på 1,5 årsarbetskrafter, främst som en följd av det ökade internationella samarbetet och ökade miljöinsatser.

Verksamheten sker i huvudsak med stöd av uppsiktsansvaret enligt PBL och NRL. Det övergripande målet för verksamheten är således att verka

för att den fysiska planeringen och beslut som rör mark- och vattenanvändningen främjar en god livsmiljö och en god hushållning med naturresurser.

Kraven på ökad miljöhänsyn i samhällsutvecklingen har alltmer präglat inriktningen av Boverkets verksamhet på området under de senaste åren. Den ändrade inriktningen, som har sin grund i riksdagsbeslut, särskilda regeringsuppdrag och regleringsbrev (jfr avsnitt 2.4), har bl.a. inneburit utveckling av metoder i syfte att utnyttja fysisk planering för att förebygga miljöproblem och åstadkomma en god hushållning med naturresurser. Som ett led i arbetet har Boverket inlett ett samarbete med Naturvårdsverket i frågor av gemensamt intresse. Huvudsakliga uppgifter i detta samarbete är bl.a. att utveckla metoder för miljökonsekvensbeskrivningar och att med stöd av försöksverksamhet ge ut föreskrifter och vägledning för arbetet.

Det finns inga tendenser som talar för en ändrad inriktning av statsmakternas ambitioner på området. Förutsättningarna för regeringens miljöpolitik har lagts fast i regeringsförklaringen, som betonar avsikten att öka miljöhänsynen och bl.a. utnyttja miljökrav och effektiva miljömål i miljöarbetet. I den utredning om översyn av plan- och bygglagen, som regeringen nyligen tillsatt, betonas att kraven på miljöhänsyn i den fysiska planeringen måste göras tydligare.

Ökade krav på internationellt samarbete och anpassning av lagstiftningen till EG (jfr avsnitt 6.5) kan förväntas öka behovet av utrednings- och samordningsinsatser på central nivå. Framför allt bör nämnas Boverkets ansvar för att samordna Sveriges bidrag i Östersjösamarbetet samt aviserade förändringar av PBL med hänsyn till EGs direktiv om miljökonsekvensbeskrivningar.

Boverkets uppsiktsansvar innebär bl.a. att följa utvecklingen och informera myndigheterna om tillämpningen av lagstiftningen. Informationsbehovet har varit särskilt stort under introduktionsskedet, som skett med särskilda resurser från regeringen. Kommande ändringar i PBL kommer att kräva fortlöpande informationsinsatser.

Boverkets huvuduppgifter

Mot bakgrund av ovanstående bedömningar föreslås Boverket

- följa utvecklingen av mark- och vattenanvändningen
- verka för att planerings- och beslutsprocessen utformas på ett ändamålsenligt sätt och att beslutsunderlaget har en god kvalitet
- följa tillämpningen av PBL och NRL och ta initiativ till utvecklingsarbete eller föreslå förändringar av lagstiftningen.

Resursbedömning

För dessa uppgifter behövs en basresurs, som bör anpassas till de ambitioner som statsmakterna uttalar för området. Som redovisats ovan finns inga aktuella uttalanden eller utvecklingstendenser som tyder på minskade ambitioner på området. De ekonomiska förutsättningarna kan dock här — liksom på övriga verksamhetsområden — leda till omprövningar.

Ett annat skäl att dra ner på offentlig verksamhet kan vara att den inte når sitt mål eller att den inte är efterfrågad. Så är inte fallet beträffande Boverket. Den uppgift som Boverket har att förmedla kunskaper/information till myndigheterna i planeringsprocessen — länsstyrelserna och kommunerna — sköts väl enligt vad som inhämtats (avsnitt 6); det finns dock också några kritiska kommunföreträdare. Det framgår vidare att kommunerna har många informationskällor, medan länsstyrelserna är beroende av Boverket.

Vid en omprövning bör enligt utredningens bedömning ärendehandläggning och regeringsuppdrag prioriteras högt, liksom kunskapsförmedling till myndigheter. Det bör dock observeras att dessa uppgifter kräver "fria" resurser för utrednings- och utvecklingsarbete för att kompetensen på området skall kunna hålla en tillräckligt hög nivå.

Däremot kan det ifrågasättas i vilken utsträckning information och rådgivning till andra aktörer än myndigheter bör vara en anslagsfinansierad uppgift. Särskilda informationsinsatser i samband med introduktion av viktigare lagändringar bör ske inom ramen för anslag eller med stöd av särskilda resurser. För övriga informationsinsatser bör kostnadstäckning eftersträvas.

Minskade resurser för myndighetsinitiativ leder självfallet till att kompetensen tunnas ut hos myndigheten och till att nödvändiga utvecklingsinsatser i högre grad kommer att styras direkt från regerings-

kansliet. Det är en utveckling som ger bättre förutsättningar för en mer preciserad målstyrning från regeringen. Denna målsättning kan emellertid komma i konflikt med önskemål om att begränsa arbetsbelastningen på regeringskansliet, eftersom mer arbete i sådant fall måste utföras där.

Här tas inte ställning till hur stort "omprövningsutrymmet" är — det får prövas i budgetbehandlingen.

Gränsdragningsfrågor

Boverket skall enligt sin instruktion verka för samordning av de statliga myndigheternas arbete med underlag för tillämpning av PBL och NRL. Lagstiftningens övergripande karaktär gör att frågan om den närmare innebörden av denna uppgift ofta aktualiseras i det praktiska arbetet.

Statskontoret har i sin kartläggning av Boverkets kontaktytor funnit att uppgifts- och ansvarsfördelningen mellan Boverket och sektors- eller expertmyndigheter behöver preciseras. Det är enligt Statskontoret fråga om att göra ett vägval mellan att fördjupa kompetensen på planeringsområdet och att bredda kompetensen till sektorsmyndigheternas områden. Boverket menar för sin del att detta strategival redan har gjorts med inriktning på planeringskompetensen.

Problem med överlappande kompetens redovisas inom två områden — RAÄs och SNVs. RAÄ anser att effektivitetsskäl talar för visst överlapp och ser problemet som ett kapacitetsproblem. SNV däremot anser att överlappet är ett effektivitetsproblem, som man bör söka komma till rätta med genom samarbetsöverenskommelser.

Riktlinjer för ansvarsfördelningen och samverkan mellan SNV och Boverket har nyligen redovisats i betänkandet Naturvårdsverkets uppgifter och organisation (SOU 1991:32). Enligt dessa riktlinjer svarar SNV för kunskapsuppbyggnad och uppföljning när det gäller naturvård, miljöskydd och naturmiljöns känslighet. Boverket tillför planeringskompetens och svarar för metodutveckling inom planeringsområdet.

På dessa grunder bedrivs ett omfattande samarbete mellan Boverket och SNV, som bl.a. kommit till uttryck i ett 20-tal samarbetsprojekt.

Uppgiften att utfärda verkställighetsföreskrifter rörande miljökonsekvensbeskrivningar enligt naturresurslagen (NRL) ingår i Boverkets ansvar för planeringssystemet. I den miljöpolitiska propositionen En god livsmiljö (prop. 1990/91:90) föreslogs att NRL i sin helhet skall ingå i en kommande miljöbalk. Mot den bakgrunden ansåg utredningen om SNVs organisation att samarbetsformerna och ansvarsfördelningen när det gäller tillämpningen av NRL senare borde övervägas.

I 1991 års miljöpolitiska proposition refereras (s. 130) miljöskyddskommitténs tidigare överväganden om NRL. Kommittén framhöll där, att hushållningsbestämmelserna i lagen inte i första hand tar sikte på att tillgodose miljöintressena utan även andra, motstående, intressen: "En utbrytning av viktiga delar ur lagen skulle rycka sönder helheten och försvåra bl.a. kommunernas planering. Bestämmelserna i naturresurslagen bör därför inte till någon del föras över till en ny, samlad miljölag. Kommittén har dock framhållit att man inte ser några stora tekniska svårigheter att arbeta in de delar av naturresurslagen som anknyter till miljöskyddet i en samlad miljölag". Därvid ansåg kommittén att bestämmelser om verksamhet som påverkar naturmiljön kunde föras över till en miljöbalk, medan bestämmelserna i lagen om områdesskydd m.m. mer hör samman med den fysiska planeringen.

Regeringen gjorde emellertid bedömningen att det behövs ett mer samlat grepp: "Alla lagar som i första rummet avser att bevara, skydda och förbättra tillståndet i miljön, att garantera medborgarna rätten till en ren och hälsosam miljö och att säkerställa en långsiktigt god hushållning med naturresurserna bör därför samlas i en miljöbalk".

Regeringen tog sedan upp frågan om hur man bör se på NRL i samband med att miljölagstiftningen samlas i en miljöbalk: "Föreskrifter motsvarande naturresurslagen, som brukar betecknas som en paraplylag, bör i en samlad lagstiftning överordnas de olika i miljöbalken särskilt behandlade verksamheterna. Härigenom åstadkoms också en naturlig koppling mellan de olika intressen i fråga om miljöhänsyn och exploatering som kan stå mot varandra. Denna intresse motsättning har alltid funnits som en bakgrund i all lagstiftning med sikte på att värna miljövärdens intressen.

Regeringen gör den bedömningen att det övergripande ansvaret på myndighetsnivå för de frågor som regleras i plan- och bygglagen och naturresurslagen bör ligga på samma myndighet".

Jordbruksutskottet biträdde förslaget om en miljöbalk: "Jordbruksutskottet delar även regeringens syn på värdet av att NRLs regler införs i en miljöbalk" (JoU30). Bostadsutskottet utgick i sitt yttrande över propositionen från att en miljöbalk kommer att skapas. Bostadsutskottet delade regeringens uppfattning att "NRL-föreskrifter" bör tas in i en miljöbalk men ville "icke föregripa kommande ställningstaganden om hur de föreskrifter som i balken kommer att motsvara naturresurslagen skall utformas".

Riksdagen biföll vad jordbruksutskottet hemställt (rskr. 338).

Sammanfattningsvis framstår det som oklart om riksdagen har beslutat att NRL i sin helhet skall in i miljöbalken och vilka konsekvenser som den nya lagens utformning får för de berörda myndigheterna. Det finns därför anledning att här redovisa utredningens syn på vad som bör vara Boverkets uppgifter.

Utgångspunkten för översynen av Boverkets arbetsuppgifter i detta sammanhang är att verket har uppgiften att vara centralmyndighet för PBL och NRL. Syftet med denna lagstiftning är att anvisa en metodik för avvägning mellan olika intressen och konfliktlösning. Boverkets uppgift som centralmyndighet för denna lagstiftning är att se till att planeringssystemet tillhandahåller bästa möjliga underlag för beslut. Boverket har mot den bakgrunden föreskriftsrätt avseende miljökonsekvensbeskrivningar.

I det avseendet skiljer sig Boverkets planeringsuppgift från SNVs. Det behövs en sektorsövergripande funktion utan egna partsintressen för att samordna olika sektorsorgans anspråk.

SNV har uppgiften att främja hushållningen med naturresurser och skydda miljön. När SNV kommer in i planeringsprocessen kan verket likställas med andra myndigheter som har att inom sina ansvarsområden främja vissa intressen.

De centrala förvaltningsmyndigheterna har var och en inom sitt ansvarsområde uppsikt enligt NRL. Boverkets sektorsövergripande uppsiktsansvar innebär i första hand att verka för att planerings- och beslutsprocessen utformas på ett ändamålsenligt sätt och att beslutsunderlaget är tillräckligt bra med hänsyn till lagstiftningens syfte. Slutligen skall Boverket bevaka att NRLs avvägningsregler tillämpas vid beslut. Verket har däremot inget beslutsansvar i processen. Boverkets fristående samordningsroll utgör därmed en av grunderna för NRL-systemets tillämpning. De överlappningar och gränsdragningsproblem, som kan uppstå, följer av dessa skilda uppgifter och utgör enligt utredningen inte motiv för att ändra ansvarsfördelningen inom ramen för NRL.

Överlappningar av kompetens och ansvar, som har påtalats i Statskontorets kartläggning, anser utredningen understryka det angelägna i att Boverket renodlar och fördjupar sin kompetens i fråga om planerings- och beslutsprocesser. Det är också viktigt att regeringen i samband med budgetbehandling, uppdrag m.m. ger tydliga anvisningar om inriktningen av Boverkets samordningsuppgifter.

I detta sammanhang vill utredningen avslutningsvis anmäla att det inte har funnits tid att belysa arbetsfördelning och eventuella gränsdragningsproblem mellan forskningsorgan som verkar inom Boverkets ansvarsområde.

7.4 Stadsmiljörådet

De motiv som anfördes för att inrätta ett stadsmiljöråd med egen instruktion var att Sverige har ett sämre debattklimat för stadsmiljöfrågor än andra länder, bl.a. beroende på grundläggande brister i skolutbildningen. Andra förklaringar — som framförts till utredningen — är att arkitekterna har en svagare ställning i byggprocessen än i andra länder och att staten genom bostadssubventionerna har haft ett avgörande inflytande på bostädernas utformning.

Utredningen har inte förutsättningar för att bedöma behovet av ett debattforum för stadsmiljöfrågor — följaktligen inte heller att ifrågasätta behovet. Uppdraget är, enligt direktiven, att pröva rådets uppgifter och vilken ställning rådet skall ha i framtiden.

Det underlag som utredningen har inhämtat från bl.a. kommunerna ger inte ledning för att bedöma i vad mån rådet har lyckats i sin uppgift att främja debatten i stadsmiljöfrågor. De synpunkter som utredningen kan anföra på frågeställningen är av principiell natur:

För det första är det svårt eller omöjligt att mäta måluppfyllelsen i rådets verksamhet, eftersom det är många effektled och komplicerade orsakssamband mellan åtgärder och effekter. Den verksamhet som rådet driver på eget initiativ är inte myndighetsutövning eller därtill direkt knuten verksamhet. Det är fråga om informationsverksamhet som bedrivs till följd av statsmakternas beslut. I denna typ av verksamhet är det svårt att tillgodose de krav på effektiv politisk styrning som numera ställs på statsförvaltningens myndigheter.

För det andra föreligger en grundläggande motsättning mellan rådets uppgift att främja en fri debatt och dess myndighetsliknande ställning som ett organ underordnat den politiska makten. Ett forum för fri debatt bör stå obundet från statsmakten — antingen grundat på frivilliga insatser i föreningsform eller med anknytning till forskningsinstitutioner eller andra organ, inom t.ex. kultursektorn, som inte är direkt politiskt styrda.

För det tredje har Boverket som myndighet till uppgift att följa utvecklingen inom området fysisk planering och byggd miljö — ett utflöde

av den uppsikt verket har över tillämpningen av PBL/NRL. För denna uppgift har verket behov av råd från personer med insikt i sådana frågor.

Utredningen kan inte bedöma om det finns förutsättningar att knyta ett "debattforum" till något annat organ men anser det önskvärt att överväganden görs om möjligheterna att anknyta till en institution med uppgifter inom forskning och utbildning eller inom kultursektorn. Det är principiellt tveksamt att verksamheten är organiserad som en myndighet. Stadsmiljörådets instruktion bör därför avskaffas. Det bör ankomma på Boverket att avgöra om verket inom detta verksamhetsområde, liksom inom övriga områden, har behov av ett råd.

7.5 Byggnader

Verksamhetsområdet omfattar tillkomsten av nya byggnader och nyinvesteringar i befintliga byggnader. Boverket är central myndighet för byggfrågor med ansvar för utformningen av tillämpningsföreskrifter till byggnadslagstiftningen. Uppgifterna har sin grund i PBL och tillhörande förordning, som anger väsentliga samhällskrav på byggande. Boverkets övergripande mål är att arbeta för ett effektivt och hälsosäkert byggande. Verksamhetsområdet har 64 årsarbetskrafter.

I uppgifterna ingår att följa utvecklingen på byggmarknaden, förmedla kunskaper och erfarenheter inom verksamhetsområdet och ta initiativ till förändringar. Verket skall enligt instruktionen verka för samordning av de statliga myndigheternas arbete med underlag för tillämpningen av PBL och NRL samt medverka i internationellt samarbete, särskilt i fråga om samordning av kvalitetskrav på byggnader och byggprodukter.

Den föreskrivande verksamheten och den information som verket lämnar om nya regler är sådan myndighetsutövning och därtill direkt knuten kunskapsförmedling som det talas om i direktiven. Som framgår av föregående avsnitt är det otvivelaktigt en statlig uppgift att svara för information — i form av handböcker, skrifter etc. — till de som berörs av nya eller ändrade regler; sedan bör det stå var och en fritt att utveckla materialet och ta betalt för produkten. Inom byggområdet — till skillnad från övriga verksamhetsområdena — finns flera företag som arbetar med kunskapsförmedling.

Boverket räknar med att det behövs en mer än 10-procentig resursförstärkning inom verksamhetsområdet till budgetåret 1993/94, följt av en kraftig resursminskning året därefter.

Avreglering har varit en del av den statliga förvaltningspolitiken under lång tid. Numera anses det angeläget att avreglera även byggmarknaden i syfte att begränsa regelsystemets kostnadsdrivande effekter och åstadkomma bättre förutsättningar för konkurrens. En översyn av PBL är på gång. Strävandena att ta bort regler, som inte behövs med hänsyn till hälsa, säkerhet, tillgänglighet och miljö, och att förenkla de regler som bör finnas kvar innebär minskade arbetsuppgifter. Den internationella harmoniseringen kommer att inriktas på funktionskrav och Europastandarder får allt större betydelse för produkt- och metodutvecklingen i byggandet.

Även om avregleringens tendens framstår klart är det nu osäkert hur långtgående ambitionerna är att förändra regelsystemet. Bilden kan väntas klarna efter PBL-översynen. Den utvecklingstendens, som visar på ett minskande resursbehov inom verksamhetsområdet, motverkas av ett ökat behov av de centrala myndighetsuppgifter som har samband med EES-avtalet.

De ökade arbetsinsatser som Boverket i sin uppdatering av den fördjupade anslagsframställningen anser nödvändiga måste enligt utredningens mening rymmas inom ramen för tillgängliga resurser.

7.6 Typgodkännande

7.6.1 Bakgrund

I betänkande av organisationskommittén för ett nytt plan- och bostadsverk (SOU 1987:48) föreslogs att dåvarande planverkets uppgift att utfärda typgodkännanden om produkters överensstämmelse med nationella byggregler skulle övertas av ett nytt godkännandeorgan. Det nya organets verksamhet skulle på sikt också kunna innefatta europeiska och internationella typgodkännanden. Kommittén föreslog vidare att det nya organet borde ägas gemensamt av staten och näringslivet.

Frågan om ett nytt godkännandeorgan togs sedan upp i prop. 1987/88:37 om ett nytt plan- och bostadsverk. Chefen för Bostadsdepartementet anslöt sig då i huvudsak till organisationskommitténs överväganden i fråga om typgodkännandeverksamhetens ställning och inriktning. Han uppmärksammade att en överföring av verksamheten till ett nytt organ skulle få den positiva effekten att prövningen inte kommer att utföras av samma organisation som utfärdar de regler som skall ligga till grund för prövningen. Han meddelade också sin avsikt att föreslå

regeringen att ge det nya plan- och bostadsverket i uppdrag att utföra det kompletterande utredningsarbete som kunde behövas. Något sådant uppdrag har dock aldrig givits.

I stället har Boverket tagit upp frågan i sin slutredovisning den 15 november 1991 av uppdraget angående översyn av typgodkännandeverksamheten för byggvaror. I rapporten anges att Boverket avser att i samråd med övriga berörda intressenter och parter utreda frågan om den organisatoriska formen för den framtida godkännandeverksamheten. En arbetsgrupp med företrädare för Boverket, Statens Provvningsanstalt (SP) och Industrins Byggmaterialgrupp har arbetat med riktlinjer för nytt svenskt ETA-organ (ETA, European Technical Approvals).

Det finns vissa fördelar med att den eller de organisationer som ges bemyndigande att utfärda nationella typgodkännanden även får möjlighet att utfärda ETA. Eftersom nationella typgodkännanden kommer att försvinna i takt med att riktlinjer för ETA (ETA Guidelines, ETAG) utfärdas, bör den personal som utarbetar typgodkännanden för en viss produktgrupp kunna övergå till att utarbeta ETA då riktlinjer för produktgruppen i fråga träder i kraft. På detta sätt kan godkännandeorganens kompetens och personella resurser bibehållas.

Frågan om utfärdande av ETA är för tillfället föremål för överväganden på politisk nivå mellan EG och EFTA. ETA utfärdas av de organ som är medlemmar i Europeiska Organisationen för Tekniska Godkännanden (European Organisation for Technical Approvals, EOTA). EOTA jämförs i EES-avtalet i formellt avseende med EGs permanenta byggkommitté, vilket innebär att svenska experter kan medverka i beredningsarbetet, men inte i besluten. Hur frågan om meddelanden av ETA och riktlinjer för sådana skall lösas för EFTA-ländernas del är ännu oklart. På sikt bör dock svenska organ få möjlighet att bli fullvärdiga medlemmar i EOTA. Regeringen har därför preliminärt anmält till EFTA att Boverket och SP kommer att vara svenska EOTA-organ.

7.6.2 Motiv för organisationsförändring

Flera skäl talar för att Boverkets nuvarande uppgifter inom godkännandområdet bör överföras till ett från myndigheten fristående organ.

Som redovisats i avsnitt 7.6.1 kommer svenska typgodkännanden att på sikt ersättas av ETA utfärdade av EOTA-organ. Denna godkännandeverksamhet kommer att bedrivas i konkurrens mellan EOTA-organen. Det måste anses olämpligt att en föreskrivande myndighet verkar inom detta system.

I EG-kommissionens förslag till handbok om tillämpningen av direktiv enligt nya metoden anges att marknadskontrollen är en myndighetsuppgift som skall vara organisatoriskt skild från de uppgifter som skall utföras av anmälda organ. Frågan om marknadskontrollens organisation i Sverige utreds för närvarande av SWEDAC på uppdrag av Näringsdepartementet. Möjligen kommer de olika sektormyndigheterna, t.ex. Boverket, att på ett eller annat sätt bli engagerade i denna tillsyn. Även om byggprodukt-direktivet gör viss åtskillnad mellan godkännandeorgan och anmälda organ, bör skrivningen i ovan nämnda handbok innebära att Boverkets eventuella uppgifter avseende marknadskontroll inom byggprodukt-direktivets område blir oförenliga med den konkurrensutsatta godkännandeverksamheten.

I anslutning till diskussionerna om motiv för organisationsförändringar bör också påminnas om vad chefen för Bostadsdepartementet anförde i prop. 1987/88:37 angående typgodkännandeverksamheten. Han underströk då det positiva i att prövningen av en produkt inte utförs av samma organisation som utfärdar de regler som skall ligga till grund för prövningen. Boverket, som meddelar föreskrifter till PBL, bör därför inte svara för typgodkännandeverksamheten.

Verksamheten inom ett nytt godkännandeorgan behöver inte nödvändigtvis vara begränsad till att utfärda tekniska godkännanden. Det finns inga formella hinder mot att organet även engagerar sig i t.ex. certifieringsverksamhet. Det ankommer dock på organet i fråga att besluta om sådan utvidgning av verksamheten.

Det bör understrykas att ett nytt godkännandeorgan inte kommer att kunna hävda någon monopolställning vad gäller utfärdande av nationella typgodkännande och ETA. Utfärdande av ETA sker i konkurrens med övriga EOTA-organ inom och utom landet och enligt prop. 1992/93:55 om en ny byggproduktlag m.m. kommer även typgodkännandeverksamheten i framtiden att vara öppen för konkurrens.

7.6.3 Organisation

Det finns flera olika alternativ till hur godkännandeverksamheten kan organiseras.

En tänkbar lösning kan vara att begränsa omfattningen av organisationen till ett litet antal handläggare med projektledarkompetens. Behovet av personella resurser för t.ex. deltagande i EOTAs riktlinjearbete tillgodoses i övrigt genom anlitande av externa experter från t.ex.

industrin, de tekniska högskolorna, forskningsinstitutioner eller myndigheter. Det danska EOTA-organet ETA-Danmark är uppbyggt på liknande grunder.

En helt annan organisationsmodell skulle kunna bygga på att Boverkets uppgifter inom godkännandeområdet i sin helhet överförs till Statens Provningsanstalt (SP). Fördelen med detta alternativ är att SP genom sitt goda internationella rykte och stora personella resurser har goda förutsättningar för att på ett effektivt sätt hävda svenska ståndpunkter i EOTAs riktlinjearbete. Man bör också kunna hävda sig väl i konkurrensen mellan EOTA-organen. Det kan vara en nackdel att SP genom sin insyn i EOTA-arbetet kan skaffa sig dominerande konkurrensfördelar.

Vad gäller statens ägande i SP är detta föremål för överväganden. I SP-SMP-utredningen (SOU 1992:74) föreslås att SP i ett första steg överförs till ett statligt ägt aktiebolag. I ett andra steg inleds sedan en nedtrappning av det statliga ägandet. Frågan om bolagisering av SP bereds för närvarande inom Näringsdepartementet.

Ett tredje alternativ kan vara den norska modellen som bygger på samarbetsavtal mellan Norges Byggforskningsinstitut (NBI), en certifieringsorganisation och Byggstandardiseringsrådet. Enligt avtalet kommer en särskild enhet inom NBI att svara för godkännande- och certifieringsverksamheten. Enheten kommer att ha separat styrelse sammansatt av företrädare för offentliga myndigheter och branschorganisationer samt vara uppdelad i separata godkännande- och certifieringsavdelningar.

Frågan om vilken form som skall väljas för ett nytt godkännandeorgan kräver ytterligare beredning. Oavsett vilken form som väljs är det angeläget att understryka att det organ som utses att vara svensk Spokesman Body i EOTA i första hand skall företräda svenska intressen och inte det enskilda organets. Med uppgiften följer bl.a. ett ansvar för samordningen av det svenska engagemanget inom EOTA, mötesverksamhet inom EOTAs beslutande organ, översättning av riktlinjer för ETA och andra dokument samt informationsverksamhet.

7.6.4 Riksbehörighet för ansvarig arbetsledare och för sakkunnig för funktionskontroll av ventilationssystem

Enligt 18 § plan- och byggförordningen (PBF) prövar Boverket efter ansökan frågor om godkännande (riksbehörighet) av ansvarig arbetsledare enligt 9 kap. 3 § andra stycket PBL. Enligt förordningen (1991:1273) om funktionskontroll av ventilationssystem utfärdar Boverket riksbehörighet

även för sakkunnig för funktionskontroll av ventilationssystem. Båda dessa uppgifter är helt nationella företeelser som inte berörs av EES-avtalet. Det finns dock inga hinder mot att denna form av kompetensprövning öppnas för konkurrens. Tvärtom vore detta helt i linje med regeringens allmänna politik.

7.6.5 Den Europeiska Godkännandeunionen (UEAtc)

Den Europeiska Godkännandeunionen (UEAtc) är en sammanslutning av godkännandeorgan i samtliga EG- och EFTA-länder utom Island, Schweiz, Luxemburg och Grekland. Genom medverkan av unionen kan nationella godkännanden bekräftas genom s.k. konfirmering av godkännandeorgan i andra medlemsländer. UEAtc:s verksamhet kommer att minska i takt med att ETA ersätter nationella godkännanden. Det bör noteras att de flesta av de godkännandeorgan, som i UEAtc företräder EG-länder, även är medlemmar av EOTA. Sverige representeras i UEAtc av Boverket genom dess typgodkännandekontor. Om typgodkännandekontorets övriga uppgifter överförs till något annat organ är det lämpligt att även UEAtc-verksamheten går samma väg.

7.6.6 Finansiering av EOTA-verksamheten

Enligt byggproduktdirektivet kan tekniska specifikationer utgöras av standarder eller Europeiska Tekniska Godkännanden. Om en produkt uppfyller kraven i en tekniska specifikation får produkten CE-märkas.

Standardisering får idag ett allmänt statligt anslag som motsvarar 50 % av näringslivets insatser. På samma sätt bör staten stödja svenskt deltagande i EOTA och medverkan vid utarbetande av riktlinjer för ETA (ETA Guidelines). Däremot bör arbetet med utfärdande av ETA och nationella typgodkännanden vara helt avgiftsfinansierat.

7.6.7 Sammanfattning

Boverkets uppgifter inom godkännande- och certifieringsområdet bör överföras till ett godkännandeorgan med staten som huvudman helt eller delvis. Uppgiften bör vara att

- utfärda nationella typgodkännanden och beslut om tillverkningskontroll,

- vara beredd att uppträda som svensk "Spokesman body" i EOTA och i denna egenskap delta i arbetet med att utarbeta riktlinjer för ETA samt utfärda ETA,
- företräda Sverige i den Europeiska Godkännandeunionen UEAtc samt
- meddela riksbehörighet för ansvarig arbetsledare och för sakkunnig för funktionskontroll av ventilationssystem.

Statens finansiella åtaganden i godkännandeorganet bör, utöver startkapital och huvudmannaansvar för verksamhetens ekonomi, inskränkas till att stödja deltagande i EOTA och arbetet med att utarbeta riktlinjer för ETA. Stödet bör utformas i enlighet med statens allmänna anslag till standardiseringen.

7.7 Boende

7.7.1 Bakgrund

Nuvarande verksamhet

Av instruktionen för Boverket (SFS 1988:590, ändrad 1990:1364 samt 1990:1367) framgår bl.a. att Boverket är central förvaltningsmyndighet för frågor om bostadsförsörjning och bostadsmarknad. Verket svarar också för den centrala administrationen av statens stöd till bostadsförsörjningen. I uppgifterna ingår att följa utvecklingen på bostadsmarknaden och att föreslå förändringar.

Personella resurser och förändringsbehov

Boverkets personella resurser inom området Boende uppgår budgetåret 1992/93 till 56 årsarbetskrafter. Verket har redovisat ett förändringsbehov t.o.m. budgetåret 1995/96 som innebär ett temporärt resurstillskott på 6,8 årsarbetskrafter för budgetåret 1993/94 och ett minskat resursbehov på 6,8 årsarbetskrafter på längre sikt, med fullt genomslag budgetåret 1995/96. Hela besparingen inträffar när resurser för handläggning av bostadsbidrag minskar. Behovet av ett resurstillskott förklaras av föreslagna förändringar avseende utveckling av datastödet för bostadsfinansiering samt förändrad regional och lokal organisation samt avseende bostadsanpassningsbidrag och bostadsbidrag. På längre sikt minskar resursbehovet huvudsakligen som en följd av ett minskat behov av resurser för bostadsfinansiering och bostadsbidragshantering. Inom

området har budgetåret 1992/93 75 % av personresurserna avsatts för löpande ärenden, 8 % för regeringsuppdrag och 17 % för utvecklingsarbete.

Riktlinjer och prioriteringar enligt regleringsbrev för 1992/93

- Boverket arbetar för en effektiv hantering av de statliga stöden för bostadsfinansiering. "Verket skall vidare... inom ramen för ökad valfrihet och stärkt inflytande för de boende verka för att bra bostäder kan erbjudas till rimligt pris..."
- Boverket skall arbeta för en förenkling av det statliga bostadsfinansieringssystemet och för en effektiv administration av bostadsstödet...

Förändringar

Verksamhetens grund

Inom området Boende har Boverkets uppgifter sin bakgrund i statens åtaganden för att främja bostadsförsörjningen och att i övrigt styra utvecklingen på bostadsmarknaden. Ändrade statliga ambitioner i dessa avseenden bör påverka också den centrala myndighetens verksamhet. Verksamheten påverkas främst av den långtgående reformeringen av bostadsstödet. Inordningen av nämnderna i länsstyrelserna och den s.k. kontrollstationen efter år 1995 förväntas, när den realiserar, påverka verksamheten.

Bostadsstödet administration

Enligt den definition av myndighetsutövning som redovisats ovan består Boverkets myndighetsutövning inom detta verksamhetsområde av

- utfärdande av normbeslut om verkställighetsföreskrifter enligt författningar om statligt stöd till bostäder,
- förvaltningsbeslut om behörighet att vara intygsgivare avseende ekonomisk plan för bostadsrättsföreningar,
- förvaltningsbeslut i överklagat ärende om investeringsbidrag, räntebidrag, bostadsbidrag och bostadsanpassningsbidrag.

Uppgiften avseende administrationen av de statliga systemen för bostadsstöd är en uppgift direkt knuten till myndighetsutövning enligt den

definition som redovisats ovan. Denna verksamhet måste, mot bakgrund av bl.a. de stora volymer som hanteras i systemen, vara en prioriterad myndighetsuppgift som kräver en basresurs vars storlek fortlöpande bör anpassas till pågående förändringar i regelsystem och regional organisation. Även föreslagna förändringar i datasystemen kan, om de realiseras, påverka resursbehovet.

Uppgifterna som har direkt anknytning till administrationen av bostadsstödet — för information om ny lagstiftning och om förändringar i stödsystemen, tillsyn, uppföljning, utvärdering och förslag till åtgärder — kräver en basresurs vars storlek bör ses över med hänsyn till de allmänna principer för myndighetsutövning och därtill direkt knuten verksamhet som redovisats ovan. Resursbehovet får bedömas i budgetbehandlingen mot bakgrund av de allmänna ekonomiska förutsättningarna. På lång sikt bör insatserna för att följa utvecklingen inom verksamhetsområdet kunna minska till följd av minskade statliga åtaganden.

Styrinformation

Inom verksamhetsområdet Boende utgörs produkterna huvudsakligen av statistik avseende bostadsstöd, bostadsbyggande och byggkostnader samt av utredningsrapporter, prognoser, remissyttranden, uppföljningar, utvärderingar och anslagsframställningar. Dessa produkter utgör styrinformation enligt de definitioner som används i avsnitt 7.2. Till styrinformation kan också hänföras den information som statsmakterna anser behöver ges till myndigheter och allmänhet, framför allt i samband med att ny lagstiftning eller nya regelsystem införs.

Information och utbildning om bostadssubventionerna kommer även ett antal år framöver att vara en viktig arbetsuppgift för Boverket. När kommunernas ansvar för information och förmedling av ansökningar upphör från år 1993 får Boverket ett ökat ansvar för detta. Vidare är det nödvändigt att länsbostadsnämnderna förses med genomarbetat material för sin utbildning av kommuner, byggherrar, konsulter, fastighetsägare, banker m.fl. Dessa regionala målgrupper kommer att bli viktiga vidareförmedlare av information om hur det statliga stödet fungerar när de kommunala förmedlingsorganen upphör.

Inför den s.k. kontrollstationen efter 1995 avseende bostadsfinansieringen kan det finnas behov för regering och riksdag att få särskilt underlag från Boverket eller andra aktörer på bostadsmarknaden för sina överväganden.

Det finns inte underlag för att föreslå någon förändring eller göra någon annan bedömning än den som hittills gällt beträffande styrinformationen inom området. Utredningen har inte gjort någon undersökning av hur den efterfrågan ser ut som statsmakterna riktar mot Boverket inom området Boende. Behovet av denna typ av information får bedömas fortlöpande av regering och riksdag mot bakgrund av de allmänna ekonomiska förutsättningarna. Efterfrågan bör under löpande budgetår kanaliseras i form av specifika regeringsuppdrag till Boverket eller upphandlas på marknaden. En bedömning av behovet av styrinformation bör även ingå som ett naturligt led i den årliga budgetbehandlingen.

Basinformation

Frågan om hur produktionen av den officiella lagreglerade statistiken, för vilken staten har ett finansierings- och samordningsansvar bör organiseras, behandlas i särskild ordning av en genomförandekommitté. Detta innebär att Boverkets ansvar får behandlas och preciseras närmare i det sammanhanget.

Extern efterfrågan

Huvuddelen av Boverkets nuvarande statistikproduktion har karaktären av löpande underlag till regeringskansliet. Det redovisas bl.a. i anslagsframställningen men görs till stor del även tillgängligt för byggbranschen, kommunerna, länsmyndigheter m.fl. Denna externa efterfrågan på statistik- och prognosmaterial inom området Boende har redovisats i den kommunstudie som Statskontoret har utfört på uppdrag av utredningen. Även i de intervjuer som genomförts inom ramen för utredningen har synpunkter på denna verksamhet lämnats. Både positiva och negativa omdömen kommer fram i utredningens underlag beträffande Boverkets produkter och tjänster. En mer entydigt positiv bild visar de avnämarundersökningar som Boverket har gjort avseende publikationer och andra informationsinsatser som belyser utvecklingen på bostadsmarknaden (avsnitt 5.4.3). Det material som nu produceras har således sin efterfrågan men det bör vara möjligt att bättre anpassa det till avnämnarnas/användarnas behov.

Vad gäller extern efterfrågan kan handböcker, idéskrifter och liknande publikationer produceras i den mån det finns en betalningsvillig efterfrågan. Detta innebär en marknadsprövning av utbudet och krav på full kostnadstäckning. Utredningen har inte underlag för att ifrågasätta

den styr- och basinformation som hittills producerats för regering och riksdag. Den framtida produktionen av denna information kan komma att påverkas av förändringar i bostadspolitiken; efterfrågan får bedömas i budgetbehandlingen.

Bostadsanpassningsbidrag m.m.

Uppgifterna avseende bostadsanpassningsbidrag m.m. har regeringen angivit förutsättningarna för i prop. 1992/93:58 som riksdagsbehandlas för närvarande. Då det råder stor osäkerhet vilket behov förvaltningsdomstolarna kommer att ha av att utnyttja Boverket för sina bedömningar får utvecklingen utvisa resursbehovet. Det är därför angeläget att noga följa upp förvaltningsdomstolarnas efterfrågan i detta avseende och hur resursanspråket utvecklas. Utredningen har inte inhämtat något underlag, annat än från Boverket, beträffande denna hantering och avstår därför från att göra någon bedömning av Boverkets framtida resursbehov för denna verksamhet.

Bostadsbidragen

Ett principbeslut väntas inom kort fattas om överföringen av den lokala administrationen av bostadsbidragen från kommunen till försäkringskassorna. Uppgifterna avseende bl.a. det centrala myndighetsansvaret för bostadsbidragen är under fortsatt beredning i regeringskansliet. Förslag väntas läggas i riksdagen under våren 1993. Boverkets resursbehov för bostadsbidragen kommer att minska kraftigt om det centrala myndighetsansvaret förs över till RFV, vilket förefaller sannolikt. Boverkets roll i ett sådant scenario blir beträffande denna verksamhet endast marginell och bör på sikt kunna minska ytterligare utöver vad verket redovisat. Beträffande resursbehovet för statistik, uppföljning och utvärdering bör detta snarare minska än öka jämfört med nuvarande resurser med hänsyn till kommande förändringar.

Intyggivarverksamheten

Inom verksamhetsområdet Boende utfärdar Boverket förordnanden om behörighet för intyggivare avseende ekonomisk plan för bostadsrättsföreningar enligt bostadsrättslagen (SFS 1991:614). Boverket har dessutom till uppgift att utfärda allmänna råd om utformningen av sådana ekonomiska planer. Verksamheten har på senare tid tagit mer resurser i

anspråk än vad som ursprungligen var beräknat. Det mest näraliggande alternativet till nuvarande ordning är att de som söker intyg ordnar detta på frivillig väg i enlighet med de principer som gäller i övrigt i näringslivet beträffande ekonomisk redovisning, dvs. genom auktoriserade revisorer. I det fall intygsgivarverksamheten befinns vara en statlig angelägenhet även i fortsättningen — och i sådant fall alltså myndighetsutövning — bör denna likväl avgiftsfinansieras. Som ekonomiskt mål föreslås gälla full kostnadstäckning.

Boverkets huvuduppgifter

Boverkets huvuduppgifter inom verksamhetsområdet föreslås vara att

- redovisa och analysera utvecklingen på bostadsmarknaden,
- beräkna och prognosticera de ekonomiska konsekvenserna för staten av befintliga och alternativa stödsystem,
- följa upp och utvärdera de statliga stödets effekter för de boende och bostadsmarknaden,
- administrera de generella och individuella bostadsstöden.

I uppgifterna ingår att sprida information om förändringar i stödsystemen samt peka på behov av förändringar i dessa.

Sammanfattning — Boende

Inom området Boende disponerar Boverket för närvarande relativt stora resurser. Verksamheten inrymmer även fortsättningsvis viktiga uppgifter, bl.a. administrationen av det statliga bostadsstödet, kontakter med branschen, kreditinstituten m.fl., analys av bostadsmarknaden m.m. Det nya systemet för bostadsfinansiering från år 1993 innebär stora förenklingar genom bl.a. schabloniseringen av beräkningen av bidragsunderlag, vilket minskar arbetsbelastningen på sikt. För närvarande minskar dessutom bostadsbyggandet och det kan förväntas minska ytterligare framöver, vilket även detta minskar arbetsbelastningen på Boverket. Även arbetsbelastningen avseende bostadsbidrag och bostadsanpassningsbidrag förutses minska på sikt. Slutsatsen är att Boverkets resurser inom området bör kunna minska i takt med minskade statliga åtaganden inom området, i takt med att det förenklade systemet för bostadsfinansiering sätter sig samt i takt med att föreslagna eller beslutade förändringar genomförs och med hänsyn till utvecklingen i övrigt.

7.8 Tjänsteexport

Frågan om vilken verksamhetsform som bör väljas för konkurrensutsatt affärsverksamhet hos förvaltningsmyndigheterna har nyligen undersökts av Riksrevisionsverket (RRV) på regeringens uppdrag. I rapporten (dnr 20-91-0908) Konkurrensutsatt affärsverksamhet hos förvaltningsmyndigheterna redovisas generella kriterier för när en affärsverksamhet bör bedrivas i bolagsform resp. när den bör vara statlig. RRV finner att 6 myndigheter/verksamheter uppfyller de av verket uppställda förutsättningarna för bolagisering, däribland Swedmar och Swedsurvey som är enheter inom Fiskeriverket respektive Lantmäteriverket.

I likhet med Swedmar och Swedsurvey har Swedplan SIDA och BITS som dominerande kunder. Swedplans omsättning är dock väsentligt mindre. Världsmarknaden inom området fysisk planering och naturresurs-hushållning anses ha betydande potential, bl.a. pågår etablering i östeuropa. Konkurrenter finns både bland svenska konsultföretag och i Danmark, Norge och andra länder. Boverket har i två tidigare anslagsframställningar begärt att få bolagisera tjänsteexporten. Regeringen har inte tagit ställning till frågan i avvaktan på RRVs utredning.

I princip bör Swedplans möjligheter till bolagisering bedömas på i huvudsak samma grunder som gäller för Swedmar och Swedsurvey: Verksamheten är marknadsstyrd, konkurrensutsatt och tydligt avgränsad inom Boverket. En betydande osäkerhet ligger i att verksamheten har relativt liten omfattning, vilket gör den sårbar. En bolagisering förutsätter därför noggranna förberedelser så att verksamheten kan gå ut i en oskyddad marknadssituation där intjäningskraven är höga med fungerande ekonomisk styrning och en plan för utveckling och marknadsföring. Vidare bör det finnas en genomtänkt policy för hur bolaget skall få tillgång till resursbasen i Boverket. Det kan inte heller bortses från att den nuvarande kopplingen till Boverket i många fall kan vara en fördel på marknaden.

Slutsatsen är att en bolagisering bör genomföras stegvis. Som ett första steg bör verksamheten bli en egen resultatenheter inom Boverket. När förutsättningar finns för att bilda bolaget bör någon form av knytning till Boverket övervägas - finansiellt eller genom bolagsstyrelsens sammansättning. Bolaget bör således inledningsvis vara statligt men privatisering bör aktualiseras, när styrelsen anser att verksamheten har nått vad RRV kallar "affärsmässig mognad".

8 Sammanfattande bedömning

I det föregående har utredningen avsnitt för avsnitt gått igenom verksamheten vid Boverket. Den sammanfattande bedömningen är att verksamheten står inför stora förändringar men statsmakterna har ännu inte angett nya färdriktningar för Boverket som föranleder väsentliga omprövningar av mål och uppgifter.

I det följande redovisas de formuleringar av mål och uppgifter, som följer av de gjorda analyserna, samt utvecklingen av Boverkets resursbehov framöver.

8.1 Mål och uppgifter

Boverket är i nuläget enligt sin instruktion central förvaltningsmyndighet för frågor om fysisk planering och hushållning med naturresurser, bostadsförsörjning och bostadsmarknad, byggande och stadsmiljö. Verket svarar också för den centrala administrationen av statens stöd till bostadsförsörjningen.

I Boverkets uppgifter som central myndighet bör, enligt de principiella synpunkter som utredningen anfört i avsnitt 7, ingå

- att följa tillämpningen av lagstiftningen, utvärdera effekterna och ta de initiativ som behövs för att syftet med lagstiftningen skall nås
- att biträda regeringen genom yttranden och utredningar
- att informera om ny eller ändrad lagstiftning.

För huvuddelen av Boverkets ansvarsområde är det *PBL/NRL* som utgör grunden för verksamheten. Lagstiftningen anger hur planeringsprocessen skall gå till och vilka krav som ställs på beslutsunderlaget. Boverket skall verka för

- att planerings- och beslutsprocesser enligt *PBL/NRL* utformas ändamålsenligt

- att beslutsunderlaget är tillräckligt bra med hänsyn till lagstiftningens syfte och
- att åstadkomma den samverkan mellan statliga myndigheter i planeringsarbetet som lagstiftningen förutsätter.

I denna grupp av uppgifter — myndighetsutövning och därtill direkt knuten verksamhet — ingår för Boverkets del att verka för att det på PBL/NRL grundade planeringssystemet fungerar som en helhet, vilket innebär att underlätta kontakter och skapa förutsättningar för utbyte av information mellan de många myndigheter som berörs av lagstiftningen. Det kan ske genom att

- ta fram och förmedla (ny) kunskap (ett exempel på sådana insatser är utvärderingen Erfarenheter av översiktsplanarbetet)
- sprida allmän information (ex. Planera Bygga Bo)
- anordna konferenser o liknande (ex. Plan & Byggdagarna).

Syftet med reglerna för *Byggande* är att ange hur byggnader på ett kostnadseffektivt sätt skall utföras för att tillgodose krav på hälsa, säkerhet, tillgänglighet och skydd för miljön.

Inom området *Boende* är huvuduppgiften att svara för administrationen av det statliga stödet, dvs. se till att stödet fördelas effektivt enligt givna regler. Bland centralmyndighetens uppgifter ingår

- att verka för att produktiviteten i verksamheten höjs och
- att utvärdera stödets effekter.

Boverkets bostadspolitiska uppgift kan ges en snäv eller en vid tolkning. Om syftet endast är att enligt givna regler fördela de subventioner som statsmakterna ställer till förfogande, kan Boverkets uppgift begränsas till att följa produktiviteten i verksamheten och att utvärdera om stödet fördelas enligt reglerna.

Om den bostadspolitiska uppgiften är vidare — att främja bostadsförsörjningen, öka valfriheten, stärka boinflytandet — blir det nödvändigt med en bredare ansats för att följa utvecklingen på bostadsmarknaden och utvärdera effekterna av olika statliga åtgärder som påverkar utvecklingen.

Det är den senare uppgiften Boverket nu har enligt regleringsbrevet.

8.2 Resurser

I de föregående avsnitten har utredningen gått igenom vilka resurser Boverket förfogar över på de skilda verksamhetsområdena. Dessa resurser har sedan ställts mot de arbetsuppgifter verket bedöms ha på de skilda områdena under åren framöver.

På området *fysisk planering, byggd miljö och hushållning med naturresurser* görs bedömningen att löpande verksamhet och direkta regeringsuppdrag tillsammans svarar för ungefär halva verksamheten. Resten är utvecklingsarbete, inberäknat uppsiktsverksamhet. Avgörande för hur stora resurser verksamheten bör förfoga över är vilken ambitionsnivå statsmakterna anger för området.

Riksdagen har i olika sammanhang understrukit vikten av att miljöhänsyn tas i samhällsplaneringen. Utredningen noterar att regeringen på senare år har gett Boverket ett stort antal uppdrag på dessa områden. Det tolkar utredningen som att ambitionsnivån successivt höjts. Dessa områden är centrala i diskussionen om miljön och miljöns utformning.

Inom detta område pekar utvecklingen också i riktning mot en ökad internationell verksamhet, där Boverkets sakkunskap behöver tas i anspråk i inte ringa utsträckning.

Stadsmiljörådet är ett debattforum som så vitt utredningen kan bedöma är uppskattat. Det är emellertid tveksamt om en sådan verksamhet skall äga rum i myndighetsform. Verksamheten kan med fördel i stället bedrivas i form av stiftelse eller annat fristående organ eller knytas till forskning och utbildning på arkitekturområdet.

Boverket har centralt ansvar för *byggfrågor*, inklusive tillämpningen av byggnadslagstiftningen. Regeringen har i bl.a. utredningsdirektiv uttalat sin avsikt att kraftigt begränsa antalet detaljregler på byggområdet. Om dessa ambitioner fullföljs bör det leda till minskade arbetsuppgifter också vid Boverket. I avvaktan på den översyn som skall ske av plan- och bygglagen kan omfattningen inte avgöras.

Samtidigt vidgas Boverkets uppgifter när det gäller medverkan i det internationella samarbetet rörande kvalitetskrav på byggnader och byggprodukter. Detta arbete blir mycket omfattande i och med att EES-avtalet träder i kraft. Boverket spelar här en viktig roll.

Frågan om *typgodkännande* av byggprodukter har tidigare utretts. Förslaget som fördes fram var att ett särskilt godkännandeorgan skulle skapas, skilt från dåvarande planverket. Förslaget ledde inte till åtgärd.

Utredningen föreslår nu att Boverkets uppgifter på detta område förs

över till ett särskilt godkännandeorgan med specifika uppgifter. Staten bör medverka till att detta organ bildas. I allt väsentligt bör, i huvudsak som hittills, verksamheten vara självfinansierande, genom avgifter.

Boende. Boverket är central myndighet för frågor om bostadsmarknad och statligt stöd till bostadsförsörjning.

Här bedömer Boverket att 3/4 av personresurserna om 56 årsarbetskrafter åtgår för löpande ärenden.

Boverket har i sin revidering av den fördjupade anslagsframställningen begärt en förstärkning av personalresurserna för budgetåret 1993/94. Denna förstärkning skulle vara temporär i avvaktan på att verkets befattning med bl.a. bostadsbidrag senare bedöms minska.

Utredningen vill peka på vikten av att kunskapsförmedlingen och informationsspridningen fungerar väl i en så intensiv förändringsfas på boendeområdet som den vi nu är inne i. Det är svårt för alla berörda på bostads- och bostadsbyggnadsområdet att både känna till och rätt kunna bedöma de förändringar av system och regler som sker.

Samtidigt bör bl.a. införandet av schabloner vid beräkning av bidragsunderlag efter hand leda till minskade resursanspråk.

Utredningen bedömer att Boverkets uppgifter på detta område kan klaras med oförändrade resurser. Verket får om så anses nödvändigt under den besvärliga omställningsfasen omprioritera resurserna från andra områden till detta.

På sikt bör en väsentlig neddragning av resurserna på detta område kunna ske. Tidpunkten beror på när beslut tas och kan genomföras vad gäller framför allt bostadsanpassningsbidrag och bostadsbidrag.

Utredningen föreslår att den *tjänsteexport* Boverket nu bedriver stegvis får ekonomisk självständighet och bolagiseras.

Den bild som framträder vid en summering av resursutvecklingen vid Boverket under kommande år har några karakteristiska drag.

Den andel av resurser som står till förfogande för utrednings- och utvecklingsarbete är högre vid Boverket än vid statliga myndigheter i allmänhet. Det bör då noteras att uppsiktsverksamhet ingår i den definition av utvecklingsarbete som verket har använt i sin redovisning.

Detta förhållande har intresse vid avvägning av de resurser som bör stå till Boverkets förfogande. I anslutning till vad som anförs i direktiven har utredningen i ett tidigare avsnitt diskuterat vad begreppet myndighetsutövning står för i det här sammanhanget. Vid en mycket strikt tolkning av begreppet uppkommer stora möjligheter att begränsa resursanspråken.

Utredningen förordar inte en sådan tolkning. Delar av utredningsarbetet vid Boverket har nära samband med själva myndighetsutövningen. Det är också viktigt att den centrala myndigheten för plan-, bygg- och bofrågor har överblick över hela området. Det gäller i synnerhet när frågorna är uppdelade på många skilda departement i regeringskansliet.

Vidare är det uppenbart att de jämförelsevis stora resurserna för utrednings- och utvecklingsarbete vid Boverket är en grund för verkets roll på områdena fysisk planering och hushållning med naturresurser. Här är Boverkets uppgift att verka för samordning av andra statliga myndigheters arbete vid tillämpning av PBL och NRL.

Man kan uttrycka det som att Boverket på vissa områden fungerar som en kunskaps- och stabsmyndighet åt regeringskansliet. Om dessa resurser försvinner från Boverket är det, som utredningen uppfattat saken, knappast troligt att statsmakterna accepterar den kraftigt sänkta ambitionsnivån när det gäller att fatta väl underbyggda beslut. Snarare kan man i riksdagsbeslut och i givna regeringsuppdrag avläsa en successivt höjd ambitionsnivå på dessa områden.

Om uppgifterna fördes från Boverket skulle de därför sannolikt i stället föras över på annan myndighet som skulle ställa anspråk på motsvarande resurser. Alternativt skulle kompetensen behöva byggas upp i regeringskansliet. Utredningen kan inte se någon fördel i detta. Hänsyn bör också tas till de negativa regionalpolitiska effekter som skulle följa av en sådan centralisering.

Det är f.n. mycket svårt att få en klar bild av hur resursanspråken för Boverket kommer att utvecklas framöver. På alltför många områden pågår utredningsarbete och överväganden för att man nu skall kunna bestämma det samlade resursbehovet för en längre period.

Om statsmakterna ser sig tvingade att kraftigt minska resurserna vid Boverket av rent statsfinansiella skäl gäller att det i så fall måste gå ut över de resurser som står till förfogande för utrednings- och utvecklingsarbete. Till sist blir det här frågan om vilken ambitionsnivå man anger för verksamheten. Den avvägningen får göras i budgetarbetet.

Det bör uppmärksammas att möjligheterna att få till stånd besparingar i en myndighets verksamhet alltid är starkt begränsade på kort sikt. Bl.a. de avtalade trygghetsreglerna på det statliga området gör att avsedda besparingar uppkommer med betydande fördröjning.

En sak framstår som helt klar. Tyngdpunkterna i verksamheten kommer under åren framöver att skifta starkt från tid till annan. Det kommer därför att krävas en hög grad av flexibilitet vid myndigheten

under kommande år av successiva förändringar. Det talar för att Boverket bör få arbeta med en flerårsbudget.

Bilaga 1

Kommittédirektiv

Dir. 1992:70

Boverkets framtida arbetsuppgifter och resursbehov

Dir. 1992:70

Beslut vid regeringssammanträde 1992-06-11

Statsrådet Lundgren anför.

Mitt förslag

Jag föreslår att en särskild utredare tillkallas med uppdrag att se över Boverkets arbetsuppgifter och resursbehov. En grundläggande utgångspunkt för översynen är att statlig verksamhet skall vara inriktad på i första hand frågor som innebär myndighetsutövning. Därmed bör jämföras den uppsikts- och rådgivningsverksamhet samt den kunskapsförmedling som är direkt knuten till myndighetsutövning. Utredaren bör överväga behovet av sådan rådgivning och kunskapsförmedling som inte direkt följer av lag eller annan författning eller är knuten till myndighetsutövning samt belysa konsekvenserna av en begränsning av sådan verksamhet. I utredarens uppdrag ingår också att bedöma verkets behov av resurser och att överväga uppgiftsfördelningen mellan Boverket och andra statliga myndigheter.

Jag har i denna fråga samrått med statsråden Bengt Westerberg, Olof Johansson, Görel Thurdin och Per Westerberg.

Nuvarande förhållanden

Vid min anmälan till budgetpropositionen 1992 (prop. 1991/92:100 bil. 8) aviserades bl.a. att inriktningen på Boverkets verksamhet skulle omprövas under år 1992.

Boverket bildades den 1 juli 1988 genom en sammanslagning av dåvarande Statens planverk och Bostadsstyrelsen. Boverket svarar enligt sin instruktion för frågor om fysisk planering och hushållning med naturresurser, bostadsförsörjning och bostadsmarknad, byggande och stadsmiljö. Verket skall också följa utvecklingen och förmedla kunskaper och erfarenheter inom sitt verksamhetsområde samt vid behov ta initiativ till förändringar. Verket svarar även för den centrala administrationen av statens stöd till bostadsförsörjningen. I uppgiften ingår att pröva överklaganden av länsbostadsnämndernas beslut i olika bidrags- och lånefrågor, inklusive överklaganden i fråga om bostadsbidrag och bostadsanpassningsbidrag, samt att sköta utbetalning av bidrag och vissa lån. Därutöver handlägger verket det statliga stödet till allmänna samlingslokaler och icke-statliga kulturlokaler. Verket är slutligen också chefsmyndighet för länsbostadsnämnderna.

Boverket leds av en generaldirektör som även är ordförande i verkets styrelse. Organisatoriskt är verket indelat i sex avdelningar, nämligen bostadsmarknadsavdelningen, plan- och naturresursavdelningen, stadsmiljöavdelningen, byggavdelningen, juridiska avdelningen och administrativa avdelningen. Inom verket finns dessutom ett verkssekretariat samt uppdragsverksamhet på en typgodkännandeenhet och en tjänsteexportenhet. Ärenden om allmänna samlingslokaler och icke-statliga kulturlokaler handläggs inom verket av Boverkets samlingslokaldelegation. Till verket är knutna stadsmiljörådet, bostadsmarknadsrådet, rådet för samhällsplanering, byggrådet och konstruktionsrådet. Stadsmiljörådet är tillsatt av regeringen och har en särskild instruktion.

Boverket som sedan den 21 augusti 1989 är lokaliserat till Karlskrona har f.n. cirka 225 tillsatta helårstjänster inklusive uppdragsverksamheten.

Behovet av en översyn

Sedan Boverket bildades och verksamhetens inriktning lades fast har en rad omvärldsförändringar inträffat. Inom byggområdet pågår arbete

med avreglering och regelförenkling i syfte att främja konkurrens. Inom plan- och naturresursområdet liksom inom stadsbyggandet ställs bl.a. krav på ökade miljöhänsyn. Behovet av samordning av infrastrukturinvesteringar samt utveckling av den fysiska regionala planeringen har ökat. Tillkommit har också Europaharmoniseringen både på bygg- och på miljöområdet. Även frågor om hushållning med naturresurser, fysisk planering och bostadsmarknad påverkas av integrationssträvandena i Europa. Förändringar har gjorts och kommer att göras när det gäller statens stöd till bostadsbyggandet. Riksdagen beslutade på hösten 1991 (prop. 1991/92:56) om tillfälliga regler för statens stöd till bostadsbyggandet under år 1992 i avvaktan på en långsiktig lösning av bostadsfinansieringen. Beslutet innebar bl.a. kraftiga förenklingar när de gäller förutsättningarna för stöd. Vidare har riksdagen nu beslutat (prop. 1991/92:150 bil. I:5, BoU23, rskr. 343) om ett reformerat stöd för ny- och ombyggnad av bostäder fr.o.m. år 1993. Beslutet innebär bl.a. att systemet med räntebidrag för ny- och ombyggnad av bostäder förenklas ytterligare genom bl.a. att bidragsunderlaget för nybyggnad helt bestäms efter en schablon. Vidare har en särskild utredare (S 1992:02) tillkallats för att förbereda en överföring av bostadsbidragens administration från kommunerna till försäkringskassorna. Även förändringar av detta slag medför behov av en översyn av Boverkets verksamhet.

En översyn behövs också för att hantera frågan om uppgiftsfördelning och samordning mellan Boverket och andra myndigheters verksamhetsområden. I den särskilda rapport som Boverket i mars 1991 lämnade till regeringen inför arbetet med den fördjupade anslagsframställningen för budgetåren 1992/93-94/95 berördes en rad frågor om verkets arbetssätt samt samverkan med och avgränsning mot andra statliga myndigheter. Av rapporten och de remissyttranden som inhämtats över rapporten framgår att Boverket arbetar inom flera olika områden som är gemensamma med andra myndigheter och att verkets arbete när det gäller samordning av frågor om fysisk planering, byggande och hushållning med naturresurser medför uppgifter som anknyter till andra myndigheters verksamhetsområden.

Med anledning av rapporten har Statskontoret på regeringens uppdrag gjort en kartläggning av verkets kontaktytor mot andra statliga myndigheter (1992:19). Enligt Statskontoret bör ansvars- och uppgiftsfördelningen inom verksamhetsområdena fysisk planering, stadsmiljö och byggande mellan Boverket och andra statliga myndigheter preciseras närmare.

En särskild utredare bör tillkallas med uppgift att se över Boverkets arbetsuppgifter och resursbehov.

Uppdraget

Utredaren bör analysera och pröva de arbetsuppgifter som Boverket utför idag. En viktig utgångspunkt bör därvid vara att Boverkets verksamhet i första hand skall vara inriktad på frågor som innebär myndighetsutövning såsom t.ex. uppsikt enligt bl.a. plan- och bygglagen (1987:10), PBL, och lagen (1987:12) om hushållning med naturresurser m.m., NRL. Verksamhet av rådgivande karaktär bör i princip begränsas till områden där sådan verksamhet direkt följer av lag eller annan författning och i övrigt till frågor som hänger direkt samman med myndighetsutövning eller annars är nödvändig för att verksamheten som helhet skall kunna bedrivas på ett effektivt sätt. Utredaren bör därvid beakta förändringar i verkets omvärld, bl.a. den påbörjade reformeringen av de bostadspolitiska medlen, arbetet med Europaanpassning och kraven på ökad miljöhänsyn i samband med fysisk planering och byggande, och statsmakternas prioriteringar.

Rådgivning och kunskapsförmedling som inte följer av lag eller annan författning eller är knuten till myndighetsutövning bör övervägas särskilt. Utredaren bör pröva dess framtid och överväga konsekvenserna av en begränsning vad gäller sådan rådgivning och kunskapsförmedling. Utredaren bör också vara oförhindrad att överväga möjligheterna att tillgodose behovet av statlig rådgivning och kunskapsförmedling i sådana frågor på annat sätt om särskilda skäl talar för detta.

Med utgångspunkt från ovannämnda analys bör utredaren lämna ett förslag till inriktning av Boverkets verksamhet dels i form av en beskrivning av de mål som bör uppnås och som anger den huvudsakliga inriktningen av verksamheten inom respektive arbetsområde, dels i form av en förteckning över de arbetsuppgifter som verket bör svara för, utformad så att den kan ingå i instruktionen för verket. Utredaren bör utgå från att målen skall vara av kvalitativ och övergripande natur utformade så att de kan ingå i instruktionen för verket. Vidare bör utredaren redovisa vilka resurser som kan behövas för att de beskrivna målen skall uppnås.

Regeringen har i de särskilda direktiven till Boverket inför anslagsframställningen för budgetåret 1993/94 betonat betydelsen av en

prioritering av insatserna för uppföljning och utvärdering av de olika stödssystem och regelverk verket ansvarar för. Utredaren bör också särskilt överväga vilka resurser och eventuella omprioriteringar som är erforderliga härför.

Den statliga verksamheten skall vara effektiv. I samband med prövningen av arbetsuppgifter och resurser ska utredaren därför även pröva i vad mån de arbetsuppgifter inom verkets ansvarsområde och som ankommer på staten lämpligare kan utföras av annan myndighet eller av andra intressenter inom sektorn. På motsvarande sätt bör utredaren överväga om uppgifter som utförs av andra myndigheter är mer lämpade att handhas av Boverket. Utredaren bör därvid särskilt studera resultatet av Statskontorets kartläggning av Boverkets kontaktytor gentemot andra myndigheter. Detta bör ske i samverkan med berörda myndigheter och organisationer. I sammanhanget bör särskilt uppmärksammas verkets uppgift att verka för samordning av de statliga myndigheternas arbete med underlag för tillämpningen av PBL och NRL.

I den mån utredaren föreslår en ändrad ansvars- och uppgiftsfördelning mellan Boverket och andra statliga myndigheter skall utredaren även redovisa konsekvenserna av förslaget för andra berörda myndigheter.

Utredaren bör beakta vad Statskontoret föreslår i utredningen om Socialstyrelsens roll inom hälsoskyddet (1992:10).

Europaharmoniseringen påverkar i hög grad Boverkets arbete. Förhållandet att ett EES-avtal träffats innebär att verket under en övergångsperiod måste prioritera dessa arbetsuppgifter. Det blir nödvändigt att anpassa olika regelverk så att dessa står i överensstämmelse med EG:s regler. Vidare medför EES-avtalet uppgifter rörande tillsyn av byggproduktdirektivets tillämpning i Sverige. Förutsättningarna för typgodkännandeverksamheten förändras starkt. Boverket kommer att ha behov av att följa arbetet i flera europeiska organ. Utredaren bör i sin analys särskilt studera behovet av omprioriteringar inom verket med anledning av den pågående Europaharmoniseringen. Utredaren bör särskilt uppmärksamma de förändrade förutsättningarna för provning och godkännande. Utredaren bör beakta vad som föreslås i verkets översyn av typgodkännandeverksamheten för byggvaror.

Förutom vad som tidigare redovisats får Boverket enligt sin instruktion bedriva uppdragsverksamhet utomlands. Sådan intäktsfinansierad verksamhet bedrivs på tjänsteexportenheten. Utredaren bör överväga om dessa arbetsuppgifter bör bibehållas och vilken ställning tjänsteexporten skall ha i framtiden.

Stadsmiljörådet har i sin instruktion givits uppgifter vid sidan av verkets myndighetsutövning. Rådet har till uppgift att stimulera en obunden debatt om sambanden mellan mänsklig miljö, byggandet och utveckling av stad och landsbygd. Utredaren bör pröva rådets arbetsuppgifter och vilken ställning rådet skall ha i framtiden.

Utredaren bör vara oförhindrad att ta upp också andra, angränsande frågor som kommer fram under arbetets gång. Utredaren bör beakta det pågående utredningsarbetet om begränsning av statens engagemang i Statens provningsanstalt och Statens maskinprovningar (dir. 1992:7).

För utredaren gäller regeringens direktiv till samtliga kommittéer och särskilda utredare angående utredningsförslagets inriktning (dir. 1984:5), om beaktande av EG-aspekter (dir. 1988:43) samt om att redovisa regionalpolitiska konsekvenser (dir. 1992:50). Utredarens arbete bör bedrivas skyndsamt och vara slutfört före utgången av november 1992.

Hemställan

Med hänvisning till vad jag nu har anfört hemställer jag att regeringen bemyndigar det statsråd som har till uppgift att föredra ärenden om bostadsväsendet

att tillkalla en särskild utredare - omfattad av kommittéförordningen (1976:119) - med uppdrag att utreda Boverkets arbetsuppgifter och resursbehov,

att besluta om sakkunniga, experter, sekreterare och annat biträde åt utredaren.

Den särskilde utredaren får anlita Statskontoret för arbetet i de former om vilka överenskommelse träffas.

Vidare hemställer jag att regeringen beslutar att kostnaderna skall belasta sjunde huvudtitelns anslag Utredningar m.m.

Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och bifaller hans hemställan.

Bilaga 2

Boverkets regeringsuppdrag 1992/93

Byggt miljö och hushållning med naturresurser

Vision och strategier för Östersjöområdet år 2010

Ministerkonferensen i Karlskrona augusti 1992 beslutade om en gemensam planeringsinsats "Baltic Region 2010 - Visions and Strategies" för utnyttjande av naturresurserna inom området. Boverket svarar på regeringens uppdrag för det svenska underlaget.

Storstädernas miljö

Verket genomför på regeringens uppdrag förstudier omorstädernas miljö (Stockholm, Göteborg och Malmö). Det avser dels tätortsutveckling (planerad utbyggnad av bostäder, arbetsplatser och infrastruktur), dels natur- och grönområden (behov av sådana områden och sammanhängande gröna stråk). Uppdraget genomförs i samråd med Naturvårdsverket, länsstyrelser, kommuner m fl.

Utvecklingen på miljöområdet

Miljö- och naturresursdepartementet har begärt att Boverket ska bidra med underlag till budgetpropositionen om tätorter (markanvändning för bebyggelse och anläggningar). Regeringen redovisar årligen till Riksdagen utvecklingen på miljöområdet, dels som bilaga i miljödepartementets avsnitt i budgetpropositionen, dels som särtryck. Uppdraget genomförs i samarbete med Naturvårdsverket.

Eko-kommuner

Boverket och Glesbygdsmyndigheten administrerar en informations- och utbildningskampanj om kretsloppstänkande i kommunalt utvecklingsarbete. Regeringen har beslutat anslå 4.4 Mkr under 2 år.

Fysisk planering

Energi och miljökrav i trafikplaneringen,

Uppdraget är att åstadkomma ett instrument för trafikplanering som kan ersätta planverkets råd för trafikplanering från 1982 (TRÅD). Särskild hänsyn tas till energi, buller och luftföroreningar. Vägverket, trafiksäkerhetsverket och naturvårdsverket medverkar i samarbete med Kommunförbundet.

Bättre plats för arbete

Boverket fick i uppdrag i 1990/91 års miljöproposition att se över de allmänna råden för planering och lokalisering av arbetsplatser med hänsyn till buller och emissioner. Arbetet som bedrivs i samarbete med naturvårdsverket och andra berörda myndigheter inriktas på frågor om hälsa, säkerhet, miljö och resurshushållning. Trafik, farligt gods, arbetsplatsens yttre miljö samt möjligheten att integrera bostäder och arbetsplatser berörs.

Regionala miljöanalyser

Boverket har i samverkan med Naturvårdsverket uppdraget från propositionen "En god livsmiljö". Utvecklingsarbetet är knutet till miljöskyddskommitténs arbete med en ny miljöbalk som innehåller rumsliga miljökvalitetsnormer och till KLIV-utredningen som prioriterar stat-kommun-dialogen i fråga om nationella miljömål. Regionala miljöanalyser ska anpassa nationella miljömål till regional och lokal nivå som underlag för fysiska planer.

Samordning av regional infrastruktur

Regeringen har i regleringsbrevet 1992/93 givit verket i uppdrag att i samverkan med de centrala statliga verken påskynda arbetet med att få en effektiv planerings- och beslutsprocess som främjar en ändamålsenlig infrastrukturutbyggnad. Överläggningar pågår med trafikverken, bl a kring deras MKB-redovisning av investeringsplanerna. Förslagen i Boverkets sk KONTRA-utredning om trafikinfrastruktur följs upp bl a genom att länsstyrelserna deltar direkt i arbetet med de nya investeringsplanerna.

Vindkraft

Boverket fick i miljöpropositionen "En god livsmiljö" i uppdrag att tillsammans med Naturvårdsverket och NUTEK utarbeta allmänna råd till kommunerna och länsstyrelserna för bygglovs- och miljöprovning av vindkraftverk. Bakgrunden är att introduktionsstöd har införts för små och medelstora vindkraftverk.

Miljökonsekvensbeskrivningar (MKB)

Regeringen har avsatt 2 milj kr för bl a utbildning och försöksverksamhet med miljökonsekvensbeskrivningar i kommuner och länsstyrelser. Verket initierar och följer försöksprojekt tillsammans med Naturvårdsverket och Riksantikvarieämbetet. Projekten berör också Naturresurslagens tillämpning samt riskbedömningar.

Miljökonsekvensbeskrivningar - internationellt samarbete

Boverket arbetar på miljö- och naturresursdepartementets uppdrag och med stöd från nordiska ministerrådet med nordiskt erfarenhetsutbyte kring MKB. Frågan är också prioriterad i EG-sammanhang. I anslutning till detta pågår även utbyte med Canada.

Byggande

Säkerhetsanordningar på tak

Boverket skall enligt ett särskilt regeringsuppdrag informera kommuner, fastighetsägare och berörda arbetsgivare om gällande bestämmelser för säkerhetsanordningar på tak. Följande punkter kommer särskilt att belysas:

- Plan- och bygglagens ansvarsprinciper
- kommunernas skyldighet att kontrollera efterlevnaden av gällande regler
- fastighetsägarens ansvar.

Informationsinsatserna genomförs i samverkan med branschorganisationer.

Hus & Hälsa

På regeringens uppdrag drivs en utbildningskampanj tillsammans med Byggforskningsrådet. Genom 600 utbildade handledare är målet att nå ca 50 000 personer sysselsatta med projektering, byggande och förvaltning. En Hus & Hälsa-jour ger ett kunskaps- och kursuppläggningsstöd till handledare och kursarrangörer.

Utvärdering av statens stöd till samlingslokaler

Boverkets uppdrag har avrapporterats under hösten 1992.

Boende

Samordnad boendeservice

Boverket ska följa upp och utvärdera de 103 boendeserviceprojekt som boende-servicedelegationen givit stöd till. Syftet är att samla uppslag om hur lokalt startade boendeserviceprojekt kan öka trivseln och minska totalkostnaderna i ett grannskap. Arbetet drivs i samverkan med Socialstyrelsen.

Äldreboende

Äldreboendet som en del av ÄDEL-reformen utvärderas på regeringens uppdrag av Socialstyrelsen i samråd med Boverket.

Informationsprogram om äldreboendet

Socialministern har givit Boverket i uppdrag att fortlöpande informera om äldreboendet. En startkonferens i april 1992 följs under budgetåret 1992/93 av regionala konferenser. Nya bostadssubventionsregler från 1993 och nya byggregler kräver fortsatta informationsinsatser.

Fenix-projektet

Boverket fick den 10 januari 1991 regeringens uppdrag att utveckla ett ADB-system för framtida bostadssubventioner. Systemet hanterar ärendeberedning, ärendehandläggning och utbetalning av räntesubventioner. Nyutvecklingsprojektet beräknas avslutat vid årsskiftet 1992/93.

Nettoavisering av räntebidrag

Boverket fick den 25 juni 1992 regeringens uppdrag att redovisa de ekonomiska förutsättningarna för ett bibehållande av rutinen med nettoavisering av räntebidrag även efter utgången av år 1992 samt att redovisa vilka systemlösningar ett bibehållet nettoaviseringssystem kräver. Uppdraget redovisades den 21 september 1992, varvid bl a förordades en integrerad lösning inom Fenix-systemet.

Allmännyttans fondemissioner

I regleringsbrevet bå 1992/93 har Boverket fått i uppdrag att redovisa praxis rörande allmännyttans möjlighet till fondemission samt i mån av behov föreslå erforderliga regeländringar. Uppdraget kommer att redovisas före utgången av november 1992.

Bilaga 3

Produkter och målgrupper

Den följande redovisningen utgår från Boverkets verksamhetsområden som i sin tur indelas i verksamhetsgrenar. Under varje verksamhetsgren listas produkterna i följande grupper – föreskrifter/allmänna råd, förvaltningsärenden/remisser i förvaltningsärenden, regeringsuppdrag (R) eller uppdrag i regleringsbrev (Rb), kunskapsupplyggnad/ information/ kunskapsförmedling.

Byggd miljö och hushållning med naturresurser

Verksamhetsgren och produkter i VP 92/93

11. Mark och vatten

Remissvar, särskilt 4 kap NRL
 Rapport till regeringen om NRLs riksintressen
 Underlag för regeringens miljöredovisning (R)
 Sammanställa den svenska delen i Östersjösamarbetet (R)
 Riksintressearkiv
 Löpande naturresursstatistik
 NRL-utbildning och regionala möten, kontaktpersonträffar med de statliga verken

12. Kust och hav

Nationell överblick över anspråk och skyddsbehov i havet
 Rapport om kunskaper och metoder för kommunernas ÖP ang. kustzonen
 Regionala kurser för ett hundratal berörda kommuner.

13. Odlingslandskapet

Bok om kommunal planering och odlingslandskapet
 omvandling regionala konferenser för länsstyrelserna.

14. Bebyggelsekultur

Stadsmiljörådet: Bygga varsamt på landet
 Rådets utmärkelse för stadsmiljö
 Den kulturella staden (UNESCO-konferens)

15. Stadens gestalt, struktur och form

Tätortsbeskrivningar
 Rapporter om den lilla tätorten – arbetssätt
 Effekter av stöd till miljöprogrammets bostadsområden
 Stadsmiljörådet: Boken Bra sagt om staden, rapporter från seminarium Framtidsstaden och från årshögtid 1993, kvällsmöten, debattartiklar av ledamöter och rådets kansli

Målgrupper

Statliga verk som har sektorsansvar enligt NRL, länsstyrelserna i sin roll att företräda staten
 kommunernas ansvariga för översiktsplaneringen.
 Östersjöstaternas "Focal points"

Kommunernas planeringsorgan, länsstyrelserna
 statliga myndigheter med havsintressen, marina centra

Kommunernas planeringsfunktioner, länsstyrelserna, forskningen

Planerare, högskolor och forskningsorgan,
 opinionsbildare,
 intresserad allmänhet.

Kommuner, planerare, bygg- och bostadssektor, högskolor, forskningsorgan (BFR/FRN),
 opinionsbildare
 intresserad allmänhet.

16. Stadens som system – trafik, försörjning och ekologi

Energi och miljökrav i trafikplaneringen – TRÅD (R)
Översyn av råd för planering av arbetsområden (R)
Ekokommuner (R), Storstädernas miljö (R)
Handbok och utbildning kring trafikplanering i tätort.
Seminarieserie kring arbetsplatser och miljö. Stöd till
projekt, löpande information, konferenser och uppföljning/
utvärdering kring ekokommuner. Temaprogram och
skrifter om stadsekologi och stadens grönytor.

Kommuner, planerare, bygg-
och bostadssektorn
forskningsorgan
regeringskansliet

17. Den befintliga bebyggelsen

Rapport om begreppet "byggnaders särdrag" enligt PBL
3:10, rådgivningsblad för underhåll och ombyggnad.

Kommuner planerare,
bygg- och bostadssektorn
forskningsorgan – BFR/TRN
intresserad allmänhet

18. Fastighetsförvaltning

Förbättringsregler – barnsäkerhet
Information om takskydd (R)
Handbok med praktiska erfarenheter från
fastighetsförvaltning

Kommuner
byggbranschen – särskilt
projektörer och
fastighetsförvaltare

Övergripande insatser/allmän bevakning

Uppföljning av FoU-fronten; deltagande i rådgivande
organ till högskolor och forskningsråd; följa och skriva
artiklar i fackpress. Remissvar på statliga utredningar.
Intern samordning och service till hela verksamhets
området.

Forskare och lärare vid univ.
och högskolor. "Branschen"

Inom hela verksamhetsområdet innebär verkets ansvar för tillsyn och uppsikt därutöver såväl
uppföljningar av PBL/NRL-beslut, medverkan i statliga utredningar och arbete med SOU/Ds-
remisser som insatser för besvarande av brev och telefonförfrågningar och regeltolkningar.

Fysisk planering**Verksamhetsgren och produkter i VP 92/93**

21. Översiktlig samhällsplanering, regional nivå
Regionala miljöanalyser (R)
Planering av ändamålsenlig infrastrukturutbyggnad (R)
Nyhetsbrev och studiematerial kring nya metoder för
översiktlig samhällsplanering (ÖS-projektet)
Regionala seminarier

Målgrupper

Kommunernas
planeringsorgan
länsstyrelserna
statliga myndigheter

22. PBL/NRL- allmänt

Allmänna råd om prövning av vindkraft (R)
 Praxissamling om hälsa och säkerhet, Rättspraxisdatabas
 PBL (dp, bygglov m m), DP-databas, ÖP-arkiv,
 vattenfrågorna i fysisk planering, VA- infrastruktur
 (PBL/NRL underlag)
 Kunskapssammanställning om plansystemen inom EG
 Studiematerial för skolorna om den byggda miljön.
 Plan- & Byggdagarna

Kommunernas
 planeringsorgan
 länsstyrelserna
 statliga myndigheter

23. Miljökonsekvens beskrivningar

Allmänna råd om MKB (R)
 Utbildning och försöksverksamhet med MKB (R)
 Internationella erfarenheter av MKB

Beslutsmyndigheter,
 samrådsparter och sökande
 inom MKB-området

24. Översiktsplanering i PBL

Reviderad handbok för översiktplaner
 Översiktplaner (goda exempel i form av minirapporter)

Kommunernas
 planeringsorgan
 länsstyrelserna
 statliga myndigheter

25. Rättsverkande planer (dp, ob, fp)**26. Lov i PBL,****27. Plangenomförande**

Allmänna råd om kulturmiljön i planering, följs upp
 genom lokala konferenser
 Regeringsremisser, överklagade planer
 Remisser från kammarrätten, överklagade bygglov
 Reviderad handbok om detaljplaner och
 områdesbestämmelser
 Grundvatten i planer och bygglov
 Parkering i samband med PBL
 PBL-verkstan i Planera, bygga, bo

Kommunernas
 planeringsorgan
 länsstyrelserna
 statliga myndigheter
 bygg- och bostadssektorn

28. Mark- och miljö rätt allmänt**29. Planeringsprocess/ planeringsmetoder**

Stadsmiljöavdelningens kontaktverksamhet, externa
 konferenser m m

Övergripande insatser/ allmän bevakning

Uppföljning av FoU-fronten; deltagande i rådgivanden
 organ till högskolor och forskningsråd; följa och skriva
 artiklar i tidskrifter Intern samordning och service till hela
 verksamhetsområdet. Remissvar på statliga utredningar.

Kommunernas planerings-
 organ, länsstyrelserna
 statliga myndigheter
 bygg- och bostadssektorn
 Andra aktörer, offentliga och
 privata
 Berörda avdelningar

Inom hela verksamhetsområdet innebär verkets ansvar för tillsyn och uppsikt dessutom såväl
 uppföljningar av PBL/NRL-beslut, medverkan i statliga utredningar och arbete med SOU/Ds-
 remisser som insatser för besvarande av brev, telefonförfrågningar och regeltolkningar.

Byggbande

Verksamhetsgren och produkter i VP 92/93

31. Statistik över byggnadsverksamhet/byggmarknad
 Prognosmetoder och bostadsförsörjningsprogram –
 rapport till och deltagande i FN/ECE-konferens
 Statistikuppbyggnad inför kontrollstationen för ny
 bostadsfinansiering.

Kvartalsvisa nyhetsbrev om bostadsbyggbande och
 byggbandkostnader, bostadsbyggnadsprognoser till regeringen,
 rapport om kommunernas planerade bostadsbyggbande och
 byggbandkonjunkturen.

32. Byggregler – allmänt

Underlag för ändringar i PBL/PBF beträffande byggregler
 och för lagstiftning om byggprodukter
 Översyn och EG-anpassning av Boverkets byggregler
 Medverkan i och mandatgivning för europeisk
 standardisering (Rb)

EG-harmoniserade och funktionsinriktade
 Nybyggnadsregler (remissutgåva)
 Information om tillämpning av EG:s byggproduktdirektiv
 Metoder för konsekvensberäkning av byggregler
 Ombyggnadshandbok
 Plan- och byggdagarna
 Nyhetsbrev inom verksamhetsgren 32–37

33. Ansvar och tillsyn i byggprocessen

Teknisk marknadskontroll enligt EG:s byggprodukt-
 direktiv
 Underlag till regeringen avseende provning, godkännande
 och kontroll i lagstiftning om byggprodukter
 Information, stöd till utbildning

34. Byggnads konstruktion/ brandskydd

Uppdaterade betongbetsämmler BKK råd för statisk och
 dynamisk vindlast och om hållfasthetsdimensionering
 Nya byggregler, remissutgåva
 Europeisk standardisering (Rb)
 Huvudman för kontroll-organ
 Handböcker

Målgrupper

Politiskt ansvariga och
 tjänstemän i riksdag,
 regering, län och kommuner,
 bygg- och bostadsföretag,
 branschorganisationer,
 massmedia och en intresserad
 allmänhet.

Regering, riksdag statliga
 myndigheter, kommuner,
 centrala bransch organisa-
 tioner, fastighetsförvaltande
 företag, byggherrar,
 konsulter, entreprenörer,
 privata provnings-,
 godkännande- och
 kontrollföretag,
 internationella organ

Regering, riksdag statliga
 myndigheter, kommuner,
 centrala bransch organisa-
 tioner, fastighetsförvaltande
 företag, byggherrar, konsul-
 ter, entreprenörer, privata
 provnings-, godkännande-
 och kontrollföretag, interna-
 tionella organ

Regering, riksdag statliga
 myndigheter, kommuner,
 centrala branschorganisa-
 tioner, fastighetsförvaltande
 företag, byggherrar, konsulter,
 entreprenörer, privata prov-
 nings-, godkännande- och
 kontrollföretag, internatio-
 nella organ

35. Byggnadsfysik/ hälsoskydd

Utredningar för materialföreskrifter enligt kemikalielagstiftning
Hus&Hälsa (R)
Grunder för ventilationskrav
Nya byggregler, remissutgåva
Europeisk standardisering, bla mätmetoder för emissioner (Rb); huvudman för kontrollråd
Radonenkät, rapporter, kunskapsuppbyggnad kring bl a ljudstörningar, byggavfall, legionella, fuktdimensionering, hälsorisker pga elektriska och magnetiska fält

36. Installationer/ energi hushållning i byggnader

Beslut om solvärmebidrag till bostäder
Föreskrifter för maskinella anordningar, bl a hissar
Nya byggregler, remissutgåva
Europeisk standardisering (Rb)
Information och rådgivning om obligatorisk funktionskontroll av ventilationsanläggningar
Rapport om inneklimat och energiåtgång i småhus med elvärme

37. Byggnads utformning/gestaltning/arkitektur

Nya byggregler, remissutgåva
Europeisk standardisering (Rb)
Dispensgivning
Handbok om utformningsfrågor
Rapporten "Boendets värden"
Internationell jämförelse av boendekvalitet

38. Typgodkännande verksamheten

Riktlinjer för typgodkännande av värmepannor, av avgaskanaler och insatsrör i skorsten (allmänna råd)
Bevis om typgodkännande tillverkningskontroll
Riksbehörighet för ansvarig arbetsledare
Riksbehörighet för funktionskontroll
Nyhetsbrev

39. Stöd till samlings lokaler/ kulturlokaler

Bidragsgivning
Utvärdering av stödet (R)
Nyhetsbrev

Övergripande insatser/ allmän bevakning

Samordning av föreskrifter. Stöd till tillsynsverksamheten.
Bevakning och rådgivning beträffande stadsmiljö

Regering, riksdag statliga myndigheter, kommuner, centrala bransch organisationer, fastighetsförvaltande företag, byggherrar, konsulter, entreprenörer, privata provnings-, godkännande- och kontrollföretag, internationella organ

Regering, riksdag statliga myndigheter, kommuner, centrala branschorganisationer, fastighetsförvaltande företag, byggherrar, konsulter, entreprenörer, privata provnings-, godkännande- och kontrollföretag, internationella organ

Regering, riksdag statliga myndigheter, kommuner, centrala branschorganisationer, fastighetsförvaltande företag, byggherrar, konsulter, entreprenörer, privata provnings-, godkännande- och kontrollföretag, internationella organ

kommunernas byggnadsnämnder, byggnads- och vvs-inspektörer

sökande från byggsektorn

Kommuner, folkrörelser

Andra aktörer, offentliga och privata

Verkets ansvar för tillsyn och uppsikt av byggandet, för byggstatistik och för bidragsgivning till samlingslokaler m m innebär vidare medverkan i statliga utredningar, remisser och

uppföljning av utredningsförslag insatser för besvarande av brev och telefonförfrågningar och regeltolkningar.

Boende

Verksamhetsgren och produkter i VP 92/93

41. Bostadsmarknadsstatistik

Årlig undersökning om läget på bostadsmarknaden i kommuner, regioner och hela landet.

Indikatorer för prognoser om bostadsbyggnadets utveckling 2ggr/år. Informationsbrev.

42. Boendekostnader/ bostadsefterfrågan/ boendemönster

Statistikuppbyggnad inför kontrollstationen för ny bostadsfinansiering med "early warnings" Databank och informationsbrev om kreditmarknad och bosparande i Sverige och Europa. Rapporter till OECD och i Nordiska ministerrådets serie. Analys av boendemönstrens förändring

44. Olika grupper boende/boendeservice

Äldreboende

Uppföljning av särskilda boendeformer för äldre och handikappade (R)

Info kampanj om äldreboende

Analys av behovet av äldreanpassade bostäder

Utvärdering av boendeserviceprojekt (R)

Skrifter om bygg- och subventionsregler och om erfarenheter av gruppboende för utvecklingsstörda Konferenser. Nyhetsbrev

45. Bostadsförsörjningsplanering

Rapporter. Regionala möten. Analys av kommunala bostadsförsörjningens roll vid ökad marknadsstyrning Utvecklingsarbete avvecklas under hösten.

46. Individuellt bostadsstöd – uppföljning/ utvärdering

Förbättrad fördelningsmodell tas fram i samarbete med finansdepartementet (Rb)

Rapport om bostadsbidragens ändamålsenlighet, fördelningseffekter och effekter för hushåll. Årligen återkommande statistik om bostadsbidrag.

Anslagsberäkningar

Målgrupper

Politiskt ansvariga och tjänstemän i riksdag, regering, län och kommuner, bygg- och bostadsföretag, branschorganisationer, massmedia och allmänhet.

Politiker och tjänstemän i riksdag, regering, län och kommuner, bygg- och bostadsföretag, branschorganisationer, massmedia och en intresserad allmänhet.

Politiskt ansvariga, intresseorganisationer, bygg- och bostadsföretag inriktade på äldreboende och andra särskilda grupper boende

Kommuner och länsstyrelser

Politiskt ansvariga och tjänstemän i riksdag, regering, län och kommuner, bygg- och bostadsföretag, branschorganisationer, massmedia och en intresserad allmänhet.

47. Individuellt bostadsstöd - administration

Föreskrifter.

Införande av nya regler 1/1, 1/7 93, 1/1 94

Beslut om överklaganden av bostadsbidrag

Information, juridisk rådgivning om bostadsbidrag m m

Anslagsberäkningar

Hushåll som är berättigade

till stöd, länsbostads

nämnder, kommuner.

Regering och riksdag

**48. Generellt bostadsstöd och bostadsbeskattning -
uppföljning/ utvärdering**

Metoder för att analysera och utvärdera bostadsstöden, bl a

genom Fenix-systemets databas (Rb)

Räntebidragens fördelningsprofil genom modell som

kopplar fastigheter och hushåll, i samarbete med

finansdepartementet (Rb)

Analys av användning och effekter av tilläggs lån, RBF-

stöd, bostads anpassningsbidrag och radonbidrag (Rb)

Skatteregler för och finansiering av bostäder i Europa -

beskrivning och databas

Politiker och tjänstemän i

riksdag, regering, län och

kommuner, bygg- och

bostadsföretag,

branschorganisationer,

massmedia och en intresserad

allmänhet

**49. Generellt bostadsstöd och bostadsförfattningar -
administration**

Tillämpningsföreskrifter.

Beslut om beviljande och förvaltning av räntebidrag m m,

beslut om bostadsanpassningsbidrag, förordnande av

intygsgivare för ekonomiska planer. Utbetalning,

aviseringar av räntebidrag m m

Kostnader för att behålla nettoavisering (R)

Allmännyttiga företags fondemissioner (Rb)

Information och övrig utbildning om stödformerna.

Nyhetsbrev. Räntebidragstatistik. Anslagsberäkningar

Personer som sökt, fått eller

har rätt att få stöd m fl

Politiskt ansvariga och

tjänstemän i riksdag,

regering, län och kommuner,

bygg- och bostadsföretag,

branschorganisationer,

Övergripande insatser/ allmän bevakning

Intern och extern service och samordning inom hela

verksamhetsområdet.

Aktuell kunskapsöversikt i Årsbok och presenteras vid en

eller flera bostadsmarknadsdagar

Internsamordning och service

Andra aktörer, offentliga och

privata

Inom hela verksamhetsområdet innebär verkets ansvar för bidragssystem, för bevakning av bostads- och bostadskreditmarknaden och för uppföljning/utvärdering såväl medverkan i statliga utredningar och arbete med SOU/Ds-remsor som svar på brev och telefonförfrågningar om regeltolkning.

Tjänsteexport

Verksamhetsområde och produkter i VP 92/93

Konsulttjänster inom områdena

- Fysisk planering
- Miljövärdplanering
- Planlagstiftning
- Planadministration
- Institutionsuppbyggnad

Tjänsterna har formen av

- o långtidsinsatser
- o korttidsinsatser
- o specialuppdrag/rapporter inkl. utbildningsinsatser som seminarier/workshops on-the-job-training
- o studieresor, regionalt internationellt
- o komplement/specialstudier föredrag etc

Målgrupper

Motsvarande institutioner på statlig, central och kommunal nivå, beslutsfattare och övrig personal. Tyngdpunkten i verksamheten ligger på länder i tre regioner: Södra Afrika, Baltikum och Sydostasien.

Bilaga 4

Boverkets skriftliga information

Perioden jan 1991– sept. 1992

Byggd miljö och hushållning med naturresurser

<i>Skrifter</i>	<i>Allmänhet</i>	<i>Kommuner exp./polit.</i>	<i>Regionala org. Lst/Lbn</i>	<i>Företag Reg./Riksdag branschorg.</i>
JAS-konsek. för bebyggelsen		x	x	x
Konsekvenser av trafikinvest.		x	x	x
MKB - vad är det?		x	x	x
Kommunernas arbete med vindkraft		x	x	x*
Kust och hav - program		x	x	
Referat fr. EG-sem.				x
Sverige 2010			x	x
Ekobyar	x	x		
Gruppboende, 6 skrifter		x	x	x
Kyrkogårdens form & miljö		x	x	
Miljö för livet	x	x		x
Planera tillgängligt		x		x
Planera för en god miljö		x	x	x
Solkraft		x	x	
Tre små tätorter	x	x	x	
Träden i tiden		x		x
Boende för äldre		x	x	x
Kulturmiljön i planeringen		x	x	x
Ändring av detaljplan		x	x	
Nyhetsbrev		x	x	x

*kraftföretag

Fysisk planering

ADB-stöd i planeringen(PLA 3)		x		x
Planering inför 90-talet		x	x	x
ÖP-90 huvudrapport		x	x	x
ÖP-90 delrapport centrala		x	x	x
Utveckling och kommunal planering		x	x	x
PBL/NRL underlag Nr 38		x	x	x
PBL/NRL underlag nr 40		x	x	x
Nyhetsbrev		x	x	x

Byggande

Skrifter	Allmänhet	Kommuner exp./polit.	Regionala org. lst/lbn	Företag branschorg.	Reg./Riksdag
Aluminiumkonstruktioner		x		x	
Ansvarig arbetsledare	x	x		x	
Att informera om källsortering		x		x	
Balkonger		x		x	
Utb.mtrl. för bostadsförbättring	x	x		x	
Trähusaffisch	x	x		x	
Då får vi hälsa i vårt hus	x	x			
Energiinfomaterial	x	x		x*	
Ljudreduktion		x		x	
Påkörning (konstruktion)		x		x	
Radonbidrag-egnahem	x	x			
Typgodk. av kaminer, spisar		x		x	
Ventilation	x	x		x	
Ventilation- allm.råd		x		x	
Nybyggnadsregler(NR 3)	x	x		x	
Varsamhet i byggande	x	x		x	
Solvärme bidragsinfo	x	x		x	
Nyhetsbrev	x	x	x	x	x

*Energiföretag

Boende

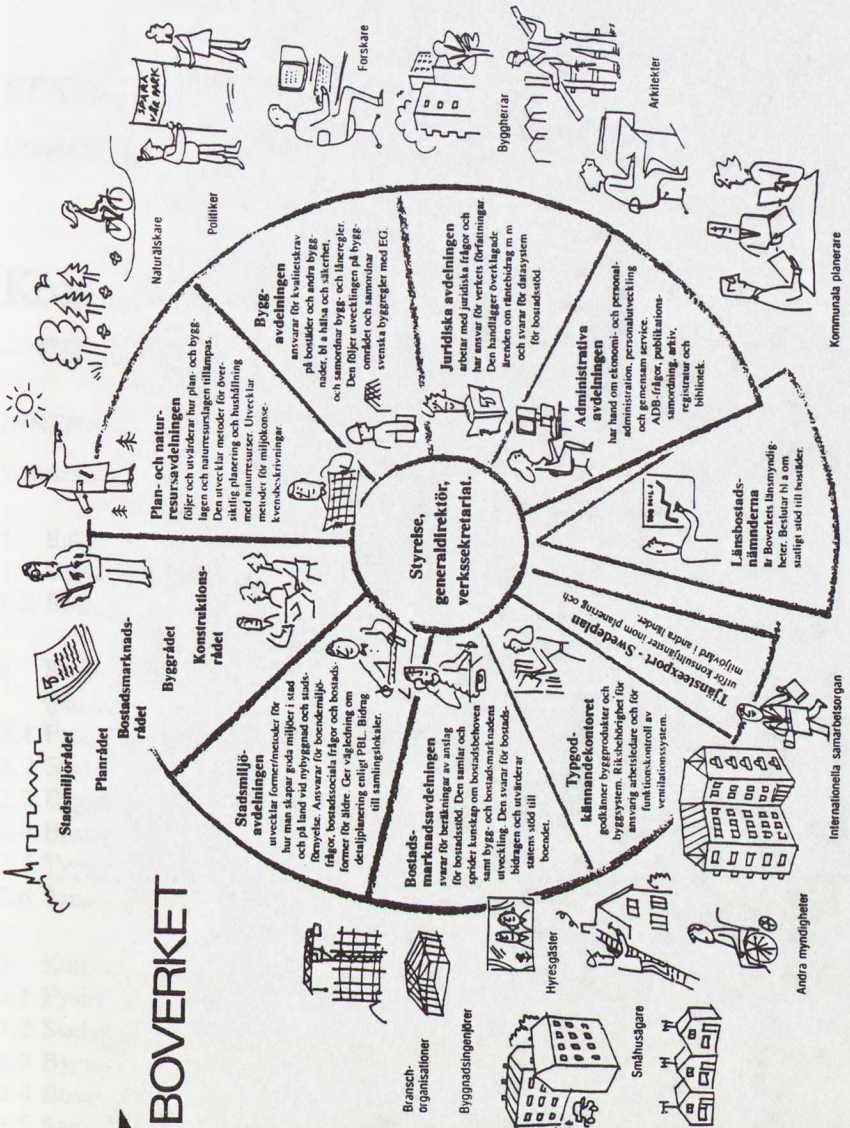
Bostads- och bottenlån	x	x			
Bostadsmarknadsläget		x	x	x	x
Bygger en, flyttar två eller flera		x	x	x	
Hyror i nyproduktionen		x	x	x	
Ersättningslån	x	x			
Ny bostadsfinansiering	x	x	x	x	
Hyresnivåer i andra länder				x	x
Vem bor hur?		x	x	x	x
Skattereformens effekter		x			x
Bostadsmarknad i förändring	x	x	x		x
Indikatorer (nyhetsbrev)		x	x	x	x
Kommunernas planering för bostadsförsörjningen		x	x	x	x
Bidrag till bostadsanpassning	x	x			
Konsumentskydd för småhus	x	x			
Bostadsanpassningsbidrag (handbok)	x	x			
Nyhetsbrev om					
- bostadsbyggande		x	x	x	x
- byggkostnader		x	x	x	x
- lån och bidrag		x	x	x	x

Gemensam service

<i>Skrifter</i>	<i>Allmänhet</i>	<i>Kommuner exp./polit.</i>	<i>Regionala org. Lst/Lbn</i>	<i>Företag branschorg.</i>	<i>Reg./Riksdag</i>
Planera bygga bo(tidskrift)		x	x	x	x
Boverket information(nyhetsbrev)		x	x	x	x
Administrativa medd.(nyhetsbrev)		x	x		

Bilaga 5

Bilaga 6

STATSKONTORET

PM

Utredningsavdelning 3 1992-10-26

1992-11-26

Kommunerna och Boverket

– en avnämardstudie i 11 kommuner

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Statskontorets slutsatser

1	Bakgrund	154
1.1	Uppdrag, genomförande och rapportens uppläggning	154
1.2	Boverkets verksamhet	155
2	Kommunernas utnyttjande av Boverkets produkter och tjänster	158
2.1	Fysisk planering och naturresurshushållning	158
2.2	Stadsmiljö	160
2.3	Byggande	161
2.4	Bostadsmarknad/bostadsförsörjning/bostadsfinansiering	162
2.5	Typgodkännande	163
2.6	Sammanfattning	163
3	Kommunernas alternativa informationskällor	164
3.1	Fysisk planering och naturresurshushållning	164
3.2	Stadsmiljö	165
3.3	Byggande	166
3.4	Bostadsmarknad/bostadsförsörjning/bostadsfinansiering	167
3.5	Sammanfattning	168

4	Karaktären på kommunernas behov av stöd	169
5	Ökad avgiftsbeläggning av Boverkets produkter och tjänster	172

Bilagor:

1	Uppdraget	
2	Intervjuguide	
3	Kommuner som ingår i studien	
4	Politikernas syn på Boverket	173

Statskontorets slutsatser

Statskontoret drar följande generella slutsatser från kartläggningen av kommunernas utnyttjande och bedömning av Boverkets verksamhet.

o Stor samstämmighet i kommunerna

Statskontorets kartläggning omfattar 11 kommuner. Urvalet består av stora och små kommuner, en storstad, glesbygd och tätorter. Skillnaderna i bedömning av Boverket är dock mycket små.

o Stöd i lagtolkningsfrågor viktigast

De produkter och tjänster kommunerna idag utnyttjar är främst av normerande och policyförmedlande karaktär. Det är också den typ av stöd bedöms som viktigast i framtiden och som kommunerna är beredda att betala för.

o Många andra aktörer inom Boverkets verksamhetsområde

Det finns många aktörer inom området, såväl inom offentlig som privat sektor. Dessa aktörers tjänster och produkter ses i huvudsak som komplement till Boverkets.

Bland aktörerna finns många statliga myndigheter, särskilt inom byggområdet. Kommunerna har pekat på att det finns behov av samordning och /eller renodling av uppgifterna.

o Samverkan med länsstyrelserna och mellan kommunerna

Statskontorets kartläggning av Boverkets kontaktytor med andra statliga myndigheter (rapport 1992:19) kunde påvisa att många statliga centrala myndigheter har en negativ syn på länsstyrelsernas arbete och kompetens inom Boverkets verksamhetsområden. Kommunerna är positiva till samarbetet med länsstyrelserna och det stöd man får från dessa.

Kommunerna samverkar också sinsemellan, t.ex. inom en region eller mellan storstäderna.

1 Bakgrund

1.1 Uppdrag, genomförande och rapportens uppläggning

Regeringen beslöt den 11 juni att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att se över Boverkets arbetsuppgifter och resursbehov (Dir. 1992:70). Till särskild utredare utsågs landshövding Bengt K.Å. Johansson.

Den särskilde utredaren har därefter i en skrivelse (bilaga 1) hemställt om Statskontorets biträde att genomföra en studie av hur kommunerna ser på Boverket och värderar dess prestationer.

Studien omfattar Boverkets olika verksamheter: fysisk planering och hushållning med naturresurser, stadsmiljö, bostadsmarknad, bostadsförsörjning och bostadsfinansiering, byggande och typgodkännande. Såväl studien som redovisningen av dess resultat i denna promemoria bygger på denna verksamhetsindelning. Något samband med Boverkets enhetsindelning finns inte. I huvudsak har studien fokuserats på följande:

- Boverkets tjänster och produkter, bl.a. i vilken utsträckning de kommer till användning och utnyttjas liksom bedömning av deras kvalitet
- Kommunernas alternativa informationskällor.
- Kommunernas behov av kunskaps- och informationstöd inom området.

Statskontoret har genomfört uppdraget och gjort två olika intervjuundersökningar dels intervjuer med 45 tjänstemän i 11 kommuner dels 9 intervjuer med kommunpolitiker. Den intervjuguide som använts redovisas i bilaga 2. Politikerintervjuerna är att betrakta som ett komplement till intervjuerna med tjänstemännen. Kommunurvalet har gjorts i samarbete med Svenska Kommunförbundet och omfattar samtliga kommungrupper. I urvalet ingår kommuner med olika politisk majoritet, olika organisation och med geografisk spridning inom landet. Intervjuerna har genomförts såväl på chefsnivå som på tjänstemannanivå. De representerar de olika verksamhetsområdena. Kommunurvalet framgår av bilaga 3.

Intervjuundersökningarna har genomförts av Ann Dahlberg (projektledare) och Anette Gröjer.

1.2 Boverkets verksamhet

I detta avsnitt beskrivs översiktligt de områden som Boverket verkar inom. Beskrivningen bygger dels på Statskontorets rapport: *Boverkets kontaktytor - en kartläggning* (1992:19) dels på Boverkets anslagsframställning för budgetåren 1992/93-94/95. Några uppgifter har också hämtats från proposition 1987/88:37 om ett nytt plan- och bostadsverk, Boverket. Sist i avsnittet beskrivs kort vilka rådgivande organ som är knutna till Boverket.

Fysisk planering och hushållning med naturresurser

Boverkets uppgifter är i huvudsak att:

- utveckla metoder för den fysiska planeringen med tonvikt på den kommunala översiktsplaneringen. Som en del därav ingår metodutveckling för den långsiktiga planeringen av bostadsförsörjning samt att ge råd därom,
- utveckla plansystemet samt ge allmänna råd och vidareförmedla goda exempel,
- verka för samordning av de statliga myndigheternas arbete med frågor som rör tillämpningen av plan- och bygglagen och naturresurslagen samt ha den allmänna uppsikten över hushållningen med naturresurser.

Verket bör därutöver bevaka aktuella utvecklingstendenser, följa tillämpningen av lagarna på området och lämna förslag till nödvändiga förändringar.

Inom detta verksamhetsområde ligger samtliga beslut på kommunerna och länsstyrelserna. Boverket har inte någon föreskriftsfunktion, men ska enligt PBL och NRL svara för den allmänna uppsikten över plan- och byggnadsväsendet respektive hushållningen med naturresurser. I viss mån svarar också verket på förfrågningar från kommuner, länsstyrelser och enskilda.

Stadsmiljö

Boverkets uppgifterna enligt proposition 1987/88:37 är att:

- följa utvecklingen i tätorterna,

- utveckla metoder och ge råd som kan underlätta planering, produktion, vård och förnyelse av tätortsmiljön. Utveckling av boendeservice och andra boendesociala frågor,
- följa styrmedlens effekter och uppmärksamma statsmakterna och andra berörda på hur de kan behöva förändras,
- utarbeta allmänna råd och förmedla goda exempel för att stimulera och underlätta planläggning, produktion och varsam förnyelse av bebyggelsemiljöer dels i tätorter dels utanför samlad bebyggelse,
- sköta handläggningen av statsbidrag till förnyelseåtgärder, tillgänglighetsbefrämjande åtgärder och konstnärlig utsmyckning i bostadsområden,
- biträda samlingslokaldelegationen vid beslut om stöd till allmänna samlingslokaler m.m.,
- följa utvecklingen av det sociala livet, livskvaliteten och gestaltungsfrågor i bebyggelsemiljöer i stad och på landsbygd speciellt med avseende på effekterna av lagstiftningen samt statliga lån- och bidragsformer.

Inom stadsmiljöområdet bedrivs en omfattande informations- och rådgivningsverksamhet.

Byggande

Boverket är central förvaltningsmyndighet för byggfrågor och har ansvaret för utformningen av tillämpningsföreskrifter till bl.a. PBL och PBF. De mest omfattande föreskrifterna utgörs av nybyggnads- och ombyggnadsregler. Dessutom arbetar verket med regler för förbättringsåtgärder i befintliga hus och för kontroll av vatten- och värmemätare etc. Regelsystemen ska samordnas med övrig samhällsstyrning av byggandet och inriktas på funktioner och grundläggande egenskaper av särskild betydelse.

Föreskrifterna utgör utgångspunkter för såväl bygg- och förvaltningsverksamheten som kommunernas tillsynsverksamhet.

Bostadsmarknad/bostadsförsörjning/bostadsfinansiering

Arbetet innebär att fortlöpande följa och utvärdera styrmedlens effekter för bostadsförsörjningen. Häri ingår att utvärdera de fördelningspolitiska effekterna i förhållande till de uppsatta målen och till sådana förändringar i omvärlden som påverkar hushållens

levnads-och boendeförhållanden. Med stöd av detta ska Boverket lämna förslag till åtgärder som leder till att de bostadspolitiska medlen blir effektivare i förhållande till de bostadspolitiska målen. Verket ska därutöver fortlöpande undersöka och belysa utvecklingen av bostadsbyggandet och bostadsmarknaden.

Aktuella problem och utvecklingstendenser på bostadsmarknaden bör belysas och uppmärksammas på ett så tidigt stadium att statsmakterna och andra berörda i god tid får kännedom om de förändringsbehov som kan uppkomma.

Vidare omfattar Boverkets uppgifter handläggning av överklaganden angående bl.a. räntebidrag för ny- och ombyggnad, räntestöd, tillägglån och bostadsanpassningsbidrag, investeringsbidrag, allmänna förutsättningar för stöd samt ansökningar om förordnande av intygsgivare för ekonomiska planer för bostadsrättsföreningar. Boverket utformar också föreskrifter och blanketter.

Typgodkännande

Verket ska arbeta för kvalitet och goda egenskaper hos byggnader. Detta innebär att bl.a. svara för typgodkännande av byggvaror. Verksamheten är dels inriktad på att pröva material, byggprodukter och byggsystem i förhållande till funktionskrav givna i PBL och nybyggnadsreglerna dels att meddela riksbehörighet av ansvarig arbetsledare. Verksamheten ska vara intäktsfinansierad.

Rådgivande organ

Till Boverket är enligt instruktionen fem rådgivande organ knutna: Stadsmiljørådet, Bostadsmarknadsrådet, Rådet för samhällsplanering, Byggrådet och Konstruktionsrådet.

Stadsmiljørådets sammansättning, organisation och verksamhet regleras i en särskild instruktion (SFS 1988:1009) och har därmed formen av en självständig myndighet. Övriga råd består av generaldirektören, ordförande och andra ledamöter till det antal som Boverket bestämmer.

2 Kommunernas utnyttjande av Boverkets produkter och tjänster

2.1 Fysisk planering och naturresurshushållning

Inom området fysisk planering tillhandahåller Boverket många olika produkter och tjänster. Hit hör råd och information via handböcker och andra skrifter, seminarier och konferenser, kurser, direktkontakter och tidskrifter.

Kommunerna är i stort sett eniga om att det *skriftliga material* som Boverket tagit fram är bra, lättfattligt och skrivet på ett pedagogiskt sätt. Vilka produkter och tjänster kommunerna kommit i kontakt med varierar mycket.

I stort sett lyfter alla kommuner särskilt fram de *handböcker om Detaljplaner och Områdesplaner* som togs fram i samband med att PBL/NRL infördes och även *handboken om ändring av detaljplaner* som utarbetats senare. Böckerna anses pedagogiska och absolut nödvändiga vid en introduktion av ett så stort nytt lagkomplex. I denna bedömning finns ingen skillnad mellan stora och små kommuner. Även rapporten/handboken om trafikplanering (TRÅD) används av en del kommuner.

Tidskriften *Planera Bygga Bo* kommer de flesta kommuner i kontakt med och man anser att denna fyller en viktig funktion genom att ge överblick, informera om nyheter och förändringar. Den ger också referat av rättsfall och Boverkets yttranden. Enigheten är stor om att tidskriften är föredömlig, väl avvägd och allmänt mycket bra och den används av flertalet av de intervjuade.

De flesta kommunerna har någon gång besökt *seminarier och konferenser* anordnade av Boverket. De konferenser som många lyfter fram som viktiga och bra genomförda är *Plan- och byggdagarna*. Dessa fyller två funktioner: dels presenteras nyheter, idéer, nya infallsvinklar m.m, dels utgör de ett kontaktforum mellan kommunerna.

Ca hälften av de kommuner som ingår i Statskontorets kartläggning har någon gång varit i *direktkontakt* med Boverket. Kontakterna är föranledda av dels konkreta problem t.ex. lagtolkning dels behov av att få råd och upplysningar, goda exempel och nya vinklingar i planeringsarbetet. Uppfattningen om Boverkets stöd vid direktkontakter varierar. Allt ifrån att Boverket har bra kompetens (bättre än tidigare och inte så mycket detaljstyrning) och kan ge svar på frågor och

problem till att Boverket inte har någon hjälp att erbjuda eftersom kompetensen inom planeringsområdet inte är lika stor som den Planverket tidigare hade. De flesta är dock positiva. Exempel på positiva bedömningar är att Boverket har en specialistfunktion som inte finns någon annanstans. Kommunerna är mycket nöjda med det bemötande de får. De får bra svar och om inte Boverket kan svara direkt återkommer de alltid inom rimlig tid. Samtidigt finns dock synen att svaren är bra, men att det tar något för lång tid att få dem.

En kommun som är negativ anser att Boverket för en tynande tillvaro. Om kommunen vänder sig dit med frågor vid något konkret problem har Boverket ingen hjälp att erbjuda. De säger: "intressant fråga — vi återkommer" men det gör de inte. Samma kommun hade en nära och intensiv kontakt med det tidigare Planverket, men man anser att Boverket inte har tillräcklig kompetens på planeringsområdet.

Vad gäller *övriga skrifter* varierar användandet mellan kommunerna. En del kommuner känner inte till något utöver ovan nämnda produkter, andra använder det mesta av vad Boverket skriver. Exempelen som tas upp nedan är sådana produkter som några kommuner bedömer som viktiga.

Kommunerna får *Nyhetsbrev* från Boverket som berör de olika verksamhetsområdena. Det är dock bara några enstaka kommuner som tagit upp dessa under intervjuerna.

Boverket gör *uppföljningar/sammanställningar* bl.a. över detaljplaner och översiktsplaner. Genom dessa kan kommunerna få tips, exempel och idéer i planeringsarbetet. Kritik framkommer om att den uppföljning av översiktsplanerna som gjorts tog för lång tid och genomfördes i ett alltför sent skede för att kommunerna skulle ha någon nytta av denna i sitt planeringsarbete.

Någon kommun ser positivt på att Boverket på senare tid börjat intressera sig alltmer för mindre städer och landsbygden och inte längre är så koncentrerat på storstäder. Bl.a. TRÅD har fått kritik för att den i alltför hög grad riktar sig mot stora städer.

Stockholms kommun anger att de endast har nytta av Boverket när det gäller stöd för planprocessen och inte planernas innehåll som sådant eftersom de själva på detta område är så långt framme.

2.2 Stadsmiljö

Stadsmiljöområdet är det område där Boverket arbetar utan lagstöd och i huvudsak med rådgivnings- och informationsverksamhet.

Flera kommuner nämner att de köper en stor del av Boverkets skrifter, men få kommuner lyfter fram några specifika produkter som de i praktiken använder i sitt arbete. En förklaring till detta kan vara att Boverkets litteratur på stadsmiljöområdet är av relativt allmän karaktär. Kommunerna har dock pekat på att idéer och visioner från olika håll behövs och att Boverkets skrifter är en av många informationskällor. Ett undantag är emellertid Boverkets material kring äldreboendet som flera av kommunerna i kartläggningen har använt, bl.a. i studiecirklar för äldre.

En hel del informationsmaterial och broschyrer, t.ex. *Bygga bostad på landet, Hus ska vara till glädje*, använder inte kommunerna själva men broschyrerna fyller en viktig funktion som information till allmänheten och kommunerna sprider detta material.

Liksom inom kommunernas arbete med den fysiska planeringen uppskattas tidskriften *Planera Bygga Bo* och *Plan- och byggdagarna* mycket av de flesta. Stockholms stad gör emellertid bedömningen att *Plan- och byggdagarna* inte ger så mycket, eftersom de i huvudsak riktar sig till mindre kommuner som inte själva bedriver utveckling inom området.

En kommun anser att de saknar stöd från Boverket på stadsmiljösidan eftersom de skriver alltför vagt. Verket borde agera mer kraftfullt för att kommunen ska få stöd att hävda estetiska värden mot byggbranschens företrädare.

Några kommuner, framför allt i Stockholmsområdet, lyfter fram Stadsmiljörådets utåtriktade verksamhet. Rådet anses välja bra ämnen, t.ex. seminarium om EG, och kontakten med rådet är värdefull och ger stort utbyte. En fortsättning och vidareutveckling av ämnena skulle dock behövas. I övriga delar av landet förefaller dock Stadsmiljörådets verksamhet mindre känd.

Stadsbyggnadskontoret i Stockholm har i dagsläget inte så stort behov av Boverkets stöd på stadsmiljöområdet. De arbetar själva med samma frågor som Boverket och deras eget material anpassas direkt till Stockholms behov medan Boverkets material av naturliga skäl är av mer generell karaktär.

2.3 Byggande

På detta område används Boverkets *nybyggnadsregler* i hög grad. Mycken kritik har dock kommit fram under intervjuerna i fråga om dessa. De nya byggreglerna anses inte vara lika klara som den gamla byggnormen. Nybyggnadsreglerna förefaller ha blivit tydligare för varje omskrivning men fortfarande återstår mycket att önska. En annan åsikt var att reglerna ändras för ofta. Andra gör bedömningen att förenklingarna inom området är positivt.

Även Boverkets *broschyrer* används i stor omfattning. Dessa delas ut till allmänheten och förefaller uppskattas. Särskilt omnämnda är broschyrerna: *Bygglov - behöver jag det?* och *Bygga på landet*. En kommun använder även den förstnämnda i växeln vid frågor från allmänheten.

Tidskriften *Planera Bygga Bo* läses av de flesta. Man anser dock att alltför lite utrymme ges i tidskriften åt byggsidan.

Boverkets *Plan- och byggdagar* är också relativt välbesökta även om de flesta även här menar att alltför lite tid ägnas åt byggområdet.

Boverkets *Hus och hälsakampanj* förefaller ha varit uppskattad. Om denna kampanj har nästan bara positiva röster hörts. Materialet från kampanjen har spridits till politiker, tjänstemän, byggare, ansvariga arbetsledare och framför allt till allmänheten.

När det gäller hur *direktkontakten* med Boverket fungerat är även inom detta verksamhetsområde åsikterna spridda. Inom bygglovsområdet förefaller de flesta vara överens om att direktkontakten fungerat bra. Snabba svar och kompetent personal är omdömet. I frågor till Boverket på det byggtekniska området menar en kommun att det fungerar bra medan en annan anser att om svar överhuvudtaget erhålls så är det undermåligt. Några kommuner har aldrig tagit kontakt med Boverket i byggfrågor utan har vänt sig till andra.

I två kommuner var man allmänt kritiska till Boverket vad gäller byggsidan. Det påpekades att tjänstemännen saknade praktisk kunskap om byggande vilket får till följd att regler som Boverket skapar rimmar mycket illa med verkligheten. Ett exempel på detta är att Boverket inte fäster någon vikt vid hävdvunnet byggande och historisk erfarenhet och kunskap. Detta borde anses vara lika kvalificerat som modern byggteknik.

Även beträffande det lagreglerade obligatoriska samrådsförfarande som ska ske mellan kommunen och byggare innan byggstart och som

bl.a. Boverket varit initiativtagare till, finns vitt skilda synpunkter. I en kommun menade man att denna lagregel strider mot PBLs syfte att förenkla. I några andra kommuner tyckte man att lagregeln var mycket bra eftersom många problem och oklara frågor kunde redas ut på ett tidigt stadium.

2.4 Bostadsmarknad/bostadsförsörjning/bostadsfinansiering

Inom bostadsförsörjningsområdet är kommunernas bedömning av Boverkets *statistik- och prognosmaterial* huvudsakligen negativ. Skälen till detta är flera. Ett är att Boverkets material ligger på central och regional nivå och därför inte kan utnyttjas av kommunerna. Ett annat skäl är att Boverkets statistik ändras för ofta genom att nya uppgifter kommer till och andra försvinner. Då jämförelser ska göras i ett längre tidsperspektiv omöjliggörs detta genom ändringarna.

I de fall kommunerna använder Boverkets statistik- och prognosmaterial gäller det inte den löpande statistiken utan sammanställningarna.

Av Boverkets produkter på bostadsfinansieringsområdet används framför allt *författningssamlingen* (BOFS). Även *handböckerna* som gäller nybyggnadsregler, Plan- och bygglagen, låneregler m.m. är flitigt använda. Dessa handböcker får i huvudsak ett gott omdöme även om några av de intervjuade påpekat att dessa i vissa fall snabbt blir inaktuella. Den information som Boverket ger via den så kallade *Snabbinformationen* kommer för det mesta senare än andra konkurrerande aktörers information.

Nyhetsbrevet läses av många. I några fall har också när det gäller denna information, förts fram kritik på att denna kommer senare än de privata aktörernas.

De *broschyrer* som Boverket ger ut får i allmänhet ett gott omdöme, framför allt har den om *Bostadsanpassningsbidrag* nämnts.

När det gäller de *ansökningsblanketter* som Boverket tagit fram på bidrags- och lånesidan anses allmänt att dessa är alltför krångliga och omfattande. De flesta användarna bland allmänheten klarar inte av att fylla i blanketterna och mycket tid på kommunerna går åt för att hjälpa till med detta arbete.

I flera kommuner tas *direktkontakt* med Boverket. Kommunerna anser dem vara mycket återhållsamma med svar när problem uppstår i ärenden där Boverket är besvärsinstans. Ibland uppstår också

problem med att tolka lagar och regler på området. Även i dessa fall anser kommunerna att det är svårt att få raka svar. I de fall som prejudikat finns i rent principiella frågor förefaller det dock vara lättare att få svar.

2.5 Typgodkännande

Boverket distribuerar *faktablad* om typgodkännande till alla kommuner. Kommunerna behöver inte själva beställa eller bevaka att de får denna information. Detta menar kommunerna är fördelaktigt.

Kvaliteten på typgodkännandeverksamheten anses i de flesta fall vara god. I ett fall har klagomål framförts på bristande information i samband med typgodkännande. Kritiken avser bristande redovisningar av restriktioner och användningsområde vad gäller specifika typgodkännanden. I några fall har detta lett till att brukarna trots att de använt rätt produkt men denna har inte kunnat godkännas av kommunens byggnadsinspektörer. För brukaren har detta inneburit merkostnader. Praktiska tips för användandet av den typgodkända produkten har också efterlysts.

2.6 Sammanfattning

Statskontoret kan konstatera att skillnaderna, vad gäller behov av stöd och omdömen om produkter och tjänster, är små mellan kommunerna som ingår i kartläggningen. En skiljelinje kan i vissa frågor ses mellan Stockholms stad och övriga kommuner. En annan kommun är genomgående mer negativ än övriga.

Samstämmigheten är stor i kommunernas syn och bedömning, om att de *handböcker* Boverket tagit fram är mycket bra och att de kommer till stor användning. Material som ses som särskilt viktigt gäller i första hand stöd i lagtolknings- och lagtillämpningsfrågor.

Inom samtliga kommuner och de flesta verksamhetsområdena har man också uppfattningen att tidskriften *Planera Bygga Bo* ger bra överblick över bostadsområdet m.m. som är viktig för kommunerna. Den kritik som framförts gäller att tidskriften inte behandlar byggområdet tillräckligt.

Boverket anordnar ett antal seminarier och konferenser men det är i stort sett endast konferensen *Plan- och byggdagarna* som har lyfts fram av kommunerna under intervjuerna. Uppfattningen om att det finns ett behov av denna typ av verksamhet är i huvudsak samstämmig.

De flesta kommunerna använder *broschyrer* från Boverket inom olika verksamhetsområden. Uppfattningen är att de är mycket bra men att de till största delen är riktade mot allmänheten. De underlättar på så sätt kommunernas informationsverksamhet.

Vad gäller den *direktkontakt* kommunerna har med Boverket skiftar omdömena mer mellan kommunerna och mellan verksamhetsområdena. Direktkontakter förekommer mest inom fysisk planering, byggande och bostadsfinansiering, men är inte särskilt frekventa ens här. Kommunerna är mest nöjda inom området fysisk planering och bygglov, men däremot mindre nöjda med övriga områden.

Kommunerna utnyttjar i liten grad det *statistik och prognosmaterial* som tas fram av Boverket då man anser att det inte är tillrättalagt för enskilda kommuner. Dessutom har uppläggningsen av statistiken varierat mellan åren vilket gör det svårt att följa utvecklingen.

3 Kommunernas alternativa informationskällor

3.1 Fysisk planering och naturresurshushållning

Alla kommuner har ett relativt omfattande samarbete med *Länsstyrelserna* i planeringsssammanhang. Samarbetet regleras genom att obligatoriskt samråd ska ske kring detalj- och översiktsplaner men dessutom utnyttjar många kommuner länsstyrelsen för att få exempel, råd och stöd.

Statskontorets generella bedömning är dock att länsstyrelserna i stort sett ger bra stöd och hjälp och spelar en stor roll i kommunernas planeringsarbete. Omdömena skiftar mellan kommuner som hör till samma länsstyrelse, men även mellan olika tjänstemän inom samma kommun. Bedömning av kunskap och kompetens beror på i vilka sammanhang man haft kontakter.

Åtta av de 11 kartlagda kommunerna uppger att de i planeringsfrågor har kontakt med *Kommunförbundet*. Kommunerna har oftast direktkontakt i juridiska frågor, men de utnyttjar också material som Kommunförbundet tagit fram. Kommunförbundet ger ut informationsblad, cirkulär och tar dessutom fram information delvis inom samma områden som Boverket. Enligt kommunerna kompletterar produkterna varandra. En kommun har använt Kommunförbundet som förhandlare i kontakt med Banverket.

Hälften av kommunerna har kontakt med *forskningsorganisationer* eller deras produkter, t.ex. *Byggforskningsrådet (BFR)*, *Statens Institut för byggnadsforskning*, *Tekniska Högskolan i Stockholm och Chalmers Tekniska Högskola*. Synpunkterna på och bedömningen av BFRs forskningsrapporter och forskningsrapporter i allmänhet varierar, men synen är delvis att det är svårt att använda dessa direkt i det konkreta arbetet. Stockholms stad bedriver för närvarande egna utvecklingsprojekt som finansieras med anslag från BFR. För att resultaten ska kunna användas även av andra kommuner kommer Boverket att göra sammanställningar av de resultat som är av mest allmänt intresse.

Kommunerna har *informationsutbyte och informationssamverkan med andra kommuner*. Både strukturerat samarbete där de träffas regelbundet och sporadiska kontakter förekommer.

I Stockholmsregionen har landstinget uppgifter inom regionplaneringen. Landstinget samlar här information om hela regionen och får på så vis en överblick över regionen motsvarande den som Boverket har för hela landet.

Inom detta verksamhetsområde finns ett stort antal *organisationer och föreningar* som håller seminarier och konferenser och ger ut informationsmaterial. Exempel på dessa är *Föreningen för samhällsplanerare* som ger ut tidskriften *PLAN*, *Kommunaltekniska föreningen* och *Arkitektföreningen*. Föreningarnas material är mer specialinriktat och har en annan infallsvinkel än Boverkets och fungerar därför snarare som ett komplement än en ersättning.

På marknaden finns också *privata organisationer* t.ex. *Bygginfo* som flera kommunerna använder för att få material och nyheter på området. *Bygginfo* har också ofta hand om organisationen av kommunernas bibliotek. *Plan- och byggnadsrättsbyrån*, som ger ut sammanställningar av rättsfall på området, är ett annat exempel.

3.2 Stadsmiljö

Inom stadsmiljöområdet anger kommunerna att man även använder andras produkter och tjänster än Boverkets. Dock har endast tre kommuner specificerat andra alternativ.

En förklaring till att många kommuner inte anger några alternativ kan vara att de inte urskiljer verksamhetsområdet, utan det ingår som en del i fysisk planering och byggande.

En viktig samarbetspartner inom stadsmiljöområdet är *länsstyrelserna*, både den kulturhistoriska avdelningen och planenheten. Också med *Bygghörsningsrådet (BFR)* sker visst samarbete men från forskningsrapporter kan det vara svårt att dra slutsatser som är direkt tillämpbara i det praktiska arbetet.

Stockholm stad, som själv driver utvecklingsfrågor på stadsmiljöområdet, har bl.a. kontakt och samarbete med *Regionplanekontoret*, *Kungliga Tekniska högskolan* och *Arkitekternas forskningsorganisation*. Stockholm har vid några tillfällen sökt forskningsmedel från BFR. *Kommunsamarbete* betonas också i Stockholm. Deras främsta samarbetspartner är här Malmö och Göteborg men även övriga nordiska huvudstäder.

3.3 Byggande

Inom byggnadsverksamheten har kommunerna i många fall kontakt med ett flertal andra aktörer dels myndigheter på central och regional nivå dels privata företag och dels yrkesföreningar.

De *centrala myndigheter* som kommunerna uppgivit att de någon gång har kontakt med är sammanlagt: Lantmäteriverket, Räddningsverket, Statens provningsanstalt, Sprängämnesinspektionen, Socialstyrelsen, Naturvårdverket, Livsmedelsverket och Sjöfartsverket. Kommunerna skiljer sig åt vad gäller vilka kontakter man valt att upprätthålla. Det förhåller sig alltså inte så att alla kommunerna har kontakt med alla ovan nämnda centrala verk. Ibland tas direktkontakt med myndigheterna när det gäller rådgivning i speciella frågor, i andra fall använder kommunerna skriftlig information från verken. Omfattningen av kontakterna är dock relativt liten.

I en kommun uppges att kontakt inte tas med de centrala verken om det går att undvika. Skälet är att specialiseringen gått för långt och olika verk ger olika information i samma frågor. Dessutom påpekar kommunen att den praktiska kunskapen om byggande inte finns i dessa myndigheter varför informationen inte är praktiskt användbar. I en annan kommun påtalas att det är bra när Boverket samarbetar med andra myndigheter för att ge ut information. Sådant samarbete brukar leda till mer entydiga regler och råd.

I något fall framhålls att *Kommunförbundets* rättsfallssamling är bra och att förbundet också är bra på att besvara juridiska spörsmål. I en annan kommun påtalas att Kommunförbundets material jämte

Boverkets är det bästa på marknaden. De flesta kommunerna har dock inom byggområdet inte kontakt med Kommunförbundet centralt, men mycket goda kontakter med *Kommunförbundets länsavdelningar*.

Länsstyrelserna är den myndighet på regional nivå som några av kommunerna vänder sig till och då framför allt till plan- och miljöenheten. I en kommun framhålls att länsstyrelsen inte är något alternativ till Boverket eftersom Boverket uppfattas mer tekniskt inriktat och konkret vad gäller konstruktioner etc än vad länsstyrelsen är. Om det gäller ny- eller ombyggnad eller planering för nya områden som ska bebyggas tas direktkontakt med Boverket. Om det däremot är problem i befintlig miljö eller bebyggelse sker kontakterna i första hand med länsstyrelsen.

I två kommuner används *Svensk Byggtjänsts* byggregelhandböcker mycket.

Av de *privata företagen* på marknaden förefaller *Byggutbildarna* och *Bygginfo* vara de mest utnyttjade alternativen till Boverket. Några kom muner anser att dessas information är bättre än Boverkets. Ytterligare två privata företag vars produkter använts är *Kommentus förlag* och *Låneförmedlarna*.

Ett stort antal *yrkesföreningar* sprider också kunskap och information till sina medlemmar. Nämnas kan: *Kommunaltekniska föreningen*, *Sveriges Stadsarkitektförening*, *Föreningen för svenska byggnadsinspektörer*, *Föreningen för planingenjörer*, *Föreningen för Sveriges Byggnadsnämndssekreterare*, *Föreningen för svenska bygglovsgranskare*, *Renhållningsverksföreningen* och *Åkeriförbundet*.

I flera kommuner har pekats på att tjänstemännen erhåller så mycket information och reklam från många håll att de inte har tid att gå igenom allt. Det blir därmed svårt att urskilja Boverkets information och produkter i allt detta varför Boverkets information "ofta hamnar i papperskorgen tillsammans med den andra reklamen".

3.4 Bostadsmarknad/bostadsförsörjning/bostadsfinansiering

Inom bostadsförsörjningsområdet har kommunerna inte någon kontakt med andra centrala verk utom i ett fall och det gäller en kommun som skaffar statistik- och prognosmaterial från *SCB*. I en annan kommun skaffas statistik från *Kommunförbundet*.

På bostadsfinansieringsområdet förekommer i vissa fall täta kontakter på den regionala nivån och då främst med *Länsbostads-*

nämnden. På bidragssidan förefaller tjänstemännen uppskatta LBNs kunskap mer än Boverkets vilken i något fall påtalats vara bristfälligt.

Av de *privata företagen* på marknaden är även inom detta område *Byggutbildarna* och *Bygginfo* mest populära. I flera av kommunerna menar man att dessas information kommer ut snabbare, är mer lättläst och inte lika byråkratisk som Boverkets. Visserligen är företagens information dyr men de flesta tycker att den är värd priset.

3.5 Sammanfattning

Inom de flesta verksamhetsområdena har kommunerna ett vitt kontaktnät med andra organisationer. Nedan i tabellen ges en översikt över dessa. Det bör observeras att alla kommuner inte har kontakt med alla organisationerna som nämns. Med sammanställningen visas framför allt bredden av alternativa informationskällor och kommunernas kontaktnät.

Område	Central mynd. förb.	Kommun (LBN)	Länsstyrelsen samarbete	Kommun- org.	Forskn. fören.	Yrkes- företag	Privata
Fysisk planering naturresurs-hushålln.	—	x	x	x	x	x	x
Stadsmiljö	—	—	x	x	x	—	—
Byggande	x	x ¹	x	x	—	x	x
Bost. markn, försörjn, finansiering	x	x	(x)	—	—	—	x
Typgodk.	—	—	—	—	—	—	—

^{x1} Även Kommunförbundets länsavdelning

Det första som kan konstateras är att det sammantaget finns många alternativa informationskällor och kontakter som upprätthålls. Framför allt inom fysisk planering och naturresurshushållning och byggområdet förefaller många alternativ finnas.

Konstateras kan också att ingen kommun nämnt några alternativ till Boverkets typgodkännandeverksamhet.

Kommunförbundet används på alla områden utom inom Stadsmiljö och Typgodkännande. Det är framför allt vid problem med lagtolkningsfrågor som man vänder sig till förbundet.

Inom byggområdet används flera olika *centrala verk*. Flera kommuner har påpekat att i vissa frågor överlappar och tangerar Boverket och övriga centrala verk varandra. Detta kan i sämsta fall leda till att kommunerna får motstridiga signaler.

På de tre förstnämnda områdena har alla kommuner kontakt med *länsstyrelserna*. Mest kontakter förekommer i planeringssammanhang där dessa består dels av obligatoriska samråd dels information och rådgivning.

Många kommuner uppger också att de har informations- och erfarenhetsutbyte med andra kommuner.

Inom områdena fysisk planering och stadsmiljö har flera kommuner uppgett att de tar del av information och litteratur från *forskningsorganisationer* såsom BFR, KTH, SIB och Chalmers. I Stockholms stad deltar man också aktivt i forskningsammanhang.

Framför allt på byggsidan spelar olika *yrkesföreningar* en viktig roll i informationsutbytet, men också inom området fysisk planering.

Inom alla områden utom stadsmiljö och typgodkännande är de privata företagen rikligt representerade.

4 Karaktären på kommunernas behov av stöd

Kommunernas behov av stöd inom Boverkets nuvarande verksamhetsområden avser:

Normering och lagtolkning

Policyutveckling och policyförmedling

Samordning

Sektorskompetens

Kommunerna har betonat behovet av att en central myndighet har i uppgift att vara normgivare och riksläkare, tolka lagarna och att föra ut visioner. Till detta hör att vara ett kontaktorgan, där kommuner m.fl. kan få reda på statsmakternas riktlinjer. Tanken med t.ex. PBL/NRL är att alla ska följa samma regler, men *normering* behöver inte drivas med påbud utan kan göras genom att visa på goda exempel och alternativ. Fördelen med att en myndighet ger ut rådgivningsskrifter är att dessa får mera "tyngd".

På byggsidan har de flesta kommunerna framfört att Boverkets viktigaste uppgift är att vara normgivare. Regler och normer bör formuleras på central nivå. Detta för att få enhetlighet och likhet inom riket. Reglerna används av och stöder kommunerna i deras arbete och bör vara utformade så att de även blir ett praktiskt stöd för byggarna.

Ett exempel på önskvärd normering som har framförts tämligen generellt är att Boverket borde ge ut *ombyggnadsregler*. Avsaknad av sådana ställer till problem i kommunerna. Problemet består av att det i dagsläget inte finns några regler att peka på i diskussioner med byggföretag m.fl. Endast i ett fall redovisades åsikten att det spelar ingen roll om Boverket ger ut ombyggnadsregler eller ej, "vi klarar oss bra ändå". Detta synes vara motsägelsefullt mot att normering kan drivas utan påbud.

Flera av kommunerna menar också att Boverket som statens företrädare också bör ha en uppgift som kravställare när det gäller hälsa och säkerhet, t.ex. brandskydd, radon och soptransporter. Det har också påpekats att det vore olyckligt att överlåta "allmän trevnad" och "tillgänglighet" till marknaden.

Många kommuner har pekat på behovet av *policyförmedling och policyutveckling*. Det anses allmänt att Boverket behövs som en sammanhållande kunskapsbank på planeringsområdet och för att ge stöd åt framför allt mindre kommuner med sammanställningar av exempel och rättsfall, överblick över området, metodutveckling, rådgivning, ta fram handledningar, driva en debatt m.m. Kommunerna har också behov att få en överblick över EGs regler på området. Som framgår av avsnitt 5 är många kommuner beredda att betala för denna del.

Information bör riktas, inte bara till kommunerna utan även utåt i samhället till allmänheten, byggentreprenörer m.fl. genom t.ex. faktabroschyrer.

En annan viktig uppgift för Boverket som framhållits av de flesta kommunerna är uppföljningar och utvärderingar. Genom sådan verksamhet erhålls en allmän överblick, brister upptäcks och initiativ kan tas till nödvändiga förändringar.

Policyförmedling och policyutveckling blir extra viktigt när kommunerna drar ner sina resurser och inte själv har möjlighet att satsa på området. I dagens läge lämnas mer och mer ansvar till byggföretagen. Ett av de motiv som anförs är att byggföretagen inte alltid vill ta sitt ansvar men försäkrar sig dock mot bygg- och konstruktionsfel. I ett eventuellt framtida försäkringsärende kan frågor inom byggområdet komma att avgöras av jurister i en domstol i stället för av fackfolk inom planerings- och byggnadsområdet och bedömningar om boendefrågor etc kan alltså hamna på helt andra yrkeskategorier.

Några kommuner har pekat på behovet av *samordning*. Dessa upplever i vissa fall att Boverkets arbetsuppgifter och andra centrala verks uppgifter överlappar varandra. Framför allt förekommer det mellan Boverket, Lantmäteriverket och Naturvårdsverket. Överlappningen leder ibland till att motstridiga signaler kommer från de olika verken. Ett önskemål som framförts är att i de delar normgivningsmandaten sammanfaller eller tangerar varandra bör informationen samordnas eller uppgifterna renodlas. Om inte Boverket fanns skulle kommunerna vara tvungna att vända sig till flera olika myndigheter. En kommun menar att det vore bättre med ett litet organ nära lagstiftarna i departementen än att ett stort verk långt nere i Karlskrona sköter denna samordning.

En annan viktig uppgift för Boverket som kommunerna pekar på är att verket bör upprätthålla dialogen mellan politikerna, departementen och kommunerna på byggområdet. Politikerna kan inte hålla en direkt dialog med alla kommuner. Efter nedläggningen av Bostadsdepartementet har denna uppgift aktualiserats alltmer.

I uppgiften *sektorskompetens* ingår att vara en expertorganisation inom bostadsområdet, att bevaka och följa upp lagar och föreskrifter och att föreslå förändringar samt delta i arbetet med en EG-anpassning av lagregler etc. Flera kommuner har pekat på behovet av denna uppgift.

Några kommuner betonar att det borde satsas mer på stadsmiljöområdet särskilt om Sverige går med i EG. Det är viktigt för Sverige att vid en anpassning till EG kunna utgå från vår egen kultur och sedan jämkas samman med EGs regler. Inom EG är satsningen på stadsmiljöområdet större än i Sverige.

5 Ökad avgiftsbeläggning av Boverkets produkter och tjänster

I våra intervjuer ställde vi frågan om kommunerna även i framtiden skulle utnyttja de av Boverkets produkter som man för närvarande faktiskt utnyttjar om dessa skulle ha priser motsvarande full kostnadstäckning.

Vad gäller handböcker och lagtolkningsmaterial skulle flertalet kommuner vara beredda att även i fortsättningen köpa detta eftersom materialet är av stor betydelse för kommunerna.

För övriga produkter går det att urskilja två olika linjer. Ungefär hälften av kommunerna i studien skulle vara beredda att köpa till ett högt pris då de värderar Boverkets material högt. Däremot skulle en noggrannare avvägning göras av vilket material man har störst nytta av och man skulle troligen inte köpa lika mycket. Några kommuner anser att det rent av skulle vara nyttigt med en högre grad av kostnadstäckning eftersom kommunerna då skulle få en viss möjlighet att styra och eventuellt påverka utbudet.

Det finns kommuner som redan idag väljer att köpa andra produkter än Boverkets även om de oftast får betala ett högre pris för dessa alternativ. Exempel på detta är Byggbildarnas information.

I Stockholms stad görs i flera fall bedömningen att det inte finns så mycket att hämta från Boverket då de själva har en hög kompetens. I ett läge när stadens resurser minskar skulle dock ett ökat utnyttjande av Boverkets produkter och tjänster, som i dagsläget är jämförelsevis billiga, bli av större intresse. Man skulle i så fall vilja påverka materialet och kanske i vissa fall samarbeta kring framtagandet. Stadsbyggnadskontoret skulle kunna tänka sig ett utbyte av personal och eventuellt lån av experter från Boverket mot en viss kostnad. På så sätt skulle kontoret få idéer och lösningsförslag samtidigt som Boverket får möjlighet till policyförmedling och får exempel på tillämpningar som kan spridas till andra kommuner.

En annan kommun menar att Boverket också har ett utbyte av kommunerna på så sätt att de hämtar in tankar, idéer och lösningar från kommunerna. Ska kommunerna i så fall sälja sina tankar, idéer och lösningar till Boverket?

Några kommuner menar att en högre avgift på Boverkets produkter och tjänster skulle leda till att kommunerna i högre grad samarbetar med varandra och små kommuner skulle förlita sig mera på de större.

Statskontoret

Bilaga 6.4

Politikernas syn på Boverket

Statskontoret har intervjuat 9 kommunpolitiker från olika kommuner och med olika partitillhörighet. Intervjuerna har till största delen gjorts per telefon vilket kan ha medfört att dessa inte alltid är lika nyanserade som personliga intervjuer och det kan därför vara tveksamt att dra alltför långtgående slutsatser av intervjuerna. Vilka kommuner som ingår i denna studie framgår av underbilaga 1. I det följande redovisas skillnader och likheter med tjänstemännens syn på Boverkets produkter och tjänster och kommunernas behov av stöd inom verksamhetsområdet.

Sammanfattning

Intervjuerna med kommunpolitikerna kan sammanfattas enligt följande:

o Mer splittrad syn på Boverket

Till skillnad mot tjänstemännen i huvudstudien har politikerna en mer splittrad bild av såväl Boverkets produkter som kommunernas behov av stöd.

o Stöd i lagtolkningsfrågor viktigast

Politikerna ser inte ett lika tydligt behov av stöd som tjänstemännen, men behovet är störst när det gäller normering.

o Andra aktörer

Även politikerna pekar på att det finns andra aktörer inom verksamhetsområdet.

Den huvudsakliga alternativa informationskällan för kommunerna är Svenska Kommunförbundet.

o Samverkan med länsstyrelserna och mellan kommunerna

Politikerna liksom tjänstemännen framhåller betydelsen av samverkan med länsstyrelserna. Ingen har berört samverkan mellan kommuner.

Utnyttjande av Boverkets produkter och tjänster

Flera politiker har påpekat att Boverket inte vänder sig med sin information till politiker. Dessa erhåller mycket reklam och information från privata aktörer inom bo- och byggsektorn. Ofta blir de också personligen kontaktade.

Några av politikerna läser tidningen *Planera Bygga Bo*. Denna är uppskattad.

Ett fåtal politiker har deltagit i *Plan- och byggdagarna*. Någon menar att dessa dagar inte givit någon direkt kunskapsbehållning samt att för mycket tid ensidigt ägnats åt planeringsområdet. En annan tycker att han lärt sig mycket. De är emellertid överens om att Plan- och byggdagarna är ett utmärkt forum för att knyta kontakter. Bedömningen av plan- och byggdagarna överensstämmer således med tjänstemännens.

Boverkets *övriga skrifter* ges starkt varierande omdömen av de få som tagit del av dessa. Uppfattningarna skiftar från att Boverket genom skrifterna visar prov på att de är bra på att ta fram information, kunskap och planeringsunderlag till att skrifterna är besvärliga på så sätt att de beräkningsexempel som verket tagit fram är så krångliga att experthjälp behövs för att kunna förstå vad som menas.

Ett fåtal av politikerna har haft *direktkontakt* med Boverket, per telefon och/eller personlig kontakt. Man har tagit kontakt för att få hjälp med regeltolkning och att förhöra sig om möjligheter till ekonomiskt bistånd för olika projekt. Uppfattningen finns att Boverket är så anonymt att inte ens tanken på att det går att vända sig dit har infunnit sig.

Alternativa informationskällor

Som tidigare nämnts kommer de flesta politikerna i kontakt med privata aktörer inom området men också med andra offentliga organ. Mest aktiva förefaller *Kommunförbundet* och *Länsstyrelserna* vara. Dessa är oftast noga med att förse politikerna med information om seminarier etc. I de fall utbyte av information eller samarbete skett med dessa är politikerna nöjda.

Länsstyrelserna har i flera fall tagit kontakt med kommunerna och diskuterat olika ärenden och frågor fortlöpande. Detta är också uppskattat. En politiker tycker dock att denna verksamhet förefaller ha avstannat vilket beklagades. I ett fall hålls kontinuerliga möten med länsarkitekten.

Exempel på andra informationskällor som nämnts av de intervjuade är BFR, Naturvårdsverket och Lantmäteriverket.

I ett fall framförs åsikten att Boverket är den väsentligaste informationskällan medan övriga aktörer information är ett bra komplement. Boverkets information ansågs av denne politiker vara mer strukturerad och tillrättalagd för kommunernas behov än vad annan information om området är, t.ex. länsstyrelsens.

Behov av stöd

Åsikterna om kommunernas behov av stöd inom boendeområdet är skiftande. Några menar att kommunerna inte har något behov alls av en central instans (termen "överorgan" har använts) eftersom de har tillräcklig kompetens själva. I tider av avreglering ifrågasätts denna instans ännu mer. Andra tycker att det är absolut nödvändigt med en part på central nivå för kommunerna.

Normering och lagtolkning

Tyngdpunkten när det gäller efterfrågan på stöd ligger även i denna intervjugrupp på normeringssidan. Arbetet bör huvudsakligen inriktas på att ta fram fungerande regler och handböcker samt på att informera kommuner och andra aktörer.

Några av de intervjuade ansåg att regelverket kring byggandet är krångligt i sig och bör förenklas samt att de direkt felaktiga byggregler som finns snarast bör rättas till. Några menade att Boverket brister i kompetens på detta område. Ett exempel på detta är handikappnormen, vilken enligt politikerna döljer problem istället för rätta till dem.

Åsikten finns också att Boverkets normer är alltför detaljerade och att kommunerna i sitt arbete hänvisar alltför mycket till normerna. Risken finns att en hög detaljeringsgrad driver upp byggkostnaderna. Med mindre detaljstyrning skulle säkert kreativiteten hos byggföretag och arkitekter öka.

Policyutveckling och policyförmedling

Politikerna ser inte samma behov av policyförmedling som tjänstemännen gör. Informationen bör kunna köpas från den privata sektorn eftersom denna information ofta är bättre.

Politikerna liksom tjänstemännen anser att seminarier och andra sammankomster fyller ett viktigt behov för att knyta kontakter på området.

Tillsyn genom bl.a. uppföljning och utvärdering är enligt politikerna en uppgift för Boverket. I samband med detta är det viktigt att mindre goda resultat verkligen påtalas både för statsmakten, kommuner och andra aktörer. Ett par av de intervjuade menar att Boverket inte alltid reagerat.

Samordning

Tidigare fick kommunerna information från Bostadsdepartementet om vilken roll de ska ha i bo- och byggfrågor. Nu får kommunerna ingen information alls. Det är i dagsläget svårt att veta vart man ska vända sig och vart ärenden ska skickas. Någon central instans bör ta på sig ett större ansvar. En av politikerna anser att Boverket dessvärre helt misslyckats med detta.

Sektorkompetens

Även politikerna ser ett behov hos kommunerna att om Sverige ska gå med i EG borde något statligt organ ha uppgiften att vara Sveriges ansikte utåt i bostads- och byggfrågor. Ett organ behövs som tar emot och vidarebefordrar information på detta område.

Ökad avgiftsbeläggning av Boverkets produkter och tjänster

Få av politikerna har någon uppfattning om de kostnader som är förknippade med Boverkets produkter. De menar att kommunerna är villiga att betala för det man *vill ha* i fråga om rådgivning och information. De är dock endast beredda att betala för produkter man känner att man har nytta av.

Övrigt

Ett par av politikerna menar att när Boverket "gör något" i olika frågor är det vanligtvis allt eller inget som gäller. Verket förefaller ibland vara överambitiöst. Detta leder till att kommunerna ibland känner sig pressade under Boverkets krav. Arbetet skulle kunna leda längre om verket arbetade mer på kommunernas villkor eftersom kommunerna står närmare de Boende.

Ett område på vilket tre av politikerna saknat insatser från Boverket är miljöskydd i allmänhet och i synnerhet kopplingen mellan miljöskydd och bostäder.

Bilaga 6.4.1

En kommunpolitiker i vardera av följande kommunerna har intervjuats: *Landskrona, Leksand, Växjö, Götene, Örebro, Mölndal, Degerfors och Borlänge.*

Moderaterna centerpartiet och folkpartiet företräds av vardera två politiker. Tre av de intervjuade företräder socialdemokraterna.

In the course of the year 1911-12, the following persons were admitted to the membership of the Society:

Mr. J. H. [Name], [Address], [City], [State], [Country].

Mr. J. H. [Name], [Address], [City], [State], [Country].

Mr. J. H. [Name], [Address], [City], [State], [Country].

Bilaga 7

LÄNSSTYRELSENA OCH BOVERKET

Samspelet mellan Boverket och länsstyrelserna är av grundläggande betydelse i arbetet med att tillvarata de statliga intressena i den fysiska planeringen och naturresurshushållningen.

Genom intervjuer, som gjorts med länsarkitekterna vid länsstyrelserna i Västerbottens, Stockholms, Jönköpings och Malmöhus län och i en "hearing" med landets länsarkitekter har utredningen hämtat underlag för en bedömning av hur detta samspel fungerar från länsstyrelsernas horisont.

Länsstyrelsernas roll och verksamhet

Länsstyrelsernas verksamhet spänner över många sektorer. Länsstyrelserna svarar bl a för frågor om regionala utvecklingsinsatser, näringslivsutveckling, kommunikationer, utbildning, miljö-, natur- och kulturmiljövård, lantbruk, fiske, livsmedelskontroll och djurskydd, social omvårdnad, civil beredskap och freds räddningstjänst.

Också när det gäller planväsende, långsiktig bostadsförsörjning och hushållning med naturresurser har länsstyrelserna nyckelfunktioner. Till detta kommer att den nuvarande länsbostadsnämndsorganisationen avvecklas vid utgången av år 1993 och att den kvarvarande regionala bidragsadministrationen förs över till länsstyrelserna. Från länsbostadsnämnderna har länsstyrelserna redan tidigare övertagit frågor om förbättrad anknytning av den kommunala bostadsförsörjningsplaneringen till övrig fysisk planering och det sociala innehållet i boendet.

Länsstyrelsernas insatser för att tillvarata de statliga intressena i den fysiska planeringen och naturresurshushållningen koncentreras huvudsakligen till samråd med kommunerna i olika faser av planprocessen och till avvägningar mellan länsstyrelsernas olika enheter/länsexperter samt till samordning med statliga sektorsmyndigheter. Länsstyrelsernas roll har förändrats från att vara detaljgranskande till att vara en samrådsinstans med överblick över behov av mellankommunal samordning. Inriktningen är att länsstyrelserna i än högre grad skall arbeta sektorsövergripande, mer långsiktigt och förebyggande på den regionala nivån.

Länsstyrelsernas framtida roll och engagemang i samhällsplaneringen och den fysiska planeringen är nu föremål för prövning av den regionberedning, som fått till uppgift att utforma förslag om den offentliga verksamhetens uppbyggnad och indelning på regional nivå.

Länsstyrelsen skall gentemot i första hand kommunerna företräda statens samlade intressen och i samråd bidra med underlag och råd i frågor som rör PBL och NRL. Vidare skall länsstyrelsen på särskilt angivna grunder (riksintressen, mellankommunala frågor samt hälsa och säkerhet) pröva kommunernas beslut om planer. Denna prövning kan utökas och även gälla bygglov i visst område. Länsstyrelsen har således såväl en service-, samråds- som en myndighetsroll.

Länsstyrelsen har också tillsyn över plan- och byggnadsväsendet samt hushållningen med naturresurser i länet.

För att kunna fullgöra sin uppgift att både ta till vara statens intressen och tillhandahålla underlag för kommunernas planering, krävs att länsstyrelsen får tillgång till material från de olika statliga intressenterna. Boverket har där en viktig roll att "planeringsanpassa" olika sektorsmyndigheters intressen i den fysiska planeringen, dvs att översätta de centrala verkens planeringsunderlag så att det blir tillgängligt och användbart i kommunerna och för länsstyrelsen.

Länsstyrelsen samråder under hela planprocessen med de statliga organ som har maranvändningsintressen och skall på lämpligt sätt hålla andra statliga myndigheter underrättade om kommunernas planarbete såväl när det gäller översiktlig planering som detaljplanering.

Länsstyrelsen skall också på begäran lämna de uppgifter om planering och planeringsunderlag som Boverket behöver för att få kännedom om aktuella utvecklingstendenser inom verkets ansvarsområde.

Enligt länsstyrelseinstruktionen skall länsstyrelsen — särskilt med beaktande av fastställda nationella mål — verka för att statlig, kommunal och landstingskommunal verksamhet i länet samordnas och anpassas efter de övergripande miljö- och regionalpolitiska målen samt kravet på en långsiktig, god hushållning med resurserna.

Länsstyrelsen skall således i enlighet med sin instruktion allsidigt väga olika sektoriella intressen mot varandra. Vidare skall länsstyrelsen beakta

de regionala aspekter som är av betydelse för länets utveckling och göra de regionala avvägningar som det finns möjligheter till och behov av.

I enlighet med den länsförvaltningsreform som genomfördes från den 1 juli 1991 beslutar varje länsstyrelse om sin egen organisation.

För samordning inom länsstyrelsen av frågor som rör fysisk planering, naturresurshushållning och bostadsförsörjning svarar i första hand länsarkitekten som finns inom expertområdet planväsende, naturresurshushållning och bostadsförsörjning. Länsarkitekten svarar också för de flesta kontakterna med Boverket.

ALLMÄNT OM SAMSPELET MELLAN BOVERKET OCH LÄNSSTYRELSENA

Länsstyrelserna kommer i kontakt med Boverket framförallt vad gäller verksamheten inom fysisk planering och hushållning med naturresurser. I mindre omfattning gäller kontakterna stadsmiljö och bostadsförsörjning/bostadsmarknad. Detsamma gäller verksamheten inom byggområdet och avser då som regel besvärsärenden, där tekniska frågor uppstår.

Sedan sammanläggningen och utflyttningen har Boverket successivt byggt upp omfattande och uppskattade kontakter med länsstyrelserna och svarar numera för riksomfattande sammanställningar och analyser i ett informationsutbud, som i stort anses vara relevant och av stort värde för verksamheten. Viktiga inslag i samspelet är "yrkesmässig samhörighet" och "närhet trots avstånd".

Det anses från länsstyrelsehåll viktigt att i större utsträckning än hittills markera Boverket och länsstyrelserna som en samlad statlig resurs inom PBL/NRL-området med kompetenser som kompletterar varandra och med länsstyrelserna som länk ut mot kommunerna. Boverket borde genomgående använda sakkunskapen på länsstyrelserna bättre. Länsstyrelserna kan exempelvis definiera de problem i planering och beslutsfattande, som är angelägna att verket tar sig an. Länsstyrelserna kan med sin erfarenhet också ge förslag om hur dessa skall hanteras och bidra till att verkets produkter anpassas till de behov som finns på läns- och kommunnivå.

LÄNSSTYRELSEARNAS UTNYTTJANDE AV BOVERKETS PRODUKTER OCH TJÄNSTER

Boverket svarar för ett omfattande och varierat produktutbud till länsstyrelserna. Enligt samstämmiga uppgifter är ambitionen hög och kvaliteten god.

Av särskilt värde är enligt länsstyrelserna de seminarier, konferenser och kurser, som verket anordnar och som inte enbart riktar sig till länsarkitekter och medarbetare vid planenheter eller motsvarande utan även till företrädare för andra expertområden inom länsstyrelserna. I utbudet finns en rad återkommande funktionsvisa sammandragningar men också sammankomster i olika sakfrågor.

De seminarier/konferenser som anses ge mest nytta är de, där länsstyrelsernas erfarenheter tas tillvara och tvåvägskommunikation därmed fungerar.

Också Boverkets skriftliga material värdesätts och bedöms vara av genomgående god kvalitet. Exempel på återkommande informationskrifter är "Planera, bygga, Bo", "Boverket Informerar" och "Bovinken". Länsstyrelserna får också del av anteckningar från verkets direktionsmöten samt handböcker/rapporter i skilda ämnen inom verkets arbetsområden. Boverket har också tagit på sig ansvaret att förmedla utanför verket framtaget informations- och utredningsmaterial av gemensamt och mer allmänt intresse.

Direktkontakter är vanliga i samspelet. Länsstyrelserna deltar i erfarenhetsgrupper och gemensamma referensgrupper. Direktkontakter förekommer också i länsstyrelsernas projektverksamhet. Även direktrådgivning förekommer i viss utsträckning framförallt i princip- och tolkningsfrågor. Som regel sker detta i telefonkontakter.

Som exempel på önskade ytterligare informationsinsatser från Boverkets sida nämns seminarier eller liknande om naturresurslagen respektive trafikplanering utifrån en helhetssyn inom området miljö-ekologi-hushållning och fler länsstyrelseanpassade regionala konferenser enligt den s k KUT-gruppens modell. Som önskvärd nämns också en regelbunden utgåva av prejudicedrande rättsfall, beslut och liknande samt information och erfarenheter av näringslivets attityd till samhällsplaneringen.

Den enda konkreta invändningen mot Boverkets produktutbud är att insatserna är mer ojämna när det gäller anpassningen till länsstyrelsernas situation och kommunernas planeringsförutsättningar.

Sådana insatser förutsätter kunskap om hur avvägningar mellan olika markanvändnings- och bebyggelseintressen går till i praktiken. Bättre kunskaper behövs även om de förutsättningar som länsstyrelser och kommuner arbetar utifrån. Kvaliteten skulle kunna förbättras ytterligare om Boverket i än högre grad kunde satsa på ett utåtriktat arbetssätt - ett arbetssätt med än mer dialog med länsstyrelse och centrala verk kan vara en väg att komma till rätta med detta. Detta anses särskilt gälla för den del av verkets personal som saknar yrkeserfarenhet från kommun och länsstyrelse.

LÄNSSTYRELSEARNAS ALTERNATIVA INFORMATIONSKÄLLOR

Länsstyrelserna hämtar åtskillig information också från andra källor än Boverket. Vanligast är

- * Kontakter länsstyrelserna emellan för att utbyta erfarenheter kring gemensamma problem
- * Samverkan med företrädare för andra sakområden inom den egna länsstyrelsen för att få kännedom om "produkter" från andra centrala verk och då inte minst från SNV och NUTEK
- * Kontakter med olika departement, Kommunförbund och kommuner. Kommunaktuellt och Kommunförbundets informationsblad är viktiga informationskanaler
- * För bredare fack- och yrkesinriktad information utanför myndighetsrollen spelar de tekniska högskolorna, byggforskningen och kursgivare som Föreningen för Samhällsplanering en viktig roll.

KARAKTÄREN PÅ LÄNSSTYRELSEARNAS BEHOV AV STÖD

Boverket anses undantagslöst fylla ett stort eller mycket stort behov för länsstyrelserna.

Särskilt gäller detta Boverket i sin roll som samordnare i samhällsbyggandet och hushållningen med naturresurser. På central nivå är det ett femtontal myndigheter som har ansvar inom NRL- och PBL-området. Det betonas som viktigt att Boverket verkar för att dessa myndigheter uppträder på ett likartat sätt mot länsstyrelserna och i förhållande till

kommunernas planering. Det arbete som Boverket inlett tillsammans med SNV, NUTEK och RAA värdesätts och anges vara ett viktigt steg i den riktningen. Ett motsvarande samordningsarbete med trafikverken nämns som önskvärt inte minst med tanke på förestående stora infrastrukturinvesteringar. Detsamma gäller motsvarande samverkan med Televerket, Vattenfall, SGI och SMHI.

Samordningsbehovet är påtagligt inte minst när man ser till de störningar som i slutändan drabbar kommunerna genom att de centrala verken har olika syn på riksintressebegreppet, riksintressenas avgränsning och status i förhållande till kommunernas planering m.m.

Boverket fyller vidare ett stort behov genom att verket fungerar som "kanal" för länsstyrelserna till berörda departement, kontinuerligt bevakar och har överblicken över "vad som händer inom området", i sin roll som "drivkraft" och som "uttolkare" av lagstiftning, rättsfall m m samt i rollen av samordnare i frågor som gäller Europaanpassningen.

Länsstyrelserna anser att Boverket bör ha en mer aktiv roll när det gäller introduktion och utveckling av datorstöd exempelvis i form av geografiska informationsystem (GIS).

ÖKAD AVGIFTSBELÄGGNING AV BOVERKETS PRODUKTER OCH TJÄNSTER

Beskeden är inte entydiga vad gäller ökad avgiftsbeläggning. Länsstyrelserna markerar kraftigt sina bristande resurser. Från länsstyrelsehåll har man uppskattat att produkter och tjänster varit kostnadsfria eller som hittills tillhandahållits till rimliga kostnader. Det finns basinformation, som inte går att undvara. Hit hör framförallt handböckerna. En någorlunda allmängiltig uppfattning tycks vara att länsstyrelserna är beredda att betala för denna basinformation. I övrigt kan man tänka sig vissa avgiftshöjningar men tvingas då till betydligt hårdare prioriteringar både vad gäller tjänster och övriga produkter, alternativt avstå från dessa.

SAMMANFATTANDE BEDÖMNINGAR

- Samspelet mellan Boverket och länsstyrelserna fungerar numera i allt väsentligt bra och utvecklas hela tiden positivt. Boverket borde emellertid i skilda sammanhang dra bättre nytta av länsstyrelsernas erfarenheter och det anses angeläget att utåt mer kraftfullt markera

Boverket och länsstyrelserna som en samlad statlig resurs med kompetenser som kompletterar varandra och med länsstyrelserna som länk ut mot kommunerna.

- Länsstyrelsernas beroende av Boverket är påtagligt. Särskilt gäller detta Boverket i rollen som samordnare av de skilda centrala aktörernas intentioner inom samhällsbyggandet och när det gäller hushållningen med naturresurser.
- Boverkets produktutbud är omfattande. Kvaliteten kan vara ojämn men anses ändå vara hög. Verkets höga ambition både vad gäller produkter och tjänster föder vidare efterfrågan.
- Länsstyrelserna hämtar mycket information och stöd från andra än Boverket både på central, regional och kommunal nivå.
- Länsstyrelserna, som markerar sina bristande resurser, är beredda att betala för skriftlig basinformation som exempelvis handböcker och kan tänka sig att betala mera för Boverkets övriga produkter och tjänster, men tvingas då till betydligt hårdare prioriteringar, alternativt avstå från dessa.

Bilaga 8

Rättsakter som berör området Byggande

Prioriterade rättsakter markeras med fetstil.

1. Rådets direktiv 84/529/EEG av den 17 september 1984 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning i fråga om eldrivna hissar, i dess lydelse enligt 86/312/EEG och 90/486/EEG.

2. Rådets direktiv 78/170/EEG av den 13 februari 1978 Om funktionen hos värmeanordningar för rumsuppvärmning och varmvattenförsörjning i nya eller befintliga icke-industriella byggnader samt värmeisolering och varmvattenförsörjning i hushåll i nya, icke-industriella byggnader, i dess lydelse enligt 82/885/EEG.

3. Rådets direktiv 90/396/EEG av den 29 juni 1990 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om anordningar för förbränning av gasformiga bränslen.

4. Rådets rekommendation 86/666/EEG av den 22 december 1986 om brandsäkerhet i befintliga hotell.

5. Rådets direktiv 71/316/EEG av den 26 juli 1971 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om gemensamma föreskrifter för både mätning och metrologiska kontrollmetoder, i dess lydelse enligt anslutningsakten för Danmark, 72/427/EEG, anslutningsakten för Grekland, anslutningsakten för Spanien och Portugal, 87/354/EEG och 88/665/EEG.

6. Rådets direktiv 75/33/EEG av den 17 december 1974 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om kallvattenmätare.

7. Rådets direktiv 79/830/EEG av den 11 september 1979 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om varmvattenmätare.

8. Rådets direktiv 73/32/EEG av den 19 februari 1973 om harmonisering av medlemsstaternas lagstiftning om elektrisk utrustning avsedd för användning inom vissa spänningssgränser. Tillämpas i Sverige fr.o.m. den 1 januari 1994 med tolkning utifrån kommissionens meddelande 73/23/EEG.

9. Rådets direktiv 67/548/EEG av den 27 juli 1967 om tillnärmning av lagar och andra författningar om klassificering, förpackning och märkning av farliga ämnen i dess lydelse enligt 79/831/EEG, anslutningsakten

för Grekland, 84/449/EEG, 88/302/EEG, 90/420/EEG, 91/235/EEG och 91/321/EEG. Målsättningen är att bestämmelserna skall tillämpas från den 1 januari 1995.

10. Rådets direktiv 76/663/EEG av den 27 juli 1976 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om begränsning av användning och utsläppande på marknaden av vissa farliga ämnen och preparat, i dess lydelse enligt 79/663/EEG, 82/806/EEG, 82/828/EEG, 83/264/EEG, 83/478/EEG, 85/467/EEG, 85/610/EEG, 89/677/EEG, 89/678/EEG, 91/173/EEG, 91/338/EEG och 91/339/EEG. EGTA-länderna har rätt att vidmakthålla vissa begränsningar. Situationen skall ses över under år 1995.

11. Rådets direktiv 88/379/EEG av den 7 juni 1988 om tillnärmning av lagar och andra författningar om klassificering, förpackning och märkning av farliga preparat, i dess lydelse enligt 89/178/EEG, 90/35/EEG, 90/492/EEG och 91/155/EEG. Målsättningen är att bestämmelserna skall tillämpas från och med den 1 januari 1995.

12. Rådets direktiv 83/189/EEG av den 18 mars 1983 om ett informationsförfarande för tekniska standarder och föreskrifter, i dess lydelse enligt anslutningsakten för Spanien och Portugal samt 88/182/EEG. (EES-prop. bilaga 14 bilaga II)

13. Rådets beslut 90/683/EEG av den 13 december 1990 om moduler för olika stadier i förfarande vid bedömning av överensstämmelse, avsedda att användas i tekniska harmoniseringsdirektiv.

14. Rättsakter som avtalsstaterna skall beakta vid tillämpning är

a) Slutsatser om standardisering, godkända av Rådet den 16 juli 1984 (EGT nr C 136, 4.6. 1985, s.2).

b) Rådets resolution 83/C 176/02 om en ny metod för teknisk harmonisering och standarder,

c) Meddelande från kommissionen om åsidosättandet av vissa bestämmelser i Rådets direktiv 83/189/EEG av den 28 mars 1983 om ett informationsförfarande för tekniska standarder och föreskrifter,

d) meddelande från kommissionen om publicering i Europeiska gemenskapens officiella tidning av rubriker och förslag till tekniska föreskrifter som anmäls av medlemsstaterna i enlighet med rådets direktiv 83/189/EEG av den 28 mars 1983 ändrat genom Rådets direktiv 88/183/EEG av den 22 mars 1988,

e) Rådets resolution av den 21 december 1989 om en helhetssyn på bedömning av överensstämmelse, kommissionens grönbok om den europeiska standardiseringens utveckling: åtgärder för en snabbare teknologisk integration i Europa.

15. Meddelande från kommissionen angående konsekvenserna av EG-domstolens dom den 20 februari 1979 i målet 120/78.

16. Kommissionens meddelande om förverkligandet av den inre marknaden (vitboken).

17. Rådets direktiv 89/106/EEG av den 21 december 1988 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om byggprodukter.

18. Rådets direktiv 89/392/EEG av den 14 juni 1989 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om maskiner, i dess lydelse enligt 91/368/EEG.

19. Rådets direktiv 85/374/EEG av den 25 juli 1985 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om skadeståndsansvar för produkter med säkerhetsbrister.

20. Rådets direktiv 77/576/EEG av den 25 juli 1977 om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar om säkerhetsskyltar på arbetsplatser, i dess lydelse enligt 79/640/EEG, anslutningsakten för Grekland och anslutningsakten för Spanien och Portugal.

21. Rådets direktiv 91/271/EEG av den 21 maj 1991 om rening av avloppsvatten i tätbebyggelse.

22. Rådets resolution av den 7 maj 1990 om avfallspolitik.

- 15. ...
- 16. ...
- 17. ...
- 18. ...
- 19. ...
- 20. ...
- 21. ...
- 22. ...

Bilaga 9

Boverket

Förteckning 1 - Boverkets deltagande i
standardiseringsarbetet

CEN BTS 1	Technical Sector Board Building and civil engineering	Curt Ivarsson	
CEN BTS 1/ AGH6	Ad-hoc-grupp brand	Robert Jönsson	
CEN TC 89	Thermal performance of buildings and building components Energihushållning i byggnader	Paul Lindroth	(BST TK 42)
CEN TC 127	Fire safety in buildings	Robert Jönsson	
CEN TC 164 /WG2	Water supply/ Internal systems and components Vatteninstallationer	Bengt Lindström	
CEN TC 166	Chimneys Skorstenar	Folke Pettersson, KTH	(utsedd till nordisk repr. finansieras av NKB)

CEN	TC 250	Structural Eurocodes Bärande konstruktioner	Sture Åkerlund	
CEN	TC 264 /WG	Air quality/Building materials, emissions	Josephine Bahr	
ISO	TC 92 /SC4/ WG3	Fire spread beyond the room of origin	Robert Jönsson	
BST	TK 14	Murverk	Lotta Bergstrand	(Ame Cajdert, ordf.)
BST	TK 15	Brandprovning-metoder	Robert Jönsson	
BST	TK 31	Cement och byggkalk	Lars Göransson	
BST	TK 41	Area och volym	Gunnevi Petersson	
BST	TK 42	Värmeisolering	Paul Lindroth, ordf.	(TC88 och 89)
BST	TK 45	Betong	Sture Åkerlund	
BST	TK 61	Värme- och ventilations-system	Bengt Lindström	
BST	TK 64	Sanitetssystem	Peter Johansson	
BST	TK 68	Skorstenar	Peter Johansson	
BST	TK 71	Lättbetong	Lars Göransson	

BST	TK 84	Eurocodes	Sture Åkerlund, ordf.	(svensk ref. till CEN TC 250)
	TK 84 /AG 1	Laster	Sture Åkerlund	
	TK 84 /AG 2	Betong	Sture Åkerlund	
	TK 84 /AG 3	Stål	Lars Göransson	
	TK 84 /AG 4	Kompositer	Lars Albrektsson	
	TK 84 /AG 5	Trä	Lars Albrektsson	
	TK 84 /AG 6	Murverk	Lotta Bergstrand	(Ame Cajdert ordf.)
	TK 84 /AG 7	Geoteknik	Lars Göransson	
	TK 84 /AG 9	Aluminium	Lars Göransson)	(Ej bildad)
SEK	TK 88	Säkerhet hos vindgeneratorer	Anna Törngren	
SEK	TK ISO 43/2	Byggnadsakustik	Klas Hagberg	
SEK	TK ISO 108	Mekanisk vibration vibration och stöt	Klas Hagberg	
SEK	TK ISO 108/2/3	Byggnads- vibrationer	Klas Hagberg	

MNCTK 52	Allmänt konstruktionsstål	Lars Göransson	
MNCTK 98	Armering	Lars Göransson	
SMS TK 190	Luftbehandlings- teknik	Eilert Westerberg	
INSTA B 58.2	Nordisk referens- grupp för värme- isolering, CEN TC 88 och 89	Paul Lindroth, ordf.	
INSTA B 109	Koordinerings- grupp för VA- området, CEN TC 163, 164 och 165	Eilert Westerberg	
NKB/SAKO	Koordinering av nordiska insatser i Eurocodearbetet	Sture Åkerlund	
NKB/SAKO/	Koordinerings- grupp för nordiska synpunkter på "Basis for design" under CEN TC 250	Sture Åkerlund	
NKB	Brandgrupp	Sven-Erik Magnusson	(utsedd till Boverkets repr.)

Bilaga 10

Förkortningar

AC	Attestation of Conformity, Bestyrkande av överensstämmelse (mellan granskad produkt och krav i teknisk specifikation)
BFR	Byggeforskningsrådet
BITS	Beredningen för Internationellt Tekniskt Ekonomiskt Samarbete
CPD	EGs byggproduktdirektiv
EES	Europeiska Ekonomiska Samarbetsområdet
EFTA	European Free Trade Association
EG	Europeiska Gemenskaperna
EOTA	European Organization for Technical Approvals
ESA	EFTA Surveillance Authority (övervakningsorgan enligt EES-avtalet)
ETA	European Technical Approval, Europeiska tekniska godkännanden
KOV	Konsumentverket
MKB	Miljökonsekvensbeskrivning
NR	Boverkets nybyggnadsregler
NRL	Lag (1987:12) om hushållning med naturresurser m.m.
PBB	Planera Bygga Bo
PBF	Plan- och byggförordning (1987:383)
PBL	Plan- och bygglag (1987:10)
RFV	Riksförsäkringsverket
RRV	Riksrevisionsverket
SBAB	Statens Bostadsfinansieringsaktiebolag
SCB	Statistiska centralbyrån
SGU	Sveriges geologiska undersökning
SIB	Statens Institut för Byggnadsforskning
SIDA	Styrelsen för internationell utveckling
SMHI	Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut
SNV	Statens naturvårdsverk
SP	Statens provningsanstalt
SWEDAC	Styrelsen för teknisk ackreditering
UEATc	Europeiska Godkännandeunionen

Bilag 10

Förkortning	Beskrivning
AC	Allegation of Child Abuse (Anklagning av barnmisshandling)
ADR	Administrative Dispute Resolution (Administrativ tvistlösning)
BIT	Business Information Technology (Företagsinformationsteknik)
CPD	Continuing Professional Development (Fortbildning)
EEA	European Economic Area (Europeiska ekonomiska samarbetsområdet)
EFTA	European Free Trade Area (Europeiska frihandelsområdet)
EG	European Community (Europeiska gemenskapen)
EOTA	European Organisation for Technical Assessment (Europeiska organisationen för tekniska bedömningar)
ESA	European Safety (Europeisk säkerhet)
ETA	European Technical Approval (Europeisk teknisk godkännelse)
KOV	Konvention (Konvention)
MRB	Member of the Board (Medlem i styrelsen)
NR	Notary (Notarie)
NRL	Notary Regulation (Notarieföreskrift)
PRB	Public Register (Allmänna registret)
PRF	Public Register (Allmänna registret)
PRJ	Public Register (Allmänna registret)
PRV	Public Register (Allmänna registret)
RRV	Registration (Registrering)
SEAB	Swedish Agency for Technical Assessment (Sveagöteborg)
SCB	Swedish Central Bureau of Statistics (Svea centrala statistikbyrå)
SCU	Swedish Central Bureau of Statistics (Svea centrala statistikbyrå)
StB	Swedish Agency for Technical Assessment (Sveagöteborg)
SIDA	Swedish Agency for Technical Assessment (Sveagöteborg)
SMHI	Swedish Meteorological and Hydrological Institute (Svea meteorologiska och hydrologiska institutet)
SNV	Swedish Agency for Technical Assessment (Sveagöteborg)
SP	Swedish Agency for Technical Assessment (Sveagöteborg)
SWEDAC	Swedish Agency for Technical Assessment (Sveagöteborg)
UEAT	European Agency for Technical Assessment (Europeiska byråen för tekniska bedömningar)

Innehåll

Sammanfattning	5
1 Inledning	9
1.1 Uppdraget	9
1.2 Utredningsarbetet	10
2. Bakgrund	11
2.1 Den sociala bostadspolitiken	11
2.2 Fysisk planering	12
2.3 Motiv för att ändra organisationen	14
2.4 Riktlinjer efter år 1988	16
3 Verksamhet	19
3.1 Verksamhetsområde	19
3.2 Mål, produktion	20
3.3 Byggd miljö och hushållning med naturresurser	21
3.4 Fysisk planering	24
3.5 Byggande	26
3.6 Boende	28
3.7 Gemensam service	30
3.8 Tjänsteexport	32
3.9 Utbildning och information	32
3.10 Översikt — resurser och finansiering	36
4 Organisation	39
5 Utvärderingar m.m.	43
5.1 Boverkets kontaktytor	44
5.2 Kommunerna och Boverket	46
5.3 Länsstyrelserna och Boverket	47
5.4 Av Boverket initierade utvärderingar	49
6. Förändringar	53
6.1 Plan- och boendefrågor inom regeringskansliet	53
6.2 Nytt system för bostadsfinansiering år 1993	54

6.3	Förslag om bostadsanpassningsbidrag m.m.	63
6.4	Förslag om bostadsbidragens administration	67
6.5	Konsekvenser av EES-avtalet m.m.	72
6.6	Förslag om statistik	80
6.7	Förslag om hälsoskydd	82
6.8	Förslag om kulturstöd	83
6.9	Byggregler m.m	85
6.10	Boverkets resursbedömningar — en sammanfattning	88
7.	Överväganden	89
7.1	Allmänna förutsättningar	89
7.2	Direktiven	93
7.3	Byggd miljö och hushållning med naturresurser.	
	Fysisk planering	98
7.4	Stadsmiljørådet	104
7.5	Byggande	105
7.6	Typgodkännande	106
7.7	Boende	111
7.8	Tjänsteexport	117
8	Sammanfattande bedömning	119
8.1	Mål och uppgifter	119
8.2	Resurser	121

Bilagor

1	Uppdraget	125
2	Projektförteckning	131
3	Produkter — målgrupper	137
4	Boverkets skriftliga information	145
5	Fördelning av personresurser på verksamhetsområden och organisationsenheter. Kostnader och finansiering	149
6	Kommunerna och Boverket	151
7	Länsstyrelserna och Boverket	179
8	Rättsakter som berör området Byggande	187
9	Boverkets deltagande i standardiseringsarbetet	191
10	Förkortningar	195

Statens offentliga utredningar 1992

Kronologisk förteckning

---

1. Frihet – ansvar – kompetens. Grundutbildningens villkor i högskolan. U.
2. Regler för risker. Ett seminarium om varför vi tillåter mer föroreningar inne än ute. M.
3. Psykiskt stördas situation i kommunerna – en probleminventering ur socialtjänstens perspektiv. S.
4. Psykiatri i Norden – ett jämförande perspektiv. S.
5. Koncession för försäkringssammanslutningar. Fi.
6. Ny mervärdesskattelag.
– Motiv. Del 1.
– Författningstext och bilagor. Del 2. Fi.
7. Kompetensutveckling - en nationell strategi. A.
8. Fastighetstaxering m.m. – Bostadsrätter. Fi.
9. Ekonomi och rätt i kyrkan. C.
10. Ett nytt bolag för rundradiosändningar. Ku.
11. Fastighetskatt. Fi.
12. Konstnärlig högskoleutbildning. U.
13. Bundna aktier. Ju.
14. Mindre kadmium i handelsgödsel. Jo.
15. Ledning och ledarskap i högskolan – några perspektiv och möjligheter. U.
16. Kroppen efter döden. S.
17. Den sista undersökningen – obduktionen i ett psykologiskt perspektiv. S.
18. Tvångsvård i socialtjänsten – ansvar och innehåll. S.
19. Långtidsutredningen 1992. Fi.
20. Statens hundskola. Ombildning från myndighet till aktiebolag. S.
21. Bostadsstöd till pensionärer. S.
22. EES-anpassning av kreditupplysningslagen. Ju.
23. Kontrollfrågor i tull datoriseringen m.m. Fi.
24. Avreglerad bostadsmarknad. Fi.
25. Utvärdering av försöksverksamheten med 3-årig yrkesinriktad utbildning i gymnasieskolan. U.
26. Rätten till folkpension – kvalifikationsregler i internationella förhållanden. S.
27. Årsarbetstid. A.
28. Kartläggning av kasinospel – enligt internationella regler. Fi.
29. Smittskyddsinstitutet – ny organisation för Sveriges nationella smittskyddsfunktioner. S.
30. Kreditförsäkring – Några aktuella problem. Fi.
31. Lagstiftning om satellitsändningar av TV-program. Ku.
32. Nya Inlandsbanan. K.
33. Kasinospelsverksamhet i folkhälsoverksamhetens tjänst? C.
34. Fastighetsdatasystemets datorstruktur. M.
35. Kart- och mätningssubbidningar i nya skolformer. M.
36. Radio och TV i ett. Ku.
37. Psykiatri och dess patienter – levnadsförhållanden, vårdens innehåll och utveckling. S.
38. Fristående skolor. Bidrag och elevavgifter. U.
39. Begreppet arbetsskada. S.
40. Risk- och skadehantering i statlig verksamhet. Fi.
41. Angående vattenskotrar. M.
42. Kretslopp – Basen för hållbar stadsutveckling. M.
43. Ecocycles – The Basis of Sustainable Urban Development. M.
44. Resurser för högskolans grundutbildning. U.
45. Miljöfarligt avfall – ansvar och riktlinjer. M.
46. Livskvalitet för psykiskt långtidssjuka – forskning kring service, stöd och vård. S.
47. Avreglerad bostadsmarknad, Del II. Fi.
48. Effektivare statistikstyrning – Den statliga statistikens finansiering och samordning. Fi.
49. EES-anpassning av marknadsföringslagstiftningen. C.
50. Avgifter och högkostnadsskydd inom äldre- och handikappomsorgen. S.
51. Översyn av sjöpolisen. Ju.
52. Ett samhälle för alla. S.
53. Skatt på dieselolja. Fi.
54. Mer för mindre – nya styrformer för barn- och ungdomspolitikern. C.
55. Råd för forskning om transporter och kommunikation. K.
Råd för forskning om transporter och kommunikation. Bilagor. K.
56. Färjor och farleder. K.
57. Beskattning av vissa naturaförmåner m.m. Fi.
58. Miljöskulden. En rapport om hur miljöskulden utvecklas om vi ingenting gör. M.
59. Läraruppsatser. U.
60. Enklare regler för statsanställda. Fi.
61. Ett reformerat åklagarväsende. Del. A och B. Ju.
62. Forskning och utveckling för totalförsvaret – förslag till åtgärder. Fö.
63. Regionala roller – en perspektivstudie. C.
64. Utsikt mot framtidens regioner – sju debattinlägg. C.
65. Kartboken. C.
66. Västsverige – region i utveckling. C.
67. Fortsatt reformering av företagsbeskattningen. Del 1. Fi.
68. Långsiktig miljöforskning. M.
69. Meningsfull vistelse på asylförläggning. Ku.
70. Telelag. K.
71. Bostadsförmedling i nya former. Fi.
72. Det kommunala medlemskapet. C.

Statens offentliga utredningar 1992

Kronologisk förteckning

---

73. Valfärd och valfrihet – service, stöd och vård för psykiskt störda. S.
74. Prova privat – Provning och mätteknik inom SP och SMP i europaperspektiv. N.
75. Ekonomisk politik under kriser och i krig. Fi.
76. Skogspolitiken inför 2000-talet. Huvudbetänkande. Skogspolitiken inför 2000-talet. Bilagor I. Skogspolitiken inför 2000-talet. Bilagor II. Jo.
77. Psykiskt störda i socialförsäkringen – ett kunskapsunderlag. S.
78. Utredningen om vissa internationella insolvensfrågor. Ju.
79. Statens fastigheter och lokaler – ny organisation. Fi.
80. Kriminologisk och kriminalpolitisk forskning. Ju.
81. Trafikpolisen mer än dubbelt bättre. Ju.
82. Genteknik – en utmaning. Ju.
83. Aktiebolagslagen och EG. Ju.
84. Ersättning för kränkning genom brott. Ju.
85. Förvaltning av försvarsfastigheter. Fö.
86. Ett nytt betygssystem. U.
87. Åtgärder för att förbereda Sveriges jordbruk och livsmedelsindustri för EG – förslag om vegetabiliesektorn, livsmedelsexporten och den ekologiska produktionen. Jo.
88. Veterinär verksamhet – behov, organisation och finansiering. Jo.
89. Bostadsbidrag – enklare – rättvisare – billigare. S.
90. Biobränslen för framtiden. Jo.
91. Biobränslen för framtiden. Bilagedel. Jo.
92. Pliktleverans. U.
93. Svensk skola i världen. U.
94. Skola för bildning. U.
95. Den svenska marknaden för projekt kapital – statens nuvarande och framtida roll. N.
96. Förbud mot etnisk diskriminering i arbetslivet. Ku.
97. Sparar vi för lite? Hushållssparandet i samhälls-ekonomi. Fi.
98. Kommunernas socialbidrag – en kartläggning av normer, kostnader m.m. S.
99. Rådgivningen inom jordbruket och trädgårdsnäringen. Jo.
100. Staten och arbetsgivarorganisationerna. Fi.
101. Försvarsmaktens hälso- och sjukvård. Fö.
102. Myndigheternas förvaltningskostnader – budgetering av pris- och löneförändringar. Fi.
103. FHU92. A.
104. Vår uppgift efter Rio – svensk handlingsplan inför 2000-talet. M.
105. Administrativt stöd till Försvarsmakten. Fö.
106. Civilbefälhavarna. Fö.
107. Kulturstöd vid ombyggnad. Ku.
108. VAL, Organisation Teknik Ekonomi. Ju.
109. Investeringar i arrenderjordbruket och andra arrenderättsliga frågor. Ju.
110. Information och den nya InformationsTeknologi – straff- och processrättsliga frågor m.m. Ju.
111. Den framtida skogsvårdsorganisationen. Jo.
112. Administrationen i kanslihuset. Klara administrationen – Bilaga. Fi.
113. Lag om företagsrekonstruktion. Ju.
114. Malmöregionens trafiksystem. Överenskommelse om åtgärder i trafikens infrastruktur. K.
115. Kontroll i konkurrens – avveckling av AB Svenska Bilprovningens monopol på kontrollbesiktning. K.
116. Privat förmedling och uthyrning av arbetskraft. A.
117. Konsumenterna och lågprisbutiken. En studie av ändrade köpvanor i dagligvaruhandeln. Jo.
118. Arvoden för vård hos privatpraktiserande läkare.
119. Svensk trädgårdsnäring – nuläge och utvecklings- möjligheter. Jo.
120. Allmänna arvsfonden. S.
121. Vissa mervärdeskattefrågor. Fi.
122. Social bakgrund – studiestöd och övergång till högre studier. U.
123. Ett hav av möjligheter – AMU-Gruppen på väg mot 2000-talets utbildningsmarknad. A.
124. Bistånd under omprövning. Översyn av det svenska utvecklingssamarbetet med Moçambique. UD.
125. Åtgärder för att förbereda Sveriges jordbruk och livsmedelsindustri för EG – förslag om animalie- sektorn. Jo.
126. Swedish Environmental Debt. M.
127. Boverket – uppgifter och verksamhet. Fi.

Statens offentliga utredningar 1992

Systematisk förteckning

Utrikesdepartementet

Bistånd under omprövning. Översyn av det svenska utvecklingssamarbetet med Moçambique. [124]

Justitiedepartementet

Bundna aktier. [13]
EES-anpassning av kreditupplysningslagen. [22]
Översyn av sjöpolisens. [51]
Ett reformerat åklagarväsende. Del A och B. [61]
Utredningen om vissa internationella insolvensfrågor. [78]
Kriminologisk och kriminalpolitisk forskning. [80]
Trafikpolis mer än dubbelt bättre. [81]
Genteknik – en utmaning. [82]
Aktiebolagslagen och EG. [83]
Ersättning för kränkning genom brott. [84]
VAL, Organisation Teknik Ekonomi. [108]
Investeringar i arrendjordbruket och andra arrende-rättsliga frågor. [109]
Information och den nya InformationsT eknologin – straff- och processrättsliga frågor m.m. [110]
Lag om företagsrekonstruktion. [113]

Försvarsdepartementet

Forskning och utveckling för totalförsvaret – förslag till åtgärder. [62]
Förvaltning av försvarsfastigheter. [85]
Försvarsmaktens hälso- och sjukvård. [101]
Administrativt stöd till Försvarsmakten. [105]
Civilbefälvärnarna. [106]

Socialdepartementet

Psykiskt stördas situation i kommunerna – en probleminventering ur socialtjänstens perspektiv. [3]
Psykiatri i Norden – ett jämförande perspektiv. [4]
Kroppen efter döden. [16]
Den sista undersökningen – obduktionen i ett psykologiskt perspektiv. [17]
Tvängsvård i socialtjänsten – ansvar och innehåll. [18]
Statens hundskola. Ombildning från myndighet till aktiebolag. [20]
Bostadsstöd till pensionärer. [21]
Rätten till folkpension – kvalifikationsregler i internationella förhållanden. [26]
Smittskyddsinstitutet – ny organisation för Sveriges nationella smittskyddsfunktioner. [29]
Psykiatri och dess patienter – levnadsförhållanden, vårdens innehåll och utveckling. [37]
Begreppet arbetsskada. [39]

Livskvalitet för psykiskt långtidsjuka – forskning kring service, stöd och vård. [46]
Avgifter och högkostnadsskydd inom äldre- och handikappomsorgen. [50]
Ett samhälle för alla. [52]
Välfärd och valfrihet – service, stöd och vård för psykiskt störda. [73]
Psykiskt störda i socialförsäkringen – ett kunskapsunderlag. [77]
Bostadsbidrag – enklare – rättvisare – billigare. [89]
Kommunernas socialbidrag – en kartläggning av normer, kostnader m.m. [98]
Arvoden för vård hos privatpraktiserande läkare. [118]
Allmänna arvsfonden. [120]

Kommunikationsdepartementet

Nya Inlandsbanan. [32]
Råd för forskning om transporter och kommunikation. Råd för forskning om transporter och kommunikation. Bilagor. [55]
Färjor och farleder. [56]
Telelag. [70]
Malmöregionens trafiksystem. Överenskommelse om åtgärder i trafikens infrastruktur. [114]
Kontroll i konkurrens – avveckling av AB Svensk Bilprovnings monopol på kontrollbesiktning. [115]

Finansdepartementet

Koncession för försäkringsammanslutningar. [5]
Ny mervärdesskattelag.
– Motiv. Del 1.
– Författningstext och bilagor. Del 2. [6]
Fastighetstaxering m.m. – Bostadsrätter. [8]
Fastighetsskatt. [11]
Långtidsutredningen 1992. [19]
Kontrollfrågor i tull datoriseringen m.m. [23]
Avreglerad bostadsmarknad. [24]
Kartläggning av kasinospel – enligt internationella regler. [28]
Kreditförsäkring – Några aktuella problem. [30]
Risk- och skadehantering i statlig verksamhet. [40]
Avreglerad bostadsmarknad, Del II. [47]
Effektivare statistikstyrning – Den statliga statistikens finansiering och samordning. [48]
Skatt på dieselolja. [53]
Beskattning av vissa naturaförmåner m.m. [57]
Enklare regler för statsanställda. [60]
Fortsatt reformering av företagsbeskattningen. Del 1. [67]
Bostadsförmedling i nya former. [71]

Systematisk förteckning

Ekonomisk politik under kriser och i krig. [75]
Statens fastigheter och lokaler – ny organisation. [79]
Sparar vi för lite? Hushållssparandet i samhälls-
ekonomin. [97]
Staten och arbetsgivarorganisationerna. [100]
Myndigheternas förvaltningskostnader
– budgetering av pris- och löneförändringar. [102]
Administrationn i kanslihuset.
Klara administrationen – Bilaga. [112]
Vissa mervärdesskattefrågor. [121]
Boverket – uppgifter och verksamhet. [127]

Utbildningsdepartementet

Frihet – ansvar – kompetens. Grundutbildningens
villkor
i högskolan. [1]
Konstnärlig högskoleutbildning. [12]
Ledning och ledarskap i högskolan – några perspektiv
och möjligheter. [15]
Utvärdering av försöksverksamheten med 3-årig
yrkesinriktad utbildning i gymnasieskolan. [25]
Fristående skolor. Bidrag och elevavgifter. [38]
Resurser för högskolans grundutbildning. [44]
Läraryrket. [59]
Ett nytt betygssystem. [86]
Pliktleverans. [92]
Svensk skola i världen. [93]
Skola för bildning. [94]
Social bakgrund – studiestöd och övergång till
högre studier. [122]

Jordbruksdepartementet

Mindre kadmium i handelsgödsel. [14]
Skogspolitiken inför 2000-talet. Huvudbetänkande.
[76]
Skogspolitiken inför 2000-talet. Bilagor I. [76]
Skogspolitiken inför 2000-talet. Bilagor II. [76]
Åtgärder för att förbereda Sveriges jordbruk och
livsmedelsindustri för EG – förslag om vegetabilie-
sektorn, livsmedelsexporten och den ekologiska
produktionen. [87]
Veterinär verksamhet – behov, organisation och
finansiering. [88]
Biobränslen för framtiden. [90]
Biobränslen för framtiden. Bilagedel. [91]
Rådgivningen inom jordbruket och
trädgårdsnäringen. [99]
Den framtida skogsvårdsorganisationen. [111]
Konsumenterna och lågprisbutiken. En studie av
ändrade köpvanor i dagligvaruhandeln. [117]

Svensk trädgårdsnäring – nuläge och utvecklings
möjligheter. [119]
Åtgärder för att förbereda Sveriges jordbruk och
livsmedelsindustri för EG – förslag om animalie-
sektorn. [125]

Arbetsmarknadsdepartementet

Kompetensutveckling - en nationell strategi. [7]
Årsarbetstid. [27]
FHU92 [103]
Privat förmedling och uthyrning av arbetskraft. [116]
Ett hav av möjligheter – AMU-Gruppen på väg mot
2000-talets utbildningsmarknad. [123]

Kulturdepartementet

Ett nytt bolag för rundradiosändningar. [10]
Lagstiftning om satellitsändningar av TV-program.
[31]
Radio och TV i ett. [36]
Meningsfull vistelse på asylförläggning. [69]
Förbud mot etnisk diskriminering i arbetslivet. [96]
Kulturstöd vid ombyggnad. [107]

Näringsdepartementet

Prova privat – Provning och mätteknik inom SP och
SMP i europaperspektiv. [74]
Den svenska marknaden för projektkapital – statens
nuvarande och framtida roll. [95]

Civildepartementet

Ekonomi och rätt i kyrkan. [9]
Kasinospelverksamhet i folkrörelsernas tjänst? [33]
EES-anpassning av marknadsföringslagstiftningen. [49]
Mer för mindre – nya styrformer för barn- och
ungdomspolitik. [54]
Regionala roller – en perspektivstudie. [63]
Utsikt mot framtidens regioner – sju debattinlägg. [64]
Kartboken. [65]
Västsvetig – region i utveckling. [66]
Det kommunala medlemskapet. [72]
Kommunal uppdragsverksamhet. [128]

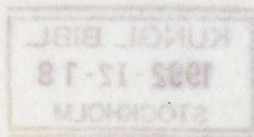
Statens offentliga utredningar 1992

Systematisk förteckning

Miljö- och naturresursdepartementet

- Regler för risker. Ett seminarium om varför vi tillåter mer föroreningar inne än ute. [2]
Fastighetsdatasystemets datorstruktur. [34]
Kart- och mätningutbildningar i nya skolformer. [35]
Angående vattenskotrar. [41]
Kretslopp – Basen för hållbar stadsutveckling. [42]
Ecocycles – The Basis of Sustainable Urban Development. [43]
Miljöfarligt avfall – ansvar och riktlinjer. [45]
Miljöskulden. En rapport om hur miljöskulden utvecklas om vi ingenting gör. [58]
Långsiktig miljöforskning. [68]
Vår uppgift efter Rio – svensk handlingsplan inför 2000-talet. [104]
Swedish Environmental Debt. [126]

Systematisk förckning

Utredning av utvärderingskommissionen

Utgivet av Utvärderingskommissionen

Utgivet av Utvärderingskommissionen

Utgivet av Utvärderingskommissionen

Utgivet av Utvärderingskommissionen

Utgivet av Utvärderingskommissionen

Utgivet av Utvärderingskommissionen

Utgivet av Utvärderingskommissionen

Utgivet av Utvärderingskommissionen

Utgivet av Utvärderingskommissionen

Utgivet av Utvärderingskommissionen

Utgivet av Utvärderingskommissionen

Utgivet av Utvärderingskommissionen

KUNGL. BIBL.
1992-12-18
STOCKHOLM